

ÁBRÁK ÉS TÁBLÁZATOK JEGYZÉKE

Táblázatok

I. kötet

- 1.1. táblázat. A történeti területi egyenlőtlenségekre vonatkozó szakirodalom néhány típusa e kötet prioritásaival összevetve
- 1.2. táblázat. A történeti területi egyenlőtlenségekre vonatkozó, előző táblázatban bemutatott szakirodalom országok és megjelenés ideje szerinti bontásban
- 1.3. táblázat. Példa az eltérő fogalomhasználatból fakadó létszámrekonstrukciós nehézségekre
- 1.4. táblázat. Példa az eltérő fogalomhasználatból fakadó létszámrekonstrukciós nehézségekre azonos időpontra vonatkozó összeírásokban
- 1.5. táblázat. A három 18. század eleji összeírás összesített eredményei a mindhárom összeírásban előforduló 10 vármegye adatai alapján
- 1.6. táblázat. Az 1720-as *Regnicolaris conscriptio* fejlettségi és hasonlósági vizsgálatokban felhasznált indikátorai és a kinyerésük során felmerült problémák
- 1.7. táblázat. A 18. század végi vizsgálatokhoz használt főbb numerikus és nem numerikus indikátorok értelmezése és használatuk (relevanciájuk) sajátosságai
- 1.8. táblázat. Az 1750-es erdélyi vizsgálatokhoz használt indikátorok és problémáik
- 1.9. táblázat. A 18. század eleji vizsgálatokhoz Perjés által használt főbb numerikus és nem numerikus indikátorok értelmezése és használhatóságuk (relevanciájuk) sajátosságai (1728)
- 1.10. táblázat. A vizsgált terület kiterjedése, a változószám, esetszám és módszer különbségei az egyes évek eltérő adatstruktúrája esetében
- 1.11. táblázat. A kötetben használt források és vizsgálat típusok, valamint a hozzájuk tartozó módszerek és szoftverek
- 2.1. táblázat. Az 1720-as fejlettségi vizsgálatban használt indikátorok korrelációs mátrixa
- 2.2. táblázat. A fejlettséget meghatározó szelektált tényezők és a rajtuk végzett faktoranalízis eredménye (1720)
- 2.3. táblázat. Példa a történeti tájak vertikális zonációs elkülönülésére Perjés Géza 1728-as kutatásaiban (1974)
- 2.4. táblázat. A generált klaszterek (10) tulajdonságai és fejlettsége 1720-ban
- 2.5. táblázat. A legkedvezőtlenebb agrárviszonyokkal jellemezhető 1000 település típusai és karakterisztikájuk 1720-ban
- 2.6. táblázat. Az intervallumokba sorolt komplex agrárindikátor értékeinek kapcsolata a többi indikátor átlagértékével
- 2.7. táblázat. A kompozit agrárindikátor és más mutatók átlagértékei a különböző földminőségi kategóriák esetén
- 2.8. táblázat. Az 1728-as összeírás indikátorainak megyékre átlagolt értékei
- 2.9. táblázat. Az 1728-as összeírás indikátorainak megyékre átlagolt értékei II.
- 2.10. táblázat. A szabad menetelű és örökös jobbágyok lakta települések társadalmi–gazdasági mutatóinak differenciái 1728-ban, 11 megye fennmaradt adatai alapján
- 2.11. táblázat. A nyomások száma alapján mérhető gazdasági–társadalmi különbségek 1728-ban 11 megyében

- 2.12. táblázat. A gabonaexport és nyomás kapcsolata települési adatokon 1728-ban
- 2.13. táblázat. A művelési formák szerinti szemhozamok az egyes településkategóriákban, 1728
- 2.14. táblázat. A különböző településkategóriákhoz tartozó helységek főbb termelési és társadalmi adatai Bihar megyében, 1728
- 2.15. táblázat. Az eltérő jogállású települések társadalmi–gazdasági differenciái 1728-ban 11 megye értékei alapján
- 2.16. táblázat. Elegendő kenyérrel rendelkező és piacoló helységek aránya megyénként 1728-ban
- 2.17. táblázat. A piacolható gabona mennyiségének összefüggése a településmérettel négy megyében
- 2.18. táblázat. A társadalmi–gazdasági viszonyok kapcsolata a különböző szemhozamokkal 1728 körül a 11 megye településeinek búza(gabona)hozam-értékei alapján
- 2.19. táblázat. A társadalmi–gazdasági viszonyok kapcsolata a kenyérellátottsággal 1728 körül a 11 megye településeinek búza(gabona)hozam-értékei alapján
- 2.20. táblázat. A trágyázást folytató és nem trágyázó települések egyéb gazdasági–társadalmi sajátosságai 1728-ban
- 2.21. táblázat. A nyomások száma, a gabonahiány és a trágyázás összefüggései Sopron megyében, 1728
- 2.22. táblázat. Az elegendő legelővel rendelkező és legelőszükében szenvedő települések egyéb gazdasági–társadalmi adottságainak alakulása
- 2.23. táblázat. A fajlagos indikátorok főkomponensekkel mért korrelációs együtthatója a rotált komponens mátrix alapján
- 2.24. táblázat. A megyék komplex fejlettségi különbségei 15, normalizált agrár- és egy ipari indikátor alapján 1728-ban, és 1720-ban hét indikátor alapján, Erdély nélkül, de földminőségi és hozam adatokkal
- 2.25. táblázat. A vizsgálatba bevont két új indikátor kapcsolata a korábbi kompozit agrárpotenciál kialakítása során felhasznált 1720-as indikátorral
-
- 3.1. táblázat. A fajlagos változók korrelációs mátrixa Erdélyben 1750-ben
- 3.2. táblázat. A változók belső kapcsolatrendszer, korrelációja a főkomponens-analízis (dimenziócsökkentés) során létrejött főcsoportokkal
- 3.3. táblázat. A településtípusok jellegzetességei hétklaszteres beállítás esetén Erdélyben *csak az 1750-es összeírás alapján*
- 3.4. táblázat. Az indikátorok átlagértékei az egyes klaszterek esetében 1750/1785-ben
- 3.5. táblázat. A periférikus (hátrányos helyzetű) települések típusaira jellemző indikátorértékek (átlag) 1750–1785-ben
- 3.6. táblázat. A társadalmi–gazdasági–demográfiai indikátorok átlagértékei településméret szerint
- 3.7. táblázat. A társadalmi–gazdasági mutatók átlagértékei Erdélyben a felekezeti csoportok homogenitása szerint I. (1750/1785)
- 3.8. táblázat. A társadalmi–gazdasági mutatók átlagértékei Erdélyben a felekezeti csoportok homogenitása szerint II. (1750/1785)
- 3.9. táblázat. A társadalmi–gazdasági mutatók átlagértékei Erdélyben a felekezeti csoportok homogenitása szerint III. (1750/1785)
- 3.10. táblázat. A társadalmi–gazdasági mutatók átlagértékei Erdélyben a felekezeti csoportok homogenitása szerint IV. (1750/1785)
- 3.11. táblázat. A társadalmi–gazdasági mutatók átlagértékei Erdélyben a felekezeti csoportok homogenitása szerint V. (1750/1785)

3.12. táblázat. A kompozit mutató kialakításában szerepet kapó indikátorok és a külső tényezők súlya a kompozit fejlettségi mutató értékeinek kialakításában

3.13. táblázat. A kompozit mutató kialakításában szerepet nem játszó külső tényezők magyarázó ereje a kompozit fejlettségi mutató értékeinek kialakításában

4.1. táblázat. Az öt főkomponenssel legnagyobb korrelációt mutató változók

4.2. táblázat. A klaszteranalízisbe és fejlettségi vizsgálatokba bevont indikátorok korrelációs mátrixa és kapcsolatuk a komplex fejlettségi indikátorral településsoros összesítést használva 1786-ban

4.3. táblázat. A klaszteranalízis során képződött településcsoportok distinktív tulajdonságai: társadalmi–gazdasági mutatóinak átlagértékei, 1786

4.4. táblázat. A legfejletlenebb 15% településtípusainak társadalmi–gazdasági sajátosságai az indikátorértékek csoportátlaga alapján, 1786

4.5. táblázat. A 18. század végi kataszteri felmérés fennmaradt alapadataiból kinyerhető fajlagos változók tájegységenkénti differenciáltsága

4.6. táblázat. A kompozit fejlettségi index intervallumba sorolt értékeinek kapcsolata az adóérték nélkül számolt kompozit fejlettségi indexszel / Az egy úrbéresre eső, intervallumokba sorolt adóérték és az adó nélküli kompozit fejlettségi értékek kapcsolata

4.7. táblázat. Az ajándékok és az adó és ajándékok nélkül számolt kompozit fejlettségi érték viszonya / A kulturális fejlettség összefüggése a kulturális fejlettséget nem tartalmazó, gazdasági indikátorokkal

4.8. táblázat. A főkomponens-analízis eredménye az Erdélyre és Magyarországra is rendelkezésre álló változók esetében 1785-ben

4.9. a) táblázat. Az indikátorok átlagértéke a klaszteranalízis során előállított csoportokban

4.9. b) táblázat. Az indikátorok átlagértéke a klaszteranalízis során előállított csoportokban

4.10. táblázat. Korrelációs kapcsolatok a SEM által generált fejlettségi (jóléti) indikátorok és a korábban számolt kompozit fejlettségi mutató között

5.1. táblázat. Kapcsolat a fejlettség, valamint az iparosodottság, a vallás és a nyelvhasználat között a GISa Hungarorum 1910-es adatsorán

5.2. táblázat. Átlagos településméret a különféle felekezetek és nyelvek esetében, 1785

5.3. táblázat. A társadalmi–gazdasági indikátorok átlagértékei a településeken domináns nyelvek alapján a 18. század végén

5.4. táblázat. A társadalmi–gazdasági indikátorok átlagértékei a településeken domináns felekezetek szerint a 18. század végén

5.5. táblázat. Etnikumok felül- és alulreprezentáltsága a legfejletlenebb települések között 1786-ban (Erdély nélkül)

5.6. táblázat. Felekezetek felül- és alulreprezentáltsága a legfejletlenebb (1000) települések között 1786-ban (Erdély nélkül)

5.7. táblázat. A társadalmi–demográfiai-gazdasági mutatók értékeinek változása a görögkatolikus lakosság gyakoriságának függvényében

5.8. táblázat. A társadalmi–demográfiai-gazdasági mutatók értékeinek változása a görögkatolikus közösség csoportméretének függvényében

5.9. táblázat. A görögkatolikus lakosság társadalmi–demográfiai-gazdasági mutatói értékeinek változása a településméret függvényében

- 5.10. táblázat. A görögkatolikus lakosság társadalmi–demográfiai-gazdasági mutatói értékeinek változása a lokális centrum-periféria viszonyok függvényében
- 5.11. táblázat. A görögkatolikus lakosság társadalmi–demográfiai-gazdasági mutatói értékeinek változása az oktatás megléte illetve hiánya függvényében
- 5.12. táblázat. A görögkatolikus lakosság társadalmi–demográfiai-gazdasági mutatói értékeinek változása a prédikáció nyelvének (a közösség nyelvének) függvényében
- 5.13. táblázat. A görögkatolikus lakosság társadalmi–demográfiai-gazdasági mutatói értékeinek változása a lakosság domináns vallásának függvényében
- 5.14. táblázat. A görögkatolikus lakosság társadalmi–demográfiai-gazdasági mutatói értékeinek változása az egyházi centrumtól való távolság függvényében
- 5.15. táblázat. A folytonos eloszlású alapváltozókból képzett indikátorok korrelációs mátrixa a 2000 érintett település adataival
- 5.16. táblázat. A társadalmi–gazdasági indikátorok átlagértékei a kulturális alap-infrastrukturális ellátottság szintje alapján csoportosítva a 18. század végén
- 5.17. táblázat. A társadalmi–gazdasági indikátorok átlagértékei a földminőség alapján csoportosítva a 18. század végén
- 5.18. táblázat. A földminőség felül- és alulreprezentáltsága a legfejletlenebb települések között, 1786
- 5.19. táblázat. A társadalmi–gazdasági indikátorok átlagértékei a települések jogállása szerinti bontásban
- 5.20. táblázat. A társadalmi–gazdasági–demográfiai indikátorok átlagértékei településméret szerinti bontásban
- 5.21. táblázat. A rurális társadalmi–gazdasági mutatók alakulása a piactól való távolság függvényében 1786-ban
- 5.22. táblázat. A piacokhoz való közelség átlagos relatív értéke az egyes nációk, földminőség, települési jogállás szerint
- 5.23. táblázat. A társadalmi–gazdasági indikátorok átlagértékei és szórásuk a kilencedfizetés módja szerinti bontásban 1786
- 5.24. táblázat. Társadalmi–gazdasági mutatók átlagértékei különböző birtoktípusok esetében a 18. század végén
- 5.25. táblázat. A reformkor és a dualizmus fontosabb családjai kezén lévő birtokok jellemzői a 18. század végén
- 5.26. táblázat. A földbirtokosok sorrendje földjeik minősége szerint a 18. század végén a 140 válogatott birtokosra szűrt lista alapján (Erdély nélkül)
- 5.27. táblázat. A földbirtokosok úrbéréseinek életminősége (komplex agrárfejlettség), valamint egyházi és világi oktatási intézményekkel való ellátottságának különbségei a 18. század végén a 140 főt tartalmazó válogatott lista alapján (Erdély nélkül)
- 5.28. táblázat. Birtokosok sorrendje az egy jobbágyra jutó szőlőterület és az egy telkes jobbágyra jutó szántóföld alapján a 140 birtokost tartalmazó válogatott lista alapján
- 5.29. táblázat. A zselléresedés és a természetbeni szolgáltatások nagyságának sorrendje birtokosonként a 140 fős válogatott minta alapján a 18. század végén
- 5.30. táblázat. A zsellérek és parasztok társadalmi–gazdasági–demográfiai sajátosságai közötti különbségek településszintű vizsgálatok alapján a 18. század végén
- 5.31. táblázat. Az 1786-os összeírás társadalmi csoportjainak intervallumba sorolt gyakorisága és kapcsolata az 1910-es komplex fejlettségi index és az azt alkotó egyedi indikátorok értékeivel
- 6.1. táblázat. A szántóföldek nagyságának eltérései a nagykun településeken a különböző 18. századi adatok szerint
- 6.2. táblázat. A szántóterületek (hold) és az úrbéres lakosság növekedése országos kitekintésben 1720–1786 között (kerekítve)

- 6.3. táblázat. A mezőgazdasági jövedelmek és a fejlettség kapcsolata a morfológiai paraméterekkel 1910-ben (Erdély)
- 6.4. táblázat. A mezőgazdasági jövedelmek és a fejlettség kapcsolata a morfológiai paraméterekkel Erdély nélkül (1865 és 1910)
- 6.5. táblázat. Spearman-féle rangkorreláció (sok nem normáloszlású változó miatt) a komplex fejlettségi indexet meghatározó indikátorok és a morfológiai paraméterek között
- 6.6. táblázat. Spearman-féle rangkorreláció (a komplex fejlettségi indexet meghatározó indikátorok és a morfológiai paraméterek között (folytatás))
- 6.7. táblázat. Spearman-féle rangkorreláció a komplex fejlettségi indexet meghatározó indikátorok és a morfológiai paraméterek között (folytatás, kiemelve az erős korrelációs kapcsolatokat)
- 6.8. táblázat. A morfológiai paraméterek és az 1786-os kompozit fejlettségi indexben szerepet kapó indikátorok kapcsolata
- 6.9. táblázat. A morfológiai és 1910-es termelési paraméterek kapcsolata a termékenységgel és a nyomással

II. kötet

- 1.1. táblázat. A kötetben alkalmazott szemlélet modellje (mátrix)
- 1.2. táblázat. A fejlettségi mutatók korrelációs mátrixa
- 1.3. táblázat. Kapcsolat a fejlettség, valamint az iparosodottság, a vallás és a nyelvhasználat között a GISa Hungarorum 1910-es adatsorán
- 1.4. táblázat. A társadalmi-gazdasági indikátorok átlagértékei 1780 körül a településeken domináns nyelvek alapján
- 1.5. táblázat. A változók csoportjai a lokális autokorrelációs térszerkezeti viszonyai alapján
- 1.6. táblázat. A kompozit fejlettségi indexet alkotó indikátorok (1910)
- 1.7. táblázat. Eltérő módszerek alapján készült 1910-es fejlettségi térképek bemenő változói (egymással párhuzamosított nézetben)
- 1.8. táblázat. Spearman-féle korrelációs mátrix a vizsgálatban részt vevő változókra
- 2.1. táblázat. Az egyes klaszterekre (hasonlósági régiókra) jellemző tulajdonságok területtel nem súlyozott átlagértéke
- 2.2. táblázat. Az egyes klaszterekre (hasonlósági régiókra) jellemző tulajdonságok területtel nem súlyozott átlagértéke
- 2.2. táblázat (folytatás). Az egyes klaszterekre (hasonlósági régiókra) jellemző tulajdonságok területtel nem súlyozott átlagértéke
- 2.3. táblázat. A fejlettségi vizsgálatokba bevont változók normalizált értékeinek változónkénti átlagai és szórásai az egyes településcsoportokban 1910-re
- 2.4. táblázat. A területi egyenlőtlenség országos mértéke 1910-ben és 1880-ban
- 3.1. táblázat. A 18. sz. végi kataszteri felmérés fennmaradt alapadataiból kinyerhető fajlagos változók tájegységenkénti differenciáltsága
- 3.2. táblázat. A kisbirtok és a nagybirtok jövedelmezőségének különbségei Magyarországon 1865-ben (tisztá kataszteri földjövedelem, állattartás nélkül)

- 3.3. táblázat. A nagybirtok (100 kat. hold felett) és a teljes település egy holdra jutó tiszta kataszteri jövedelme közötti különbség, és annak kapcsolata a nagybirtok területhasználatával az egykori Harruckern-uradalom területén 1857/1865
- 3.4. táblázat. A nagybirtok és kisbirtok holdankénti jövedelmének különbségei 1865-ben
- 3.5. táblázat. Egy holdra, egy birtokra eső tiszta földjövedelem (Ft-ban) talajtípusonként és a talajtípusonkénti átlagos birtoknagyság 1865-ben
- 3.6. táblázat. Talajtípusok és üzemszerkezet szerinti jövedelmi differenciák (Ft-ban) 1865-ben
- 3.7. táblázat. Az egyes talajtípusokon kialakult területhasználati differenciák (%-ban) és az üzemformák jellege 1865-ben
- 3.8. a, táblázat. Az 1790-ben praediumként funkcionáló földek területhasználatára és földminősége (1858)
- 3.8. b, táblázat. A települések területhasználatának típusai 1790-ben – összefüggésben a talajadottságokkal (1858)
- 3.9. táblázat. A különböző talajtípusokon lévő települések egy holdra és egy birtokra jutó jövedelmi viszonyainak differenciái, valamint az átlagos birtokméret és a talajtípus összefüggései 1910-ben
- 3.10. táblázat. A mezőgazdaság mutatóinak változása 1865-1910 között
- 3.11. táblázat. A gabonatermelés, az árak és a fogyasztás trendjei Magyarországon
- 3.12. táblázat. Demográfiai telítettség a mezőgazdaság teljesítőképessége alapján
- 3.13. táblázat. A Hantos-féle, 1926-os csonka országterületre vonatkozó nagybirtokstatisztika típusainak településein jellemző gazdasági-társadalmi-demográfiai és fejlettségi viszonyok sajátosságai (1910-es csoportátlagok) I.
- 3.14. táblázat. A Hantos-féle, 1926-os csonka országterületre vonatkozó nagybirtokstatisztika típusainak településein jellemző gazdasági-társadalmi-demográfiai és fejlettségi viszonyok sajátosságai (1910-es csoportátlagok) II.
- 3.15. táblázat. Az 1897-es Gazdacímár alapján képezett nagybirtokok településeire jellemző 1910-es gazdasági-társadalmi-demográfiai és komplex fejlettségi viszonyok összevetve a kisbirtok dominálta településekkel I.
- 3.16. táblázat. Az 1897-es Gazdacímár alapján képezett nagybirtokok településeire jellemző 1910-es gazdasági-társadalmi-demográfiai és komplex fejlettségi viszonyok összevetve a kisbirtok dominálta településekkel II.
- 3.17. táblázat. A társadalmi-gazdasági-demográfiai indikátorok 1910-es értéke a nagybirtokállomány 1935-ös alcsoportjaiban (a mai országterületen)
- 4.1. táblázat. A fejlettségi vizsgálatba bevont indikátorok fajlagos értékeinek változásai 1880-1910 (ill. 1900-1910) között 11500 és 12500 település adatai alapján
- 4.2. táblázat. Korrelációs koefficiens a fejlettségi vizsgálatba bevont indikátorok között, 1880
- 4.3. táblázat. Korrelációs együtthatók a kompozit fejlettségi index és a fejlettségi vizsgálatba bevont indikátorok között, 1880
- 4.4. táblázat. Korrelációs koefficiens a fejlettségi vizsgálatokba bevont indikátorok között 1910-ben
- 4.5. táblázat. PCA a fejlettségi vizsgálatokba bevont 1883-as indikátorokon
- 4.6. táblázat. A főkomponensek súlya – részesedés a variancia %-os értékéből
- 4.7. táblázat. PCA a fejlettségi vizsgálatokba bevont 1910-es indikátorokon
- 4.8. táblázat. PCA a fejlettségi vizsgálatokba bevont 1910-es indikátorokon (variancia-értékek)
- 4.9. táblázat. A települések legfejlettebb és legfejletlenebb 20%-ának összevetése (2500 település) 1880-ban és 1910-ben *ugyanazon változók* normalizált értékeinek aggregálásával
- 4.10. táblázat. Spearman rangkorrelációs mátrix a különböző fejlettségi indikátorok között

- 4.11. táblázat. Spearman rangkorrelációs mátrix a különböző fejlettségi indikátorok között az 1920-as országterületen
- 4.12. táblázat. A területi fejlettségi indexek korrelációs kapcsolata (1960-2011)
- 4.13. táblázat. Lineáris regresszió az 1880-as fejlettségi indexben szereplő (logaritmizált) indikátorok felhasználásával – a fejlettségi indexet tekintve függő változónak
- 4.14. táblázat. Lineáris regresszió az 1910-es fejlettségi indexben szereplő (logaritmizált) indikátorok felhasználásával – a fejlettségi indexet tekintve függő változónak
- 4.15. táblázat. A klaszterezéssel létrejött településcsoportok jellemzői, distinktív tulajdonságai 1880
- 4.16. táblázat. A klaszterképzéssel létrejött 9 településcsoport jellemzői, distinktív tulajdonságai 1910-ben
- 4.17. táblázat. Az indikátorok átlagértékei, distinktív tulajdonságai a legfejletlenebb települések csoportjaiban 1880-ban
- 4.18. táblázat. 1910-ben legfejletlenebbnek minősülő települések klaszterezéssel képzett típusai és 15 indikátorának átlag- és szórásértékei
- 4.19. táblázat. Az egyes felekezetek és nyelvek reprezentáltsága a periférikus településeken
- 5.1. táblázat. Korrelációs koefficiens a települések felekezeti és etnikai viszonyai között 1880
- 5.2. táblázat. Korrelációs koefficiens a települések felekezeti és etnikai viszonyai között 1910
- 5.3. táblázat. Korrelációs együtthatók a településenkénti felekezeti és etnikai arányok és a fejlettségi vizsgálatba bevont indikátorok között 1880-ban
- 5.4. táblázat. Korrelációs együtthatók a településenkénti felekezeti és etnikai arányok és a fejlettségi vizsgálatba bevont indikátorok között 1910-ben
- 5.5. táblázat. A magyarosodás és a fejlődés/fejlettség kapcsolata
- 5.6. táblázat. A nyelvek és felekezetek súlya a nélkülük kialakított fejlettségi indikátor értékében, 1910
- 5.7. táblázat. A nyelvek és felekezetek súlya a nélkülük kialakított (1910-essel azonos jellegű) fejlettségi indikátor értékében, 1880
- 5.8. táblázat. A nyelvek és felekezetek, valamint a településméret súlya a nélkülük kialakított fejlettségi indikátor értékében, 1910
- 5.9. táblázat. A nyelvek és felekezetek, valamint a településméret súlya a nélkülük kialakított (1910-essel azonos jellegű) fejlettségi indikátor értékében, 1880
- 6.1. táblázat. Kapcsolat a településméret és társadalmi–gazdasági indikátorok között 1910-ben
- 6.2. táblázat. A településméret és az etnikai-felekezeti viszonyok 1880-1910 közötti százalékos változásainak kapcsolata (változás: 1=100%)
- 7.1. táblázat. Az egyes változók kapcsolatának erőssége a PCA (dimenziócsökkentés) alapján létesített főkomponensekkel
- 7.2. táblázat. A csoportok (országok) fejlettségi különbségeinek elmosódottsága: a sikeres visszaosztályzások száma és aránya az eredeti csoportba a búza terméshozama, az ipari alkalmazottak, a bürokraták és analfabéták alapján
- 7.3. táblázat. A változók korrelációs mátrixa 1930 körül, járási szintre aggregált adatokon
- 7.4. táblázat. A búza termésátlagát pozitívan és negatívan befolyásoló tényezők korrelációs együtthatói
- 7.5. táblázat. Az 1910-es és 1930-as járási adatok alapján készített fejlettségi térképek indikátorainak megfeleltethetősége és fejlettséget befolyásoló szerepük

- 7.6. táblázat. A diszkriminancia-analízis eredménye a 7 csoport esetében (15 változó, 2400 eset)
- 7.7. táblázat. A diszkriminancia-analízis eredménye 12 csoport esetében (15 változó, 2400 eset)
- 7.8. táblázat. A 15 mutató klaszterenkénti átlagértékei és szórása 7 klaszteres beállítás mellett, összevetve a teljes területre jellemző értékekkel
- 7.9. táblázat. A 15 mutató klaszterenkénti (területtel nem súlyozott) átlagértékei és szórása 15 klaszteres beállítás mellett, összevetve a teljes területre jellemző értékekkel
- 8.1. táblázat. Az adott korszakra vonatkozó komplex fejlettségi mutatók kialakításához felhasznált indikátorok és forrásaik
- 8.2. táblázat. A SEM-alapú vizsgálatok bemenő indikátorai
- 8.3. táblázat. Térbeli autokorreláció értéke 1785-1910 közötti adatainkon
- 8.4. táblázat. A normalizált jóléti indexek átlagértékei a három időmetszetben
- 8.5. táblázat. A regresszióanalízis során vizsgált kvantitatív és kvalitatív magyarázó változók
- 8.6. táblázat. A regresszióanalízis eredményei a 18. század végére vonatkozóan
- 8.7. táblázat. A regresszióanalízis eredményei 1880-ra vonatkozóan
- 8.8. táblázat. A regresszióanalízis eredményei 1910-re vonatkozóan
- 8.9. táblázat. A regresszióanalízis eredményeinek összevetése három időszakban
- 8.10. táblázat. A komparatív komplex fejlettségi vizsgálatban a PCA után bent maradó indikátorok

Ábrák jegyzéke

I. kötet

- 1.1. ábra. A rurális (szabad királyi városok és hajdúvárosok nélküli) megyei adóportaszám változása 1729–1802–1830 között (oszlop), valamint a megyék adóportákból való %-os részesedésének változása (1830/1729)
- 1.2. ábra. Egy rurális adóportára jutó összeírt adózók számának regionális differenciái 1720-ban (fent) és 1802-ben (lent)
- 2.1. ábra. Egy gazdálkodóra jutó föld (színes) és termés (vonalkázott) nagysága 1720-ban Faragó Tamás adatai alapján
- 2.2. ábra. Termés/földnagyság 1720-ban. Saját szerkesztés Faragó Tamás adatai alapján
- 2.3. ábra. Az egy összeírt lakosra jutó szántóföld mennyiségének regionális differenciái 1720-ban (köblös földben megadva)
- 2.4. ábra. Az egy összeírtra jutó rét nagysága kaszásban kifejezve, 1720
- 2.5. ábra. A telkes jobbágyok 1785–1786-os és 1720-as arányának különbsége – relatív zselléresedési index (1=100%)
- 2.6. ábra. Az összeírt úrbéri rétek szántókhoz mért aránya 1720-ban (1 = 100%)
- 2.7. ábra. Az egy úrbéresre jutó rét nagyságának változása 1720–1786 között (1720 = 1)
- 2.8. ábra. A telkes jobbágyok százalékos aránya 1720-ban
- 2.9. ábra. Zsellérek százalékos aránya 1720-ban

- 2.10. ábra. A rurális társadalom területi differenciáltsága a 2.2 táblázat öt indikátora alapján 1720-ban – szabadosok/taksások és a termékenység és nyomásszám nélkül
- 2.11. ábra. Klaszterezés eredménye a szabadosok-taksások figyelmen kívül hagyásával, 10 csoport, 1720
- 2.12. ábra. Az 1000 legkedvezőtlenebb agráradottságú település elterjedése és típusai, 1720
- 2.13. a) ábra. Az agrárfejlettségi csoportok gyakorisága a földminőségi (1–5) osztályokban
- 2.13. b) ábra. A földminőségi kategóriák gyakorisága az agrárfejlettségi csoportokban, 1720
- 2.14. ábra. A Hoover-index nagysága, azaz a különböző társadalmi–gazdasági jelenségek koncentrátságának foka települési, megyei léptéken és jogállás szerint, valamint földminőség, vallás és nyelv szerint a 18. század végén
- 2.15. ábra. A Hoover-index nagysága, azaz a különböző társadalmi–gazdasági jelenségek koncentrátságának foka települési léptéken 1780 körül
- 2.16. a)–b) ábra. A földhasználat típusai és a demográfiai nyomás indikátorainak tekinthető irtások területének (pirossal) átrendeződése 1720–1786 között a Felvidéken
- 2.17. a)–b) ábra. Szabad menetelű (szőlőművelő) népesség a telkes jobbágyokhoz mérve Zemplén megye déli járásában a 18. század végén (%) / Egy jobbágyra jutó szántó köbölben megadva 1728-ban
- 2.18. a)–b) ábra. Szabad menetelűek aránya 1728-ban a 11 megye településein / Nyomások számának megoszlása 1728-ban a 11 megye településein
- 2.19. ábra. A búza (ahol nincs, ott gabona) szemhozammegoszlása településenként 11 megye adatai alapján 1728-ban
- 2.20. ábra. A földek megoszlása a nyomások száma szerint
- 2.21. ábra. A szántók átlagos (őszi és tavaszi szántók együtt) termékenysége, 1720
- 2.22. ábra. A szántóföldek nyomás és termékenység alapján történő kombinált minősítése (a melegebb színek a kedvezőbb értékek) 1720-ban, a fejlettségi adatbázissal való egyesítés előtt
- 2.23. ábra. Az előbbi ábra korrekciója az egy összeírtra jutó szántó értékével
- 2.24. ábra. Gabonáhozammal és nyomással korrigált területi egyenlőtlenségek 1720-ban
-
- 3.1. ábra. Erdély közigazgatása (1785, 1910)
- 3.2. ábra. A pusztá telkek aránya a művelt telkekhez mérve 1750 körül
- 3.3. a)–d) ábra. A gabonafélék (őszi, tavaszi búza, kukorica, köles és rozs) vetőmagigénye egy adófizető családra
- 3.4. ábra. Telekméret egy adófizető családra Erdélyben 1750-ben
- 3.5. ábra. Tehenek, lovak és borjak száma egy adófizető családra
- 3.6. ábra. Juhok és kecskék száma egy adófizető családra
- 3.7. ábra. Az adó értéke egy adófizető családra vetítve, 1750 (Ft)
- 3.8. ábra. Az adózás alól felmentettek aránya (1=100%) egy adófizető családra vetítve
- 3.9. ábra. Mások földjén dolgozók aránya az adófizető családokhoz mérve
- 3.10. ábra. Az első és harmadosztályú osztályú igavonó állatok egy családra jutó száma, 1750
- 3.11. ábra. Telkes jobbágyok arányának különbsége, 1785 (%)–1720 (%) – a zselléresedés folyamata
- 3.12. ábra. A zsellérek aránya 1720-ban (%)
- 3.13. ábra. A telkes jobbágyok aránya Erdélyben 1720-ban az összes összeírtról
- 3.14. ábra. Az igavonók minőséggel súlyozott, egy adózó családra jutó száma
- 3.15. ábra. Az igaerőegységre jutó gabonatermelés differenciái 1750-ben Erdélyben
- 3.16. ábra. A tehenekre + borjakra jutó takarmányhozam (cf) regionális differenciái 1750-ben

- 3.17. ábra. A kaszálók kihozatalának területi differenciái egy adózó családra vetítve, 1750
- 3.18. ábra. A kaszálórétek relatív kihozatala a gabonaterméshez képest Erdélyben 1750-ben
- 3.19. ábra. A nem agráriumból élő összeírtak aránya (% , adófizető családokhoz mérve) 1750-ben
- 3.20. ábra. Erdély kumulatív fejlettségi képének regionális differenciái 1750-ben
- 3.21. ábra. Erdély településtípusai társadalmi–gazdasági mutatóik alapján, négycsoportos bontás esetén, 1750
- 3.22. ábra. Erdély településtípusai társadalmi–gazdasági mutatóik alapján, hétcsoportos bontás esetén, és összefüggésük a domborzati viszonyokkal, 1750–1785 között
- 3.23. ábra. Erdély településtípusai a társadalmi–gazdasági mutatók alapján tízklasztos bontás esetén 1750–1785 között
- 3.24. ábra. A periférikus (legfejletlenebb) települések elterjedése és típusai Erdélyben, 1750
- 3.25. ábra. A klasszikus Thünen-modell (1826)
- 3.26. ábra. A felekezeti viszonyok és a településméret kapcsolata
- 3.27. ábra. Erdély felekezeti statisztikája 1763-1850 között
- 3.28. ábra. Erdély 18. század közepi felekezeti viszonyainak rekonstrukciója Miskolczy Ambrus és Varga E. Árpád településsoros gyűjtése alapján
-
- 4.1. ábra. Az úrbéri (általunk vizsgált) területek viszonya a művelhető területekhez (erdő, legelő, urasági föld) 1790-ben
- 4.2. ábra. A települések mérete 1785-ben
- 4.3. ábra. A „polgárok” száma 1785-ben
- 4.4. ábra. A nemesek száma 1785-ben
- 4.5. ábra. Az egy lakóházra jutó családok száma 1785-ben
- 4.6. ábra. Átlagos családméret 1785-ben (fő)
- 4.7. ábra. 1–12 éves (fű) gyerekek aránya a férfiakhoz mérve 1785-ben
- 4.8. ábra. A távollévők aránya az összes lakoshoz képest 1785-ben (1 = 100%)
- 4.9. ábra. Az idegen honosságuk aránya az összlakossághoz képest 1785-ben (1 = 100%)
- 4.10. ábra. Az egy úrbéresre jutó gyalogos robotnapok településenkénti átlagos számának regionális mintázata, 1786, beleértve a kilencedet robottal megváltó települések robotnapjai
- 4.11. ábra. A földesúri természetbeni szolgáltatások (ajándékok) kumulált értéke egy földművesre (rajnai forintban számolva) 1786-ban
- 4.12. ábra. Földminőségi kategóriák 1786-ban (1. osztály a legjobb minőségű)
- 4.13. ábra. Az egy telkes jobbágyra jutó szántóföldméret, 1786, korrigálva a földminőséggel
- 4.14. ábra. Parókiák elterjedése 1775-ben
- 4.15. ábra. Iskolamesterek elterjedése, 1775
- 4.16. ábra. Egyházi és oktatási infrastruktúra együtt 1775-ben
- 4.17. ábra. A telkes jobbágyok településenkénti aránya (1 = 100%) az 1786-os „kancelláriai” összesítés úrbéresei között
- 4.18. ábra. Az egy főre jutó földesúri robot nagysága (nap) az állami adó értékéhez (Ft) mérve 1786-ban
- 4.19. ábra. Egy jobbágytelek (mint egység) szántóinak átlagos mérete 1786-ban (irtással, beltelekkel és pótlással, m. hold)

- 4.20. a) ábra. Egy teljes jobbágyra jutó átlagos szántóföldterület (irtással, pótlással, beltelekkel) nagysága (1786, m. hold)
- 4.20. b) ábra. Egy úrbéresre jutó rét nagysága (holdba átszámítva) 1786-ban
- 4.21. ábra. Egy jobbágyra jutó föld telekben megadva, 1785-ben
- 4.22. ábra. A földek elsődleges fogatkozásai Vályi szerint, 1796
- 4.23. ábra. Megyei gabonatermésátlag és vetésterület 1800 körül
- 4.24. ábra. Magyarország települési fejlettségi képének mintázata 1786-ban a komplex fejlettségi mutató aggregált értéke alapján (Erdély nélkül)
- 4.25. ábra. Magyarország településtípusainak mintázata 1786-ban az indikátorok klaszteranalízise alapján (Erdély nélkül, tíz klaszter)
- 4.26. ábra. Az ezer legfejletlenebb (15%) település elhelyezkedése és típusai 1786 körül
- 4.27. ábra. A települések parasztságának kulturális infrastruktúráis fejlettségi értékek nélküli gazdasági fejlettsége 1786-ban
- 4.28. ábra. Fejlettségi viszonyok 1785-ben szűkített változóhalmazzal, de bővített területen
- 4.29-4.30. ábra. A településtípusok elhelyezkedése 1785-ben a) öt- és b) tízklaszteres beállításnál
- 4.31. ábra. A legfejletlenebb 1500 település elterjedése és típusai 1785-ben (vö. az Erdély nélküli 1000 legfejletlenebb települést bemutató 4.26. ábrával)
- 4.32. ábra. A piachoz való közelség értékszámát Vályi 1796-os adatainak újrakódolásával
- 4.33. ábra. A fejlettség szintje a piactól való távolsággal (Vályi alapján) módosítva, 1786
- 4.34. ábra. A SEM elméleti modelljei
- 4.35. ábra. A 18. század végi fejlettségi vizsgálathoz kialakított Structural Equation Model (MIMIC)
- 4.36. a)–c) ábra. A három fő faktor és képük: a fejlettség három tényezőcsoportjának területi differenciái külön-külön
- 4.37. ábra. A SEM által generált látens jóléti indikátor (welfare) alapján készült fejlettségi kép (1786) – azonos osztályközű ábrázolás esetén
-
- 5.1. ábra. Települések megoszlása a domináns nyelv alapján 1780 körül (Erdély, Horvátország és a majdani Temesi Bánság településeinek jó része nélkül)
- 5.2. ábra. Magyarország etnikai viszonyai a 18. század végén a Lexicon locorum és Vályi András alapján
- 5.3. ábra. Magyarország felekezeti viszonyai a 18. század végén (a Lexicon locorum kiegészítve Vályi adataival)
- 5.4. ábra. A vallási és nyelvi viszonyok településszintű kapcsolata
- 5.5. ábra. A vallási és nyelvi viszonyok településszintű kapcsolata II.
- 5.6. ábra. A földminőség (1–5) és a települési domináns nyelv kapcsolata 1786-ban
- 5.7. ábra. a) A települések mintázata jogi helyzetük szerint 1720–1790 között (piros = mezőváros, zöld = billegő mezőváros, sárga = prédiium, fekete = szabad királyi város) b) A török támadások előtt valaha létezett településállomány megoszlása
- 5.8. ábra. A birtoktípusok gyakorisága a 7200 vizsgált településen
- 5.9. ábra. Az 1000 hold alatti nagybirtokok kiterjedése és a közbirtokosság elterjedése
- 5.10. ábra. A világi nagybirtok (1000 hold felett), az egyházi nagybirtok és a kamarai birtokok kiterjedése 1790 táján
- 5.11. ábra. Az 1000 hold feletti birtoktípusok részletes elterjedése

- 5.12. ábra. Az úrbéres népesség hasonlósági viszonyai a különböző birtoktípusokat tekintve a rendelkezésre álló 18. századi végi társadalmi–gazdasági mutatók értékei alapján ágdiagramon ábrázolva
- 5.13. ábra. A birtoktípusok átlagos fejlettsége az úrbéres lakosság életkörülményei alapján, 1786
- 5.14. ábra. Az úrbéres lakosság életkörülményeinek belső differenciáltsága a különböző birtoktípusokon, 1786
- 5.15. ábra. Néhány nagybirtokos arisztokrata család birtokainak elterjedése 1790 táján
- 5.16. ábra. Az úrbéres lakosság életkörülményeinek belső differenciáltsága a különböző birtokosok esetében, 1786
- 5.17. ábra. Az úrbéres lakosság átlagos életminősége a különböző birtokosok esetében, 1786
- 5.18. ábra. A telkes jobbágyság aránya 1786-ban, kombinálva a különböző statisztikai vizsgálatok alapján 2010-ben elmaradottnak tekinthető települések elterjedését bemutató térképpel
-
- 6.1. ábra. Az összeírt telki szántóterület nagyságának változása 1786/1720 (az úrbéres lakosság számának változása nélkül)
- 6.2. ábra. Az összeírt telki rétállomány kiterjedésének változása (1786/1720 – az úrbéres lakosság számának változása nélkül)
- 6.3. ábra. Az egy úrbéresre jutó összeírt telki, irtás- és pótlás-szántóföldek méretének változása 1720-hoz képest 1786-ig (1720 = 1; magyar holdra számítva)
- 6.4. ábra. Az egy összeírt úrbéresre jutó összeírt rét nagyságának változása 1720-hoz képest 1786-ig (1720 = 1; kaszásban)
- 6.5. ábra. A rét gyakorisága 1786-ban a telki állományú szántóterületek (irtás, pótlás, beltelek, telek) kiterjedéséhez mérve (százalékban; holdra átszámítva)
- 6.6. ábra. Rétek százalékpontos változásának mintázata a telki állományban (1786%–1720%)
- 6.7. ábra. A szántók százalékpontos változásának mintázata a telki állományban (1786%–1720%)
- 6.8. ábra. A 18. századi (agrár)népességnövekedés regionális differenciáinak proxyja I. Az összeírtak létszámának változásának regionális differenciái 1786/1720
- 6.9. ábra. A 18. századi népességnövekedés területi különbségeinek proxyja II. A házas férfiak (1785) és az összes összeírt (1720) hányadosa
- 6.10. ábra. A szántók minősége Vályi szerint 1796-ban
- 6.11. ábra. A legelők minősége Vályi szerint 1796-ban (sárgától feketéig tartó skála)
- 6.12. ábra. A szőlők minősége Vályi szerint 1796-ban (sárgától feketéig tartó skála)
- 6.13. ábra. Az erdők minősége Vályi szerint 1796-ban
- 6.14. ábra. Pest megye paraszti földhasználati viszonyainak rekonstrukciója a 18. század végén a lélekösszeírások adatai alapján
- 6.15. ábra. A kilenced és megváltása regionális sajátosságai, 1786-ban
- 6.16. ábra. A tengerszint feletti magasság és a kataszteri tiszta jövedelem összefüggése négy megyében Perjés (1974: 1084) szerint 1883-ban
- 6.17. ábra. A táj tagoltsága I. A települési átlagmagasság és a magasság szórásának hányadosa
- 6.18. ábra. A táj tagoltsága II. A települési maximum és minimum magasságértékek területegységre jutó különbsége (relief)
- 6.19. ábra. A délies kitettségű (termékeny) lejtők gyakorisága településenként
- 6.20. ábra. Magyarország településeinek komplex agromorfometriai alkalmassága

II. kötet

- 1.1. ábra. Az előkép – modernizációs zónák a századelőn
- 1.2. ábra. A PCA dimenzióatlanítási eljárásának egyszerűsített, elvi menete
- 1.3. ábra. Szilágyi Zsolt (Győri Róbert által használt) 6 alapmutatójának (m1–m6) területi egyenlőtlenségi térmentázata, 1910
- 1.4. ábra. A Kárpát-medence fejlettségi térszerkezetének kapcsolata a trianoni határokkal
- 1.5. ábra. Magyarország településeinek fejlettsége tizedekbe rendezve a Győri-féle mutatók alapján számolva az 1910-es közigazgatási beosztás szerint
- 1.6. ábra. Magyarország településeinek fejlettsége tizedekbe rendezve a területi fejlettségi index alapján számolva az 1910-es közigazgatási beosztás szerint
- 1.7. ábra. A Győri-féle módszer és a területi fejlettségi index alapján számított fejlettségi tizedek összehasonlítása az 1910-es közigazgatási beosztás szerint
- 1.8. ábra. A tényleges szaporodás járási szinten mért lokális autokorrelációs viszonyai 1910-ben (bal)
- 1.9. ábra. Az ipari keresők arányának járási szinten mért lokális autokorrelációs viszonyai (jobb)
- 1.10. ábra. A mezőgazdasági keresők arányának járási szinten mért lokális autokorrelációs viszonyai
- 1.11. ábra. Egy mezőgazdasági lakosra (kereső+eltartott) jutó terület járási szinten mért lokális autokorrelációs viszonyai 1910-ben
- 1.12. ábra. A csecsemőhalandóság járási szintű lokális autokorrelációs viszonyai 1910-ben (bal)
- 1.13. ábra. A keresők arányának járási szintű lokális autokorrelációs viszonyai 1910-ben (jobb)
- 1.14. ábra. A települési bevételi és kiadási különbségek egy főre jutó járási értékeinek lokális autokorrelációs viszonyai 1910-ben (bal)
- 1.15. ábra. Az orvostól való távolság járási szinten mért lokális autokorrelációs viszonyai (jobb)
- 1.16. ábra. A halálzási ráta járási szinten mért lokális autokorrelációs viszonyai 1910-ben (bal)
- 1.17. ábra. Az orvos kezelte holtak járási szinten mért lokális autokorrelációs viszonyai (jobb)
- 1.18. ábra. Az egy kataszteri holdra jutó tiszta jövedelem járási szintű lokális autokorrelációs viszonyai 1910-ben (bal)
- 1.19. ábra. Egy főre jutó települési összes állami adóteher járási szintű lokális autokorrelációs viszonyai 1910-ben (jobb)
- 1.20. ábra. Az ezer főre jutó TBC halálzások számának járási szintű lokális autokorrelációs viszonyai (bal)
- 1.21. ábra. Az egy főre jutó települési vagyon nagyságának járási szintű lokális autokorrelációs viszonyai 1910-ben (jobb)
- 1.22. ábra. A települési vagyonhoz viszonyított összes állami adóteher járási szintű lokális autokorrelációs viszonyai 1910-ben (bal)
- 1.23. ábra. A jobb minőségű lakóházak arányának járási szintű lokális autokorrelációs viszonyai (jobb)
- 1.24. ábra. A népességnövekedés területi differenciái 1880–1910 között (1880 = 1)
- 1.25. ábra. Egy főre jutó terület (kat. hold) változása 1880–1910 között (1910–1880)
- 1.26. ábra. A 60 év feletti lakosság területi differenciái 1910-ben (1 = 100 %)
- 1.27. ábra. A 6 év alattiak és 60 éven felüliek arányának területi differenciái 1910-ben
- 1.28. ábra. Kereső/eltartott arány 1910-ben
- 1.29. ábra. Írni–olvasni tudás a teljes lakosság körében 1910-ben (1 = 100 %)

- 1.30. ábra. Az alfabetizáció %-pontos változása 1880–1910 között (1 = 100%, 1910%–1880%)
- 1.31. ábra. Születési ráta 1901–1908 között évi átlagban (1000 főre)
- 1.32. ábra. Halálozási ráta 1901–1908 között évi átlagban (1000 főre)
- 1.33. ábra. Természetes szaporulat rátája 1901–1908 között évi átlagban (1000 főre)
- 1.34. ábra. Migrációs ráta 1901–1908 között (1000 főre)
- 1.35. ábra. Az 1 lakóházra jutó lakosság szám változása (1910–1880, fő)
- 1.36. ábra. A tbc, mint halálok részesedése a halálozásokból (%), 1901–1908 évi átlaga
- 1.37. ábra. A vörheny, kanyaró és a szamárköhögés együttes részesedése a halálokokból (1901–1910 évi átlaga, %)
- 1.38. ábra. Csecsemőhalandóság a születések arányában (1 = 100 %) 1901–1908 éves átlaga alapján
- 1.39. ábra. Törvénytelen születések aránya az összes születésből (%) 1901–1908 éves átlagban
- 1.40. ábra. Az orvos kezelte holtak arányának területi különbségei az összes elhunytból (1910, 1 = 100 %)
- 1.41. ábra. A kőházak gyakoriságának területi sajátosságai 1910-ben (1 = 100 %)
- 1.42. ábra. A faházak gyakoriságának területi sajátosságai 1910-ben (1 = 100 %)
- 1.43. ábra. Az egy gazdaságra jutó fogatok számának területi sajátosságai 1896-ban
- 1.44. ábra. Egy főre jutó lovak számának területi sajátosságai 1896-ban
- 1.45. ábra. A települések távolsága a legközelebbi vasútállomástól 1890-ben (m)
- 1.46. ábra. A napszámosok számának változása 1900-1910 között
- 1.47. ábra. Járásonkénti állomássűrűség 1910-ben (Jakobi Ákos) – csak a hozzáférhető forgalmi adatokkal bíró állomások alapján
- 1.48. ábra. Vasúton feladott növényi áruk járásonkénti 1000 keresőre jutó területi sajátosságai
- 1.49. ábra. Egy főre jutó direkt állami adóterhek (1909, K)
- 1.50. ábra. Egy főre jutó települési vagyon (1909, K)
- 1.51. ábra. Direkt adóteher a települési tiszta kataszteri (föld)jövedelem arányában (1 = 100 %)
- 1.52. ábra. Egy főre jutó állami teher az egy főre jutó települési vagyonhoz mérve (1909)
- 1.53. ábra. Egy főre jutó települési bevétel területi sajátosságai (1908, K) (néhány városra nincs adat)
- 1.54. ábra. Az egy főre jutó települési póttadó területi sajátosságai (1908, K)
- 1.55. ábra. Az éves települési póttadó bevételhez mért aránya 1908-ban (K)
- 1.56. ábra. Települési kiadások éves értékének területi sajátosságai a települési vagyonhoz mérve (1908)
- 1.57. ábra. Napszámra kényszerülő kisbirtokosok aránya az összes mezőgazdasági keresőből (1910)
- 1.58. ábra. A napszámra kényszerülő kisbirtokosok számának változása a népességszám változásához képest, 1900–1910 (napszámos-kisbirtokosok (fő), 1910 / napszámos-kisbirtokosok (fő), 1900) – (lakosság, 1910 – lakosság, 1900)
- 1.59. ábra. Egy mezőgazdasági lakosra jutó tiszta agrárjövedelem 1910-ben (K)
- 1.60. ábra. Egy agráriumból élő lakosra jutó mezőgazdasági tiszta jövedelem változása (1910/1865)
- 1.61. ábra. Egy kataszteri holdra jutó mezőgazdasági tiszta jövedelem változása (1910/1865)
- 1.62. ábra. Egy birtokra jutó mezőgazdasági tiszta jövedelem változása (1910–1865, K)
- 1.63. ábra. A birtokívek számának (1910) és a gazdaságok számának (1895) hányadosa
- 1.64. ábra. A tercier szektorban foglalkoztatottak aránya az összes keresőből (1910, 1 = 100 %)
- 1.65. ábra. Az ipari keresők aránya az összes keresőből (1910, 1 = 100 %)

- 1.66. ábra. A háziiparban foglalkoztatottak száma és aránya az ipari keresőkhöz mérve (1 = 100 %)
- 1.67. ábra. A kisiparosok aránya a teljes lakossághoz mérve (1 = 100 %)
- 1.68. ábra. Az állami direkt adók és települési vagyon hányadosának, valamint az egy főre jutó földjövedelemnek a generalizált, -1 (hideg) és +1 (meleg) között újraosztályozott képe
- 1.69. ábra. A fedetés során létrejött vonalhálózat sűrűsége, irányítotttsága, összefüggése a megyehatárokkal és a vízrajzzal
- 1.70. ábra. A fedetés során létrejött poligonhálózat mozaikossága – mikrorégiók (egy poligonra jutó településszám és a poligonméret)
- 1.71. ábra. Az aggregált demográfiai mutatók alapján kirajzolódó kép
- 1.72. ábra. Az aggregált egészségügyi mutatók alapján kirajzolódó kép
- 1.73. ábra. Az aggregált demográfiai és egészségügyi mutatók alapján együttesen kirajzolódó, regionális differenciákat bemutató kép
- 1.74. ábra. Az aggregált kulturális mutatók alapján kirajzolódó kép
- 1.75. ábra. 1 birtokosra jutó birtokméret (hold) / A nagybirtok relatív gyakorisága 1865-ben (1=100%)
- 1.76. ábra. Az aggregált mezőgazdasági mutatók alapján kirajzolódó kép
- 1.77. ábra. Az adóterhek és jövedelmek alapján kirajzolódó aggregált fejlettség
- 1.78. ábra. Az aggregált (vasúti) közlekedési és elérhetőségi mutatók alapján kirajzolódó fejlettségi kép
- 1.79. ábra. Az ipari és terciér mutatók alapján kirajzolódó aggregált fejlettség
- 1.80. ábra. A szűken vett dinamikus mutatók alapján kirajzolódó aggregált fejlettség regionális mintázata
- 1.81. ábra. A tágan értelmezett dinamikus mutatók alapján kirajzolódó aggregált fejlettség regionális mintázata
- 1.82. ábra. Magyarország aggregált fejlettségi térképe 27 változó alapján (1910)
- 1.83. ábra. Magyarország aggregált fejlettségi térképe 12 változó alapján
- 1.84. ábra. A képlet számlálója alapján kirajzolódó fejlettségi kép 1910-ben
- 1.85. ábra. A képlet nevezője alapján (fordított irányú mutatók) kirajzolódó településszintű fejlettségi kép
- 1.86. ábra. A képlet alapján kirajzolódó települési fejlettségi kép 1910-ben (a sötét szín kedvezőbb)
- 1.87. ábra. A települések fejlődési dinamikája a képlet alapján
- 1.88. ábra. Egy főre jutó állami iparfejlesztési támogatás értéke 1910-ig (K)
- 1.89. ábra. A nagybirtok (1000 kh felett) aránya a földterületből (%)
- 1.90. ábra. Gabonahiány és gabonatöbblet (q/km^2)
- 1.91. ábra. Egy főre jutó hitelintézeti pénzállomány 1910-ben (K, Budapest nélkül)
- 1.92. ábra. Szarvasmarhaállomány egy főre vetítve
- 1.93. ábra. Magyarország megyei szintű összesített fejlettségi térképe a kor statisztikusainak 18 térképe alapján 1910-ben
- 1.94. ábra. Pénzes-féle TFI normált értékeinek eloszlása 1910-ben / A Demeter-féle 27 indikátor (1.3. fejezet) normált értékeinek eloszlása 1910-ben
- 2.1. ábra. Magyarország különféle regionális felosztásai
- 2.2. ábra. Formális (hasonlósági) régiók Magyarországon 12 indikátor alapján 5 klaszter esetén, 1910
- 2.3. ábra. Formális (hasonlósági) régiók Magyarországon 12 indikátor alapján 10 klaszter esetén, 1910
- 2.4. ábra. Formális (hasonlósági) régiók Magyarországon 12 indikátor alapján 25 klaszter esetén 1910-ben

- 2.5. ábra. Formális (hasonlósági) régiók Magyarországon 27 indikátor alapján 5 klaszter esetén, 1910
- 2.6. ábra. Formális (hasonlósági) régiók Magyarországon 27 indikátor alapján 10 klaszter esetén, 1910
- 2.7. ábra. Formális (hasonlósági) régiók Magyarországon 27 indikátor alapján 20 klaszter esetén, 1910
- 2.8–2.9. ábra. Ugyanazon modernizációs jelenség két eltérő interpretációja: postaállomás-sűrűség 1906-ban
- 2.10. ábra. Településszintű klaszteranalízis a fejlettségi vizsgálatokba bevont változók normalizált értékei alapján 1910-ben
- 2.11. ábra. A gazdasági fejlődés és a belső differenciák mértéke közötti kapcsolat
- 2.12. ábra. Egy főre jutó települési kiadások megyei szintű egyenlőtlenségei a Hoover-index alapján 1880-ban
- 2.13. ábra. Ipari keresők arányának megyei szintű egyenlőtlenségei 1910 / A tercier keresők arányának megyei szintű egyenlőtlenségei 1910 (Hoover-index)
- 2.14. ábra. Egy művelt holdra jutó tiszta földjövedelem megyei szintű egyenlőtlenségei 1910 / Egy főre jutó tiszta földjövedelem megyei szintű egyenlőtlenségei 1910 (Hoover-index)
- 2.15. ábra. Egy agrárkeresőre jutó művelt földterület megyei egyenlőtlenségei 1910-ben / Egy főre jutó települési vagyon egyenlőtlenségei (Hoover-index)
- 2.16. ábra. Az írni-olvasni tudó lakosság arányának területi egyenlőtlenségei 1910-ben (szórás/átlag)
- 2.17. ábra. Az írni-olvasni tudó lakosság arányának területi egyenlőtlenségei 1880-ban (átlaghoz mért relatív szórás)
- 2.18. ábra. Az alfabetizáció területi (belső) egyenlőtlenségeinek változása 1880–1910 között (az 1880-as és 1910-es relatív szórás különbsége)
- 2.19. ábra. Az ipari keresők járásonkénti átlagának és a szórásnak a hányadosa (területi egyenlőtlenség) / Az egy agrárkeresőre jutó tiszta földjövedelem területi egyenlőtlenségei (átlag/szórás)
- 2.20. ábra. Az egy agrárkeresőre jutó földnagyság területi egyenlőtlenségei (átlag/szórás) / Az egy főre jutó direkt adók (1909) területi egyenlőtlenségei (átlag/szórás)
- 2.21. ábra. Az egy főre jutó települési bevételek (1909) területi egyenlőtlenségei (átlag/szórás) / A tényleges szaporulat területi egyenlőtlenségei (átlag/szórás)
- 3.1. ábra. Népeségnövekedés 1780–1870 között (vö. 1870–1910 – 1.24. ábra)
- 3.2. ábra. Bal: Urasági szántók nagysága és aránya (sárga) az 1786-os kataszteri összeírás fennmaradt anyagában / Jobb: A teljes művelt földterület hasznosításának regionális differenciái 1786-ban a kataszteri felvételezés alapján
- 3.3. ábra. A földhasználat jellege a különféle baranyai birtoktípusok esetében 1910-ben
- 3.4. ábra. Egy kataszteri holdra jutó nettó földjövedelem a két baranyai járás (az Ormánság és a Hegyhát területe) különböző részalmazain (1910)
- 3.5. ábra. A kis- és nagybirtokok tiszta kataszteri földjövedelmeinek különbségei különféle tipizálás esetén 1935-ben, aranykoronában I.
- 3.6. ábra. A kis- és nagybirtokok tiszta kataszteri földjövedelmeinek különbségei különféle tipizálás esetén 1935-ben, aranykoronában II
- 3.7–3.8. ábra. Egy holdra jutó tiszta jövedelem / Egy birtokra jutó átlagos tiszta jövedelem 1865-ben (Ft) településenként – vö. 3.12–3.13. ábra
- 3.9–3.10. ábra. Szántóterület kiterjedésének %-pontos változása 1895%–1865% / Rétek és legelők kiterjedésének változása 1895-ig (1865 = 1) – vö. 3.18. ábra
- 3.11. ábra. Az egy főre jutó tiszta földjövedelem eloszlása 1865-ben (Erdély és néhány város nélkül) és 1910-ben
- 3.12. ábra. A tiszta földjövedelem települési differenciái 1 kat. holdra 1910-ben (Korona) (1 K=2Ft)

- 3.13. ábra. A tiszta földjövedelem települési differenciái 1 birtokra 1910-ben (Korona)
- 3.14. ábra. Egy főre jutó tiszta földjövedelem regionális képe 1865-ben (Koronába átszámítva)
- 3.15. ábra. Egy főre jutó tiszta földjövedelem regionális képe 1910-ben (K)
- 3.16. a–b. ábra. A tiszta földjövedelemek egy főre jutó különbsége (1910–1865, K) / A tiszta földjövedelem 1 holdra jutó különbsége (1910–1865, K)
- 3.17. a–b. ábra. Az egy birtokra eső tiszta földjövedelem differenciái (1910–1865, K) / A mezőgazdasági művelésbe nem vont területek kiterjedésének százalékpontos változása (1910% – 1865% - 1=100%)
- 3.18. a–b. ábra. A szántóterületek változása 1910-ig (1895 = 1) / A rétek és legelőterületek változása 1910-ig (1895 = 1), vö. 3.10. ábra
- 3.19. ábra. A demográfiai nyomás nagysága a (terület/fő) x (jövedelem/fő) – népességnövekedés képlet alapján (a negatív értékek kedvezőtlenek)
- 3.20. ábra. Választókerületek pártpreferenciái (Pap József 2014, 2016)
- 3.21. ábra. A választói jogosultság alapját képező földadóminimum területi differenciái (1896)
- 3.22. ábra. A választói jogosultság alapját képező földadóminimum (1896) a kataszteri tiszta jövedelemhez mérve (1910) (1 = 100 %)
- 3.23. ábra. A modernizáció sebessége I. Az ipari üzemek számának változása
- 3.24. ábra. A modernizáció sebessége 2: a vasúti elérhetőség javulása (távolság a legközelebbi vasútállomástól: 1870, m – 1910, m)
- 3.25. ábra. A modernizáció sebessége 3: a magyarul tudók és magyar anyanyelvűek arányának különbsége 1910-ben (1 = 100%)
- 3.26. ábra. A magyar anyanyelvűek arányának százalékpontos változása 1910%-1880%
- 3.27. ábra. A magyarul tudók aránya *a nem magyar anyanyelvűek* között 1910-ben (1=100%)
- 3.28. ábra. *A magyarul nem tudók* százalékos arányának változása 10 év alatt (1910%-1900%) (1=100%)
- 3.29–3.30. ábra. Az agrármodernizáció két indikátora (Nagy Béla térképei)
-
- 4.1. ábra. A GDP/fő regionális bontásban és a direkt adók GDP-hez mért értéke (az elvonás proxy változója) a kiegyezés előtt
- 4.2. ábra. Az egy főre jutó összes adó értéke és megoszlása 1851-ben
- 4.3. ábra. Az egy főre jutó direkt adó értéke és megoszlása tartományonként 1862-ben (Ft)
- 4.4. ábra. A direkt adók egy főre jutó és összes értékének változása (1862/1851 Ft)
- 4.5. ábra. Indikátorok eloszlásdiagramjai és viszonyuk a normáeloszláshoz, 1880 és 1910
- 4.6. ábra. Indikátorok normáeloszlástól való eltérése a P-P diagram alapján 1880-ban és 1910-ben
- 4.7. ábra. Sima Ferenc felszólalása
- 4.8. ábra. A népesség növekedésének területi mintázata 1870-1880 között
- 4.9. ábra. A népesség növekedésének üteme és mintázata 1900-1910 között
- 4.10. ábra. Írni-olvasni tudók aránya 1880-ban
- 4.11. ábra. Egy főre jutó tiszta kataszteri földjövedelem értéke 1883-ban (Ft)
- 4.12. ábra. Egy holdra jutó tiszta kataszteri földjövedelem Ft-ban 1883-ban
- 4.13. ábra. Egy főre jutó hasznos földterület 1883-ban kat. holdban

- 4.14. ábra. A legközelebbi vasútállomástól mért távolság 1870-ben (a szövegben az 1880-as adatok kerülnek elemzésre – a 10 éves differencia választását az indokolta, hogy ennyi idő kell, míg hatást gyakorol a vasút a környezetére)
- 4.15. ábra. Az egy főre jutó direkt állami adójövedelmek Koronába átszámolt értékeinek mintázata 1883-ban (a városok mellett egyes településcsoportok adatai is hiányoznak)
- 4.16. ábra. Az egy főre jutó direkt állami adójövedelmek értékeinek mintázata 1910-ben (K)
- 4.17. ábra. Egy főre jutó települési vagyon 1883-ban, Koronába átszámolva
- 4.18. ábra. Egy főre jutó települési vagyon 1910-ben, Koronába átszámolva
- 4.19. ábra. Egy főre jutó települési bevétel mintázata 1883-ban Koronában, pótdadók nélkül
- 4.20. ábra. Egy főre jutó települési bevétel értéke és mintázata 1908-ban Koronában, pótdadók nélkül
- 4.21. ábra. Települési kiadások a települési vagyonhoz mérve 1883-ban
- 4.22. ábra. Települési kiadások a települési vagyonhoz mérve 1910-ben
- 4.23. ábra. Települési bevétel a települési kiadáshoz mérve 1883-ban
- 4.24. ábra. Települési bevétel a települési kiadáshoz mérve 1910-ben
- 4.25. ábra. Települési pótdadó egy főre jutó értéke és mintázata K-ba átszámolva 1883-ban
- 4.26. ábra. Települési pótdadó egy főre jutó értéke és mintázata 1910-ben (K)
- 4.27. ábra. Egy főre jutó települési kiadás mintázata K-ban, 1883-ban
- 4.28. ábra. A települési pótdadó szerepe – a települési bevételhez mért értéke függvényében 1880-ban
- 4.29. ábra. A települési pótdadó szerepe – a települési bevételhez mért értéke függvényében 1910-ben
- 4.30. ábra. Állami direkt adó a tiszta földjövedelemhez mérve 1883-ban
- 4.31. ábra. Az egy főre jutó állami direkt adó értékének változása 1880-1910 között (1910/1880)
- 4.32. ábra. Az egy főre jutó települési vagyon változása 1880-1910 között (1910/1880)
- 4.33. ábra. Az egy főre jutó települési bevételek változása 1880-1910 között (1910/1880)
- 4.34. ábra. A települési kiadások (lélekszám-változással nem kombinált) értékének változása 1880 és 1910 között
- 4.35. ábra. Az egy főre jutó pótdadó értékének változása 1880-1910 között (1910-1880, K)
- 4.36. ábra. Az írni-olvasni tudók számának növekedése 1880-1910 között (1910/1880)
- 4.37. ábra. Az írni-olvasni tudók arányának változása 1880-1910 között (1=100%)
- 4.38. ábra. Egy házra jutó lakosok száma 1880-ban
- 4.39. ábra. Egy házra jutó lakosság számának változása 1880-1910 között (1910 fő - 1880 fő)
- 4.40. ábra. A legközelebbi vasútállomástól mért távolság 1910-ben (m)
- 4.41. ábra. A legközelebbi vasútállomástól mért távolság csökkenés 1870–1910 között (m)
- 4.42. ábra. A postaállomások száma, térbeli és időbeli mintázata 1896-ig
- 4.43. ábra. Az egy kataszteri holdra jutó tiszta földjövedelem változása (K, 1910–1880)
- 4.44. ábra. Az egy kataszteri holdra jutó tiszta földjövedelem változása (K, 1880–1865)
- 4.45. ábra. Az egy főre eső földjövedelem változása 1880–1910 között (K, 1910–1880)
- 4.46. ábra. Az egy főre eső földjövedelem változása 1865–1880 között (K, 1880–1865)
- 4.47. ábra. Egy főre jutó terület változása (1910–1880, kat. hold)
- 4.48. ábra. Egy főre jutó hasznos terület változása (1880-1865, kat. hold)
- 4.49. ábra. Fejlettségi viszonyok 15 indikátor alapján a dualizmus korának elején, 1880-ban

- 4.50. ábra. A fejlettségi viszonyok 15 indikátor kumulált értéke alapján 1910-ben
- 4.51. ábra. A fejlődés dinamikája 1880-1910 között 13 indikátor alapján
- 4.52. ábra. Különböző fejlettségű települések gyakoriságának változása 1880–1910 között (normált alapindikátorok kumulatív értékei alapján)
- 4.53. ábra. A Szilágyi Zsolt által számolt 1880-as hiHDI területi mintázata
- 4.54. ábra. A Szilágyi Zsolt által számolt 1910-es hiHDI területi mintázata
- 4.55. ábra. A Szilágyi Zsolt által számolt hiHDI értékének változása 1880–1910 között és területi mintázata
- 4.56. ábra. Az 1910-es kompozit fejlettségi index és a településnagyság kapcsolata. Települési méretkategóriák és kompozit fejlettségi átlagok összefüggései 1910-ben
- 4.57. ábra. Klaszterezéssel képződött településtípusok 1880-ban 18 indikátor felhasználásával I.
- 4.58. ábra. Klaszterezéssel képződött településtípusok 1880-ban 18 indikátor felhasználásával II.
- 4.59. ábra. Klaszterezéssel képződött településtípusok 1910-ben 17 indikátor felhasználásával
- 4.60. ábra. A legfejletlenebb 1500 település elhelyezkedése és típusai 1880-ban a 15, 1910-ben is elérhető indikátor alapján
- 4.61. ábra. A legfejletlenebb 1500 település elhelyezkedése és típusai 1910-ben, a 15, 1880-ban is elérhető indikátor alapján
- 4.62. ábra. Az 1880-ban és 1910-ben is a legfejletlenebb 1500 település közé kerülő falvak területi elhelyezkedése és a depriváció foka
-
- 5.1. ábra. A települések etnikai heterogenitása (anyanyelvi arányok alapján) 1880-ban
- 5.2. ábra. Települések felekezeti heterogenitása 1880-ban
- 5.3. ábra. Egy holdra jutó kataszteri tiszta földjövedelem értéke (Korona) az etnikai és vallási viszonyok függvényében, 1910
- 5.4. ábra. Egy holdra jutó kataszteri tiszta földjövedelem értéke (Ft) az etnikai és vallási viszonyok függvényében, 1880 (1 Ft = 2 K – összevetésként a fenti diagrammal)
- 5.5. ábra. Egy főre jutó földterület 1880-ban az etnikai és vallási viszonyok függvényében
- 5.6. ábra. Az etnikai viszonyok és a települési fejlettség kapcsolata 1880-ban I.
- 5.7. ábra. Az etnikai viszonyok és fejlettség kapcsolata 1880-ban II.
- 5.8. ábra. A felekezeti viszonyok és fejlettségi index kapcsolata 1880-ban I.
- 5.9. ábra. A felekezeti viszonyok és fejlettségi index kapcsolata 1880-ban II.
- 5.10. ábra. Az etnikai viszonyok és fejlettség kapcsolata 1910-ben I.
- 5.11. ábra. Az etnikai viszonyok és fejlettség kapcsolata 1910-ben II.
- 5.12. ábra. A felekezeti viszonyok és fejlettségi index kapcsolata 1910-ben I.
- 5.13. ábra. A felekezeti viszonyok és fejlettségi index kapcsolata 1910-ben II.
- 5.14. ábra. A felekezeti és etnikai különbségek az egyes indikátorokat tekintve 1880-ban I.
- 5.15. ábra. A felekezeti és etnikai különbségek az egyes indikátorokat tekintve 1880-ban II.
- 5.16. ábra. A felekezeti és etnikai különbségek az egyes indikátorokat tekintve 1880-ban III.
- 5.17. ábra. A felekezeti és etnikai különbségek az egyes indikátorokat tekintve 1880-ban IV.
- 5.18. ábra. A felekezeti és etnikai különbségek az egyes indikátorokat tekintve 1880-ban V.
- 5.19. ábra. A közös indikátorokon alapuló kompozit települési fejlettség átlagértéke különféle etnikai és vallási arányok esetében 1880-ban (fent) és 1910-ben (lent)

5.20. ábra. A közös indikátorokon alapuló települési fejlettség változása a különböző nyelvi-felekezeti közegekben 1880-1910 között

6.1. ábra. A településméret és az etnikai viszonyok összefüggései

6.2. ábra. A településméret és felekezeti viszonyok kapcsolata

6.3. ábra. Településméretetek változása 1880-1910 között

6.4. ábra. Lakosságszám (%) a településméret függvényében 1910-ben

6.5. ábra. A fejlettséget befolyásoló tényezők értéke 1880-ban / 1910-ben településtípusonként 1.

6.6. ábra. A fejlettséget befolyásoló tényezők értéke 1880-ban / 1910-ben településtípusonként 2.

6.7. ábra. A fejlettséget befolyásoló tényezők értéke 1880-ban / 1910-ben településtípusonként 3.

6.8. ábra. A fejlettséget befolyásoló tényezők értéke 1880-ban / 1910-ben településtípusonként 4.

6.9. ábra. A fejlettséget befolyásoló tényezők értéke 1910-ben településtípusonként 5.

6.10. ábra. 1880 és 1910 közötti változások: a településméret és az egyedi indikátorok értékeinek összefüggései 1.

6.11. ábra. A kompozit fejlettségi index értéke 1910-ben és annak változása 1880-1910 között

6.12. ábra. 1880 és 1910 közötti százalékpontos változások: a településméret és az egyedi indikátorok értékeinek összefüggései 2. (1=100%)

7.1. ábra. Fantomhatárok – egykori politikai határok tükröződése a mai gazdaságban és politikában

7.2. ábra. Adóindexek differenciái a Habsburg Birodalom területén a kiegyezés előtt / Egy lakosra jutó, ipari, kereskedelmi és szolgáltató vállalkozásból származó jövedelem, 1858

7.3. ábra. Budapest, Bécs, Prága, Bukarest és Belgrád elméleti vonzereje a Kárpát-Balkán térségben 1850-ben és 1910-ben gravitációs modell alapján

7.4. ábra. Az egyes országok járásainak fejlettségi különbségei az 1930-as évek végén a 2 főkomponensbe sorolt változók faktorértékei alapján

7.5. ábra. Az ipari forradalom előrehaladottsága a Duna-medencében: az iparban foglalkoztatottak arányának megoszlása 1930 körül (vízszintes tengely: %). Balra: járásonként (függőleges tengely: db), jobbra: a járások százalékában (függőleges tengely)

7.6. ábra. Az ipari és mezőgazdasági modernizáció összefüggése / A búza termésátlaga (q/ha) és az ipari népesség korrelációjának területi vetületei (ország és járásszinten, általánosítva)

7.7. a, ábra. A mezőgazdasági népsűrűség járásonkénti átlagos értékei a Monarchia utódállamaiban Rónai (1945) adatai alapján

7.7.b) ábra. A szántóföldek arányának járásonkénti átlagos értékeinek különbségei a Monarchia utódállamaiban Rónai adatai alapján

7.7.c) ábra. A közszolgák arányának járásonkénti átlagos értékeinek különbségei a Monarchia utódállamaiban Rónai adatai alapján

7.7.d) ábra. Az ipari népesség arányának járásonkénti %-os átlagos értékei a Monarchia utódállamaiban Rónai adatai alapján

7.7.e) ábra. Az analfabéták arányának járásonkénti %-os átlagos értékeinek differenciái a Monarchia utódállamaiban Rónai adatai alapján

7.7.f) ábra. A természetes szaporulat járásonkénti átlagos értékei (ezrelék) a Monarchia utódállamaiban Rónai adatai alapján

7.8.a) ábra. Az adózóképesség területi különbségei a Habsburg Birodalomban

7.8.b) ábra. Az adózóképesség területi különbségei a Habsburg Birodalomban 2.

7.9. ábra. A Kárpát-medence kumulált fejlettségi viszonyai 1910-ben Demeter módszere (2020b) alapján

7.10. ábra. A Kárpát-medencei régió fejlettségi differenciáinak elmozdulása 1930-ra Rónai András kumulált indikátorai alapján (Rónai 1945) - az azonos színek az 1910-essel azonos fejlettségi viszonyokra utalnak

7.11. ábra. Közép-Európa regionális fejlettségi különbségei 1930-ban és kapcsolatuk az 1920-as határokkal a modernizációs mutatók (állapot) újraskálázott és aggregált értékei alapján

7.12. ábra. Közép-Európa regionális fejlettségi különbségei 1930-ban és kapcsolatuk új határokkal az agrárszféra fejlettségét reprezentáló mutatók újraskálázott és aggregált értékei alapján

7.13. ábra. Közép-Európa regionális fejlettségi különbségei 1930-ban és kapcsolatuk az új határokkal a foglalkozásszerkezetet reprezentáló újraskálázott és aggregált mutatók alapján

7.14. ábra. Közép-Európa regionális fejlettségi különbségei 1930-ban és kapcsolatuk az 1920-as határokkal a demográfiai helyzetet reprezentáló mutatók alapján

7.15. ábra. Közép-Európa regionális fejlettségi különbségei 1930-ban és kapcsolatuk az 1920-as határokkal a modernizáció dinamikáját, intenzitását reprezentáló mutatók alapján

7.16. ábra. Közép-Európa regionális fejlettségi különbségei 1930-ban és kapcsolatuk az 1920-as határokkal az összes mutató alapján

7.17. ábra. Vonalsűrűség a 15 alapváltozó metszete alapján (2400 poligon)

7.18. ábra. Hasonlósági régiók Köztes-Európában 15 változó alapján (7 klaszter)

7.19. ábra. A 7 csoport elkülönülése a fiktív térben tulajdonságaik alapján

7.20. ábra. Formális (hasonlósági) régiók Köztes-Európában 15 indikátor alapján (15 klaszter)

7.21. ábra. A 12 csoport elkülönülése (a csoportok távolsága, szórása, határaik stabilitása és átfedése) a fiktív térben

8.1. ábra. A rácshálós transzformáció logikai modellje és a rácsháló optimális méretét meghatározó illeszkedési görbék metszéspontjai az 1910-es vizsgálatok esetében

8.2. ábra. Magyarország komplex fejlettségi térképe 1910-ben 5x5 km-es rácshálón ábrázolva a komplex fejlettségi értékeket decilisekbe sorolva

8.3. a) ábra. A középkori Magyarország 5x5 km-es rácshálós, decilisekbe rendezett fejlettségi differenciákat bemutató 1330-as térképe F. Romhányi Beatrix adataiból a valid pontok (létező plébániák) alapján generálva

8.3. b) ábra. A középkori Magyarország 10x10 km-es rácshálós, fejlettségi differenciákat bemutató térképe decilis osztályozással, az ismeretlen településhatárokat helyettesítő Voronoi-poligonok alapján generálva, az üres pixelek eliminálása érdekében

8.4. ábra. Magyarország és Erdély fejlettségi térképe 1720-ban 5x5 km-es rácshálón, decilisekbe sorolva ábrázolva

8.5. ábra. Magyarország fejlettségi térképe 1786-ban 5x5 km-es rácshálón ábrázolva a komplex fejlettségi értékeket decilisekbe sorolva

8.6. ábra. Magyarország fejlettségi térképe 1786-ban – az 1330-as térképpel való összevetés érdekében – 10x10 km-es rácshálón ábrázolva, a kompozit fejlettségi értékek decilisekbe sorolva

8.7. ábra. A fejlettség változása 1720 és 1786 között a vizsgálható országterületen 5x5 km-es gridhálót és decilis osztályozást használva (az üres cellák adathiányt jelölnek)

8.8. ábra. A fejlettség változása 1786-1910 között decilis kódolás alapján 5x5 km-es rácshálón

8.9. ábra. A fejlettség területi képének változása 1720 és 1910 között 5x5 km-es rácshálóval, decilis osztályozás alapján (az üres cellák adathiányt jelölnek)

8.10. a–f, ábra. Erdély fejlettségi viszonyainak változása

- 8.11. ábra. A fejlettség területi képének változása 1330 és 1786 között 10x10 km-es rácshálóval, decilis osztályozás alapján
- 8.12. ábra. A Kárpát-medence talajainak szerves széntartalma
- 8.13. ábra. A Kárpát-medence talajainak homoktartalma
- 8.14. ábra. A Structural Equation Modellek két alaptípusa
- 8.15. ábra. A SEM alapján számított welfare indexek hisztogramja 1785-re, 1880-ra és 1910-re
- 8.16. ábra. A SEM alapján számított welfare indexek területi mintázata 1785-re, decilis osztályozás
- 8.17. a) ábra. A mai autópályák és az 1785-ös fejlettségi szint vizuális kapcsolata (fent)
- 8.17. b) ábra. Az 1880 előtti vasutak és az 1880-as fejlettségi szint vizuális kapcsolata
- 8.18. ábra. A SEM alapján számított welfare indexek területi mintázata 1880-ra, decilis osztályozás
- 8.19. ábra. A SEM alapján számított welfare indexek területi mintázata 1910-re, decilis osztályozás
- 8.20. ábra. Az egyenlőtlenségek tendenciái a normalizált jóléti index alapján
- 8.21. ábra. A jóléti index 1785-1880 közötti változásának területi differenciái
- 8.22. ábra. A jóléti index 1880-1910 közötti változásának területi differenciái
- 8.23. ábra. A látens jóléti indicator területi autokorrelációs viszonyai 1785-ben, 1880-ban és 1910-ben
- 8.24. ábra. A természeti, társadalmi, gazdasági tényezők súlyának változása a fejlettségben, 1780-1910
- 8.25. ábra. Legfeljebb általános iskolai végzettségűek aránya a lakosságból 2010-ben
- 8.26. ábra. Diplomások aránya az összlakosságból, 2010-ben (%)
- 8.27. ábra. Új építésű lakások aránya 2000–2010 között az összes lakásállomány %-ában
- 8.28. ábra. A foglalkoztatottak aránya a lakosságból 2010-ben %
- 8.29. ábra. Munkanélküliek aránya a teljes lakosságból 2010-ben (%)
- 8.30. ábra. Vándorlási egyenleg évi rátája 2001-2010 között
- 8.31. ábra. Természetes szaporulat évi rátája 2001-2010 között
- 8.32. ábra. Öregedési ráta 2001-2010 között
- 8.33. ábra. Halálozási ráta 2001-2010 között évi átlagban
- 8.34. ábra. Csatornázottság 2010-ben a háztartások %-ában
- 8.35. ábra. Az 1910-es változókkal való párhuzamosítás alapján szelektált 10 normalizált indikátor felhasználásával készített komplex fejlettségi kép a Kárpát-medencét használva referenciális egységként
- 8.36. ábra. A fenti fejlettségi állapot 5x5 km-es rácshálón ábrázolva majd decilisekbe sorolva
- 8.37. ábra. A Kárpát-medence fejlettségének változásai 1910-2010 között, decilisekbe sorolva, 5x5 km-es rácshálót alkalmazva
- 8.38. ábra. Összesített térkép a történeti régiók lemaradásának és felzárkózásának időpontjaival.
- 8.39. ábra. Erdély permanensen fejlett és fejletlen területei az 1720-as, 1750-es, 1910-es és 2010-es évmetszetekben
- 8.40. ábra. Az Erdély nélküli országterület permanensen fejlett (piros) és fejletlen (kék) részei az 1720-as, 1786-os, 1910-es és 2010-es évmetszet decilis értékeinek aggregálásával
- 8.41. ábra. Magyarország permanensen fejlett (piros) és fejletlen (kék) részei 1910-ben és 2010-ben
- 8.42. ábra. Az országos fejlettségi viszonyok időbeli változása a települések legfejlettebb 25%-ának átlagos (normalizált) fejlettsége, a legelmaradottabb 25% átlagos fejlettsége, és a teljes halmazátlag alapján, valamint az egyenlőtlenségek mértékének változása a legszegényebb 25% fejlettségi átlagértékének a legfejlettebb 25% fejlettségi átlagértékéhez mérve

IRODALOMJEGYZÉK

KIADATLAN ÉS PUBLIKÁLT¹ FORRÁSOK

Magyar Nemzeti Levéltár Országos Levéltára (MNL OL), A 39 A Magyar Kancelláriai Levéltár, Acta Generalia (1770–1848), 3688/1786

Magyar Nemzeti Levéltár Országos Levéltára (MNL OL), Központi Statisztikai Hivatal, Iratgyűjtemények (volt F iratgyűjtemény) (1701–1996), XXXII-23-j-12, 31–85. doboz. Az 1728-as adóösszeírás feldolgozásának anyaga. Eredeti anyag: MNL OL X MF 8374–8386. (1728. évi összeírások a budapesti és megyei levéltárakból: X 1856; 1876; 1886; 1930; 1933; 1941; 1947; 1970; 9671; 9733; 9588; 9706; 9765).

Magyar Nemzeti Levéltár Országos Levéltára (MNL OL), F 51 Erdélyi országos kormányhatósági levéltárak, Gubernium Transylvanicum levéltára (13. sz.–19. sz.), 1785/86-i úrbéri összeírás.

Acsády 1896

Acsády Ignác: *Magyarország népessége a pragmatica sanctio korában 1720–21*. Statisztikai Hivatal, Budapest, 1896.

Edvi – Halász 1920

Edvi, Illés Aladár – Halász, Albert: *Magyarország gazdasági térképekben*. Pátria Irodalmi Vállalat és Nyomda Rt, Budapest.

Népszámlálás 1960

Az első magyarországi népszámlálás (1784–1787). KSH, Budapest, 1960.

II. József 1996

II. József népszámlálásának községi adatai. KSH Népeségtudományi Kutató Intézetének Történeti Demográfiai Füzetek 15. Szerk.: Dányi Dezső, Faragó Tamás és László Géza. KSH NKI, Budapest, 1996.

Pótlás 1975

Pótlás az első magyarországi népszámláláshoz 1786–87. Történeti statisztikai tanulmányok 2. KSH, Budapest, 1975.

A Magyar Korona országainak mezőgazdasági statisztikája. II. Gazdacímtár. Szerk. Országos Magyar Kir. Statisztikai Hivatal, Budapest, 1897.

Fónagy 2013

Fónagy Zoltán: *A nemesi birtokviszonyok az úrbérrendezés korában. Adattár I–II*. MTA BTK TTI, Budapest, 2013.

Gyalay 1989

Gyalay Mihály: *Magyar igazgatástörténeti helységnévlexikon*. TIT, Budapest.

Gyémánt et al. 2009–2016

Gyémánt, Ladislau – Remus Câmpeanu – Anton Dörner – Florin Mureșan – Amalia Gyémánt: *Conscripția fiscală a Transilvaniei din anul 1750. I–II*. Editura Enciclopedică, București.

Hantos 1926

Hantos Gyula: *Magyarország nagybirtok-térképe*. (Egy községben, egy tagban legalább 2000 kat. h. mező). Földr. Int. Budapest. <https://dspace.oszk.hu/handle/20.500.12346/52017?locale-attribute=en> (Letöltve: 2023.06.01.)

Hegediš – Čobanović 1991

Hegediš, Antal – Čobanović, Katarina: *Demografska i agrarna statistika Vojvodine 1767-1867*. Filozofski Fakultet u Novom Sadu, Inst. za Istoriju, Novi Sad, 1991.

---

¹ A szövegben hivatkozott, de számításokban, adatbázisokban nem szereplő publikált források a szakirodalomnál feltüntetve.

Lexicon locorum 1920

Lexicon locorum Regni Hungariae populorum anno 1773 officiose confectum. Szerk.: Illés József. Magyar Békeküldöttség, Budapest, 1920.

Miskolczy – Varga 2013 / 2014

Miskolczy Ambrus – Varga E. Árpád: *Erdély történeti demográfiájának forrásai a XVIII. század második felében. I-II-III. Felekezeti összeírások 1750–1850.* Pro-Print Könyvkiadó Csíkszereda, 2013–2014.

Vályi 1796

Vályi András: *Magyar országnak leírása mellyben minden hazánkbéli Vármegyék, Városok, Faluk, Puszták; uradalmak, fábrikák, huták, hámorok, savanyú, és orvosló vizek, fürdőházak, nevezetesebb hegyek, barlangok, folyó vizek, tavak, szigetek, erdők, azoknak hollételek, Földes Urok, fekvések, történettyek, külömbféle természetli tulajdonságaik ... feltaláltatnak, I–III.* Buda, 1796.

PUBLIKÁLT ÉS AZ ÉRTEKEZÉSBEN HASZNÁLT, ADATBÁZISBA ÉPÍTETT STATISZTIKAI KIADVÁNYOK

1850–1867

Fillunger, J.: *Vergleichende Statistik über die Real- und Produktionswerte der Landwirtschaft, der Montanindustrie, der Verkehrs- und Communications-Anstalten, dann Erörterung des Staatshaushaltes.* s.k., Wien, 1868 (2010).

Az 1850. évi erdélyi népszámlálás. KSH, Budapest, 1994.

A magyar korona országában az 1870. év elején végrehajtott népszámlálás eredményei. Pest, Athenaeum, 1871.

Statistisches Jahrbuch der Österreichischen Monarchie für das Jahr 1863. Prandel & Ewald, Wien, 1864.

Statistisches Handbüchlein für die Oesterreichische Monarchie. Szerk: Czoernigg, Carl, Freiherr von, kk. Hof- und Staatsdruckerei, Wien, 1861.

Statistische Übersichten über die Bevölkerung und den Viehstand von Österreich. Nach der Zählung vom 31. October 1857. kk. Hof- und Staatsdruckerei, Wien, 1859.

Die steuerpflichtigen Gewerbe des Österreichischen Kaiserstaates im Jahre 1862. I. Industrial-Gewerbe. II. Comerzial-Gewerbe. Wien, *Mittheilungen aus dem Gebiete der Statistik.* XII. Jahrgang, I., IV. Heft. kk. Hof- und Staatsdruckerei, 1865–1866.

Summarische Übersicht der Bevölkerung und des Viehstandes der im Reichsrathe vertretenen Königreiche und Länder nach der Zählung vom 31. December 1869. kk. Hof- und Staatsdruckerei, Wien, 1871.

Tafeln zur Statistik des Steuerwesens im Österreichischen Kaiserstaate, mit besonderen Berücksichtigung der directen Steuern und des Grundsteuer-Katasters. kk. Hof- und Staatsdruckerei, Wien, 1858.

Tafeln zur Statistik der Österreichischen Monarchie. Neue Folge I-V. Prandel & Ewald, Wien, 1856–1871.

Uebersicht des Bevölkerungsstandes des Kronlandes Ungarn im Jahre 1850 nach der ämtlichen Volkszählung. k. k. Universitäts-Buchdruck, Ofen, 1851.

Übersichtstafeln zur Statistik der österreichischen Monarchie 1850. *Mittheilungen aus dem Gebiete der Statistik.* I/I. Braumüller, Prandel & Ewald, Wien, 1851.

1880–1910

A magyar korona országában az 1881. év elején végrehajtott népszámlálás eredményei. Országos Kir. Központi Statisztikai Hivatal, Pesti Könyvnyomda Rt., Budapest, 1882. <http://mtdaportal.extra.hu/adatbazisok.html>

A magyar korona országainak 1900. évi népszámlálása: Első rész. A népesség általános leírása községenkint. Magyar Statisztikai Közlemények, új sorozat, 1. kötet. Kir. Központi Statisztikai Hivatal, Pesti Könyvnyomda Rt., Budapest, 1902.

A magyar korona országainak 1900. évi népszámlálása: Második rész. A népesség foglalkozása községenként. Magyar Statisztikai Közlemények, új sorozat, 2. kötet. Budapest Magyar Kir. Központi Statisztikai Hivatal, Pesti Könyvnyomda Rt., 1904.

A magyar korona országainak mezőgazdasági statisztikája: A magyar mezőgazdasági statisztika fejlődése s az 1895. VIII. évi törvényczikk alapján végrehajtott összeírás főbb eredményei községenként. Országos Magyar Királyi Statisztikai Hivatal. Pesti Könyvnyomda Rt., Budapest, 1897.

A magyar korona országainak 1900. évi népszámlálása: Harmadik rész. A népesség részletes leírása. Magyar Statisztikai Közlemények, új sorozat, 5. kötet, Magyar Kir. Központi Statisztikai Hivatal; Pesti Könyvnyomda Rt., Budapest, 1907.

A Magyar Szent Korona országainak 1910. évi népszámlálása. Első rész. A népesség főbb adatai községek és népesebb puszták, telepek szerint. Magyar Statisztikai Közlemények, új sorozat, 42. kötet, Magyar Kir. Központi Statisztikai Hivatal; Pesti Könyvnyomda Rt., Budapest, 1912.

A Magyar Szent Korona országainak 1901–1910. évi népmozgalma községenként. Magyar statisztikai közlemények. új sorozat, 46. kötet. Magyar Királyi Központi Statisztikai Hivatal, Athenaeum, Budapest, 1913.

A Magyar Szent Korona országainak 1910. évi népszámlálása. Második rész. A népesség foglalkozása és a nagyipari vállalatok községenként. Magyar Statisztikai Közlemények, új sorozat, 48. kötet. Magyar Kir. Központi Statisztikai Hivatal, Athenaeum, Budapest, 1913.

A Magyar Szent Korona országainak 1910. évi népszámlálása. Harmadik rész. A népesség foglalkozása részletesen és a vállalati statisztika. Magyar Statisztikai Közlemények, új sorozat, 52. kötet. Magyar Kir. Központi Statisztikai Hivatal, Athenaeum, Budapest, 1914.

A Magyar Szent Korona országainak 1910. évi népszámlálása. 4. rész. A népesség foglalkozása a főbb demográfiai adatokkal egybevetve s a népesség ház- és földbirtokviszonyai. Magyar Statisztikai Közlemények, új sorozat, 56. kötet. Magyar Kir. Központi Statisztikai Hivatal, Pesti Könyvnyomda Rt., Budapest, 1915.

Magyarország községeinek háztartása az 1908. évben. Magyar Statisztikai Közlemények, új sorozat, 39. kötet. Pesti Könyvnyomda Rt., Budapest, 1913.

Jekelfalussy J. (szerk.): *Magyarország iparosainak és kereskedőinek cím- és lakjegyzéke.* Pesti Könyvnyomda Rt., Budapest, 1892.

Vargha Gy. (szerk.): *Magyarország egyletei és társulatai 1878-ban.* Athenaeum, Budapest, 1878.

Magyarország helységnevtára. Athenaeum, Budapest, 1885, 1892.

Magyarország művelési ágak szerinti területe és földjövödelme. Királyi József Műegyetem, Buda, 1865.

Magyar Statisztikai Közlemények, 4. 7. 19. 27. 30. 32. és 50. kötetének kartogramjai

Abauj....Zólyom vármegye adóközségeinek területe és kataszteri tisztajövödelme művelési áganként és osztályonként az 1909. évi V. t.-c. alapján (az összes magyarországi vármegyére). Állami Nyomda, Budapest, 1914.

A debreczeni /kassai /kolozsvári /budapesti /besztercebányai /nagy-szebeni /pécsi /pozsonyi /szatmári /szegei /temesvári kataszteri kerület összes becslőjárásainak osztályozási vidékenkénti előleges tisztajövödelmi fokozatai és sommás osztálykivonatainak összeállítása. Pesti Könyvnyomda, Budapest, 1882–1883.

A községek háztartása és pótdójuk. Az 1881. évi jóváhagyott költségvetések alapján. Szerk.: Jekelfalussy József. Országos Magyar Királyi Statisztikai Hivatal (Hivatalos Statisztikai közlemények 21), Athenaeum, Budapest, 1883.

Magyarország földbirtokosai és földbérlői. Gazdacímtár. Szerk. Magyar Kir. Központi Statisztikai Hivatal. Budapest, 1937.

Magyarország mezőgazdaságának főbb üzemi adatai az 1935. Évben törvényhatóságok és községek (városok) szerint. Magyar Statisztikai Közlemények, Új sorozat.

INTERNETES FORRÁSOK²

Croatian Bureau of Statistics – https://www.dzs.hr/default_e.htm (letöltve: 2020. szeptember 28.)

European Vertical Reference Frame (EVRF) 2019,
<https://evrs.bkg.bund.de/Subsites/EVRS/EN/EVRF2019/evrf2019.html>

Elevation map of Europe (1km grid, 2004), European Environmental Agency. Based on the global digital elevation model (DEM) derived from GTOPO30, <https://www.eea.europa.eu/en/datahub/datahubitem-view/357f686f-1939-4652-8e79-c9ac7a1c5da6>

ISRIC World Soil Information, Soilgrids250m, version 2.0, <https://soilgrids.org/>

GIStá Hungarorum 2017.

Demeter, G., Szulovszky, J., Németh, G., Péntes, J., Bottlik, Z., Frinyák, Z., Jakobi, Á., Nagy, B., Nagy, M., Radics, Z., Szabó, G., GIStá Hungarorum. <https://www.gistory.hu/g/hu/gistory/otka> (letöltve: 2019. augusztus 11.)

Központi Statisztikai Hivatal – <http://www.ksh.hu> (letöltve: 2020. szeptember 30.)

Országos Területfejlesztési és Területrendezési Információs Rendszer – <https://www.teir.hu/> (letöltve: 2020. szeptember 25.)

OSM rétegek – <https://download.geofabrik.de/europe.html> (letöltve: 2020. szeptember 28.)

National Institute of Statistics of Romania – <https://insse.ro/cms/en> (letöltve: 2020. szeptember 13.)

State Statistics Service of Ukraine – <http://www.ukrstat.gov.ua/> (letöltve: 2020. szeptember 15.)

Statistical Office of the Republic of Serbia – <https://www.stat.gov.rs/en-us/> (letöltve: 2020. szeptember 18.)

Statistical Office of the Republic of Slovenia – <https://www.stat.si/statweb/en> (letöltve: 2020. szeptember 28.)

Statistical Office of the Slovak Republic – <https://slovak.statistics.sk> (letöltve: 2020. szeptember 20.)

Statistik Austria – https://www.statistik.at/web_de/statistiken/index.html (letöltve: 2020. szeptember 30.)

<https://en.wikipedia.org/wiki/Magyarization> (letöltve: 2023. november 20.)

<http://gistahungarorum.abtk.hu>, (letöltve: 2023. november 20.)

SZAKIRODALOM

Abonyiné 2003

Abonyiné Palotás Jolán: *Infrastruktúra*. Budapest–Pécs, Dialóg Campus.

Acemoglu–Johnson–Robinson 2001

Acemoglu, Daron – Johnson, Simon – Robinson, James, A: The colonial origins of comparative development: an empirical investigation. *The American Economic Review* 91 (5): 1369–1401.

Acemoglu–Johnson–Robinson 2002

Acemoglu, Daron – Johnson, Simon – Robinson, James, A: Reversal of fortune: Geography and institutions in the making of the modern world income distribution. *The Quarterly Journal of Economics* 117 (4): 1231–1294.

Acemoglu–Robinson 2012

---

² Minden internetes hivatkozás ellenőrizve 2024. 01.10-én.

Acemoglu, Daron –Robinson, James, A.: *Why Nations Fail: The Origins of Power, Prosperity, and Poverty*. Crown Publ. Group, New York.

Acsádi 1957

Acsádi György: Az 1784–85. évi népszámlálás és az ezen alapuló népességnylvántartások. In: Kovacsics J. (szerk.): *A történeti statisztika forrásai*. Közgazdasági és Jogi Könyvkiadó, Budapest, 224–241.

Acsády 1906

Acsády Ignác: *A magyar jobbágyság története*. Politzer, Budapest.

Adanır 1979

Adanır, Fikret: *Die makedonische Frage: ihre Entstehung und Entwicklung bis 1908*. Franz Steiner, Wiesbaden.

Andrásfalvy 1973

Andrásfalvy Bertalan: *A Sárköz és a környező Duna menti területek ősi ártéri gazdálkodása és vízhasználata a szabályozás előtt*. Vízügyi Történeti Füzetek 6. Budapest.

Arany et al. 2021

Arany Krisztina – Bara Júlia – Laczlavik György – Lengyel Nóra (szerk.): *A 18. századi arisztokrácia mindennapjai – Therese Corzan és Hueber Antal naplói (1757–1759)*. Bölcsészettudományi Kutatóközpont, Budapest.

Archibong 2018

Archibong, Belinda: Historical origins of persistent inequality in Nigeria. *Oxford Development Studies* 46 (3): 325–347.

Babinszki 2019

Babinszki Edit: *150 éves a Földtani Intézet*. Magyar Bányászati és Földtani Szolgálat, Budapest.

Bácskai–Nagy 1984

Bácskai Vera – Nagy Lajos: *Piackörzetek, piacközpontok és városok Magyarországon 1828-ban*. Akadémiai, Budapest.

Bagdi 2009

Bagdi Róbert: Református és görög katolikus szlovákok az Ung megyei Szobránci járásban 1773 és 1910 között. In: Demeter Gábor (szerk.): *Migráció és asszimiláció Északkelet-Magyarországon és a Partiumban (1715–1992)*. Kossuth Egyetemi Kiadó, Debrecen, 84–93.

Bagdi 2023

Bagdi Róbert: Statisztikai módszerekkel mért fejlettség és szociográfiai valóság az 1930-as évek vidéki Magyarországon. In: *Magyar Gazdaságtörténeti Évkönyv* 6 (2022). Bölcsészettudományi Kutatóközpont, Hajnal István Alapítvány, Budapest, 199–228.

Bajmócy–Balizs 2014

Bajmócy Péter – Balizs Dániel: Magyarország településhálózati régiói a 20. század elején. *Településföldrajzi Tanulmányok* 3 (1): 18–35.

Balaton 2004

Balaton Petra: *A székely akció története*. Cartofil Könyvkiadó, Budapest: (Erdélyi Történeti Füzetek; 1.)

Balaton 2017

Balaton Petra 2017: Regionális gazdaságfejlesztés – a felvidéki akció., In: Szerk.: Horváth Gergely Krisztián – Csikós Gábor – Hegedűs István – Ö. Kovács József: *Életvilágok és társadalmi gyakorlatok a 18–20. században*. (Vidéktörténet 1.) MTA Bölcsészettudományi Kutatóközpont, Budapest, 157–187.

Balla 1936

Balla Antal: *A legújabbkor gazdaságtörténete*. Budapest, Kir. M. Egyetemi Nyomda

Balogh 1902

Balogh Pál: *A népfajok Magyarországon*. M. Kir. Vallás- és Közoktatásügyi Ministerium, Budapest.

Balogh 2021

Balogh Róbert: Kárpát-medencei antropocén történelem: Erdők, legelők és társadalom Szatmár vármegye keleti területein, 1880–1919. In: *Környezettörténet III. Környezeti folyamatok a honfoglalástól napjainkig történeti és természettudományos források tükrében*. Szerk.: Kern Zoltán, Demeter Gábor, Pinke Zsolt, Romhányi Beatrix, Biró László, Vadas András, ELKH Bölcsészettudományi Kutatóközpont, Budapest, 95–123.

Balogh – Kovách 2021

Balogh Karolina – Kovách, Imre: Az örök falu – hanyatlás és fentmaradás. A községi népesség számának a változása. *Tér és Társadalom* 35, 29–53.

Bán 2020

Bán Gergely Károly: *Magyar fejlettségi adatbázis térképgyűjteménye (1910–1941)*, https://www.academia.edu/43608561/Magyar_fejletts%C3%A9gi_adatb%C3%A1zis_t%C3%A9rk%C3%A9pgy%C5%B1jtem%C3%A9nye_1910_1941 (letöltve: 2024.01.04.)

Baranyi 2004

Baranyi Béla: Gondolatok a perifériaképződés történeti előzményeiről és következményeiről. *Tér és Társadalom* 18 (2): 1–21.

Baranyi 2007

Baranyi Béla: *A határmentiség dimenziói Magyarországon*. Dialóg Campus Kiadó, Budapest–Pécs.

Bárándy 1842–1844

Bárándy János: *Magyarország összes statisztikai átnézete*. Bécs, 1842–1844.

Bárdi 2020

Bárdi Nándor: Közeli távolság Magyarország és a határon túli magyarok viszonyairól. In: Kovách, Imre (szerk.) *Integrációs mechanizmusok a magyar társadalomban*. Társadalomtudományi Kutatóközpont, Argumentum Kiadó, Budapest 2020. 311–371.

Baros–Pénzes–Tóth

Baros Zoltán – Pénzes János – Tóth Tamás: Demográfiai folyamatok a Csereháton a XX. század folyamán 230–246. In: Demeter Gábor – Bagdi Róbert: *Migráció és asszimiláció északkelet-magyarországon és a partiumban (1715–1992)*. Kossuth Egy. Kiadó, Debrecen

Bársony 1974

Bársony István: *A zsellér a történetírás tükrében*. (Magyar történeti tanulmányok 6.) KLTE, Debrecen, 5–73.

Bársony 2005

Bársony István: A paraszti gazdálkodás feltételei és lehetőségei a 18. századi Bihar megyében. In: Ifj. Barta János – Papp Klára (szerk.): *Bihar vármegye az úrbérrendezés korában*. Debrecen, 39–78.

Barta 2005

Ifj. Barta János: Parasztvédő rendelkezések a Habsburg Monarchiában a 17/18. században. In: Ifj. Barta János – Papp Klára (szerk.): *Bihar vármegye az úrbérrendezés korában*. Debrecen, 11–38.

Barta 2009

Ifj. Barta János: „*Ha Zemplin vármegyét az útas vizsgálja...*” *Gazdálkodás és társadalom Zemplén megyében a 18. század végén*. (Speculum Historiæ Debreceniense 3.) Debreceni Egyetem Történelmi Intézete, Debrecen.

Barta 2015

Ifj. Barta János: „*Ha Zemplin vármegyét az útas vizsgálja...*” *II. Adattár Zemplén megye 18. századvégi történetéhez*. (Speculum Historiæ Debreceniense 20.) Debreceni Egyetem Történelmi Intézete, Debrecen.

Barta 2020

Ifj. Barta János: „*Ha Zemplin vármegyét az útas vizsgálja...*” *III. Adattár II. Zemplén megye 1800. évi összeírása*. (Speculum Historiæ Debreceniense, 32.) Debreceni Egyetem Történelmi Intézete, Debrecen.

Becker–Lewis 1973

Becker, Gary S. – Lewis, H. Gregg: On the Interaction between the Quantity and Quality of Children. *Journal of Political Economy* 81 (2), Part 2: New Economic Approaches to Fertility, S279–S288.

Beckett–Turner 2011

Beckett, John – Turner, Michael: Agricultural productivity in England, 1700–1914. In: Mats Olsson – Patrick Svensson (eds.): *Growth and Stagnation in European Historical Perspective*. (Rural History in Europe 6.) Brepols, Turnhout, 57–83.

Bél 1976

Bél Mátyás: Vas vármegye leírása. *Vasi Szemle* 30 (1): 108–125.

Bél 1985

Bél Mátyás: *Az újabbkori Magyarország földrajzi-történelmi ismertetése. Moson vármegye*. (Moson-Magyaróvári Helytörténeti Füzetek IV.) Mosonmagyaróvár.

Bél 2001

Bél Mátyás: *Sopron vármegye leírása I. Descriptio Comitatus Sempronensis I*. (Sopron város történeti forrásai, C sorozat, 2.) Szerk. Kincses Katalin Mária. Soproni Levéltár, Sopron.

Bél 2006

Bél Mátyás: *Sopron vármegye leírása II. Descriptio Comitatus Sempronensis II*. (Sopron város történeti forrásai, C sorozat, 3. kötet). Szerk. Kincses Katalin Mária. Soproni Levéltár, Sopron.

Beluszky 1976

Beluszky Pál: Területi hátrányok a lakosság életkörülményeiben – Hátrányos helyzetű területek Magyarországon. *Földrajzi Értesítő* 25 (2–4): 301–312.

Beluszky 1999

Beluszky Pál: *Magyarország településföldrajza – Általános rész*. Dialóg Campus Kiadó, Budapest–Pécs.

Beluszky 2000

Beluszky Pál: Egy félsiker hét stációja (avagy a modernizáció regionális különbségei a századelő Magyarországon). In: Dövényi Zoltán (szerk.): *Alföld és nagyvilág. Tanulmányok Tóth Józsefnek*. MTA FKI, Budapest. 299–326.

Beluszky 2001

Beluszky Pál: *A Nagyalföld történeti földrajza*. Dialóg Campus, Budapest–Pécs.

Beluszky 2005/2008

Beluszky Pál (szerk.): *Magyarország történeti földrajza I–II*. Dialóg Campus, Budapest–Pécs.

Beluszky 2008

Beluszky Pál: A Kárpát-medence országrészeinek (régióinak?) rövid jellemzése. In: Beluszky Pál (szerk.): *Magyarország történeti földrajza II*. Dialóg Campus, Budapest–Pécs, 325–411.

Beluszky–Győri 2005.

Beluszky Pál – Győri, Róbert: *Magyar városhálózat a 20. század elején*. Dialóg Campus, Budapest–Pécs.

Beluszky–Sikos T. 1982

Beluszky Pál – Sikos T. Tamás: *Magyarország falutípusai*. MTA Földrajztudományi Kutató Intézet, Budapest.

Beluszky–Sikos T. 2007

Beluszky Pál – Sikos T. Tamás: *Változó falvaink. (Magyarország falutípusai az ezredfordulón)*. MTA Társadalomkutató Központ, Budapest.

Beluszky–Sikos T. 2011

Beluszky Pál – Sikos T. Tamás (szerk.): *Változó falvaink. Tizenkét falurajz Kercaszomortól Nyírkarászig*. Akadémiai Kiadó, Budapest.

Benda 1973

Benda Gyula: *Statisztikai adatok a magyar mezőgazdaság történetéhez 1767–1867.* (Számok és Történelem 1.) Központi Statisztikai Hivatal, Budapest.

Benda 2006

Benda Gyula: *Társadalomtörténeti tanulmányok.* Osiris, Budapest.

Benda 2008

Benda Gyula: *Zsellérből polgár. Keszthely társadalma, 1740–1849.* Mikrotörténelem 3. L'Harmattan – Zala Megyei Levéltár, Budapest.

Bengtsson et al. 2019

Bengtsson, Erik – Missiaia, Anna – Nummela, Ilkka – Olsson, Mats: Unequal poverty and equal industrialisation: Finnish wealth, 1750–1900. *Scandinavian Economic History Review* 67 (3): 229–248.

Berlász 1958

Berlász Jenő: *Az erdélyi jobbágyság gazdasági helyzete a XVIII. században.* MTA TTI, Budapest.

Berzeviczy 1922

Berzeviczy Albert: *Az absolutismus kora Magyarországon 1849-1865.* Franklin Társulat, Budapest.

Berzeviczy 1806

Berzeviczy Gergely: *De conditione et indole rusticorum in Hungaria.* Lőcse.

Bihari – Kovács 2006

Bihari Zoltán – Kovács Katalin: Lejtők és csúszdák, avagy a foglalkoztatási esélyek térbeli egyenlőtlensége az ezredfordulón. *Tér és Társadalom* 20 (4): 49–66.

Blommaert–Rampton 2011

Blommaert, Jan – Rampton, Ben: Language and Superdiversity. *Diversities*, 13 (2): 1–19.

Bogdán 1991

Bogdán István: *Magyarországi űr-, térfogat-, súly és darabmértékek 1874-ig.* Akadémiai Kiadó, Budapest.

Bottlik 2008

Bottlik Zsolt: Geographische Hintergründe zur nationalen Identität der Montenegriner. *Geographische Rundschau* 60 (10): 54–61.

Bottlik 2013

Bottlik Zsolt: A lengyel etnikai törzsterület földrajzi vizsgálata. *Földrajzi Közlemények* 137 (2): 133–152.

Bottlik 2016

Bottlik Zsolt: A belarusz lakosság nyelvhasználatának etnikai földrajzi vizsgálata. *Földrajzi Közlemények* 140 (4): 312–327.

Bottló 1957

Bottló Béla: Az 1828-as országos összeírás. In: *A történeti statisztika forrásai.* Szerk.: Kovacsics József. Budapest, 242–272.

Borsos 2011

Borsos Balázs: *A magyar népi kultúra regionális struktúrája I–II.* MTA Néprajzi Kutatóintézet, Budapest.

Bourguignon–Morrisson 2002.

Bourguignon, François – Christian Morrisson: Inequality Among World Citizens: 1820–1992. *American Economic Review*, 92 (4): 727–744.

Braudel 2003 (1986)

Braudel, Fernand: *Franciaország identitása.* Helikon, Budapest.

Braun 2017

Braun László: *A hegyvidéki akció története 1897–1910 között*. Értekezés a doktori (Ph.D.) fokozat megszerzése érdekében a történelem tudományágban. Debreceni Egyetem.

Bukowski et al. 2019

Bukowski, Maciej – Koryś, Piotr – Leszczyńska, Cecylia – Tymiński, Maciej – Wolf, Nikolaus: Urbanization and GDP per capita: New data and results for the Polish lands, 1790–1910. *Historical Methods: A Journal of Quantitative and Interdisciplinary History* 52 (4): 212–227.

Butlin 1990

Butlin, Robin: Történeti földrajz, regionális identitás és kulturális régiók összehasonlító elemzése. *Tér és Társadalom* 4 (3–4): 1–11.

Canbakal–Filiztekin 2013

Canbakal, Hülya – Filiztekin, Alpay: Wealth and Inequality in Ottoman Lands in the Early Modern Period. *AALIMS – Rice University Conference on the Political Economy of the Muslim World*, 4–5 April 2013 (working paper). http://aalims.org/uploads/Rice_v1.pdf. (Letöltés ideje: 2023. március 28.)

Caruana-Galizia, 2013.

Caruana-Galizia, Paul: Indian regional income inequality: estimates of provincial GDP, 1875–1911 *Economic History of Developing Regions* 28 (1): 1–27.

Castellan 1989

Castellan, Georges: *A history of the Romanians*, Boulder, Colorado.

Charlesworth ed. 1983 (2019)

Charlesworth, Andrew ed.: *An Atlas of Rural Protest in Britain 1540–1900*. (Routledge Library Editions: Rural History 2.) Routledge.

Ciccarelli – Schmidt 2022

Ciccarelli, Carlo – Schmidt, Torben Dall: The impact of history on regional development. *Review of Regional Research* 42 (3): 219–225.

Cieger 2011

Cieger András: *A politikai korrupció a Monarchia Magyarországon*. Napvilág, Budapest.

Clout 1983 (2019)

Clout, Hugh, D.: *The Land of France 1815–1914*. Routledge Library Editions: Rural History 3. Allen and Unwin, London.

Combes et al. 2011

Combes, Pierre-Philippe – Lafourcade, Miren – Thisse, Jacques-François – Toutain, Jean-Claude: The rise and fall of spatial inequalities in France: A long-run perspective. *Explorations in Economic History* 48 (2): 243–271.

Coşgel–Boğaç 2011

Coşgel, Metin M. – Boğaç, A. Ergene: *Inequality of Wealth in the Ottoman Empire: War, Weather, and Long-term Trends in Eighteenth Century Kastamonu*. University of Connecticut, Working Paper 29. <https://ideas.repec.org/p/uct/uconnp/2011-29.html>

Coşgel–Boğaç 2012

Coşgel, Metin M. – Boğaç, A. Ergene: Inequality of Wealth in the Ottoman Empire: War, Weather, and Long-term Trends in Eighteenth Century Kastamonu. *The Journal of Economic History* 72 (2): 308–331.

Crafts 2002

Crafts, Nicholas: The Human Development Index, 1870–1999: Some Revised Estimates. *European Review of Economic History* 6 (3): 395–405.

Czettler 1936 (1995)

Czettler Jenő: Földbirtok-politika. A Kis Akadémia Könyvtára. Bp. Kiszalud Ny. Sárospatak. In: Czettler Jenő: *Mezőgazdaság és szociális kérdés. Tanulmányok és parlamenti beszédek*. Bp. Akadémiai Kiadó, Püski, „A Jászságért” Alapítvány.

Csaplovics 1821.

Csaplovics, Johann: *Topographisch-statistisches Archiv des Königreiches Ungarn I–II*. Wien 1821.

Csató 1994

Csató Tamás: *A belkereskedelem Magyarországon a 19-20. században*. Aula Kiadó, Budapesti Közgazdaságtudományi Egyetem.

Csetri–Imreh 1980

Csetri Elek – Imreh István: *Erdély változó társadalma 1767–1821*. Kriterion, Bukarest.

Csüllög 2010

Csüllög Gábor: A Kárpát-medencei államtér problémái Trianon után. *Közép-Európai Közlemények* 3 (4): 56–61.

Csüllög 2012

Csüllög Gábor 2012: Áramlási terek és államhatárok Közép-Európában – Magyarország történeti térhelyzetének áttekintése. *Közép-Európai Közlemények* 5 (1): 7–14.

Dankanits 1983

Dankanits Ádám: *A hagyományos világ alkonya Erdélyben*. Magvető, Budapest.

Dányi 1960

Dányi Dezső: Az 1777. évi lelkek összeírása. In: *Történeti Statisztikai Évkönyv*, Budapest 1960: 167–193.

Dányi 1962

Dányi Dezső: A történeti demográfia tárgya és módszerei. *Történeti Statisztikai Évkönyv 1961–1962*. Központi Statisztikai Hivatal, Budapest. 5–21.

Dányi 1977

Dányi Dezső: Regionális fertilitási sémák Magyarországon a 19. század végén. *Demográfia* 20 (1): 56–87.

Dányi 1997

Dányi Dezső: Magyarország népessége a 18. század harmadik harmadában. In: *Magyarország történeti demográfiája (896–1995)*. Szerk.: Kovacsics József. KSH, Budapest, 199–216.

Dányi 2000

Dányi Dezső: Demográfiai átmenetek. *Demográfia* 53 (2–3): 231–251.

Dányi 2007

Dányi Dezső: „Az élet ára”. *Gabona- és élelmiszerárak Magyarországon, 1750–1850*. (Történeti statisztikai tanulmányok 10.) KSH, Budapest.

da Silva, 2017

da Silva, S. A: Regional Inequalities in Brazil: Divergent Readings on Their Origin and Public Policy Design. *EchoGéo* 41: 1–17.

Daunton 1995

Daunton, Martin, J.: *Progress and Poverty*. Oxford Univ. Press, Oxford.

Dávid 1957

Dávid Zoltán: Az 1715–1720. évi összeírás. In: Kovacsics József (szerk.): *A történeti statisztika forrásai*. Közgazdasági és Jogi Kiadó, Budapest, 145–199.

Dávid 1960

Dávid Zoltán: Magyarország első kataszteri felmérése, 1786–1789: forrástanulmány. *Történeti Statisztikai Évkönyv* 1 (1): 33–58.

Dávid 1965

Dávid Zoltán: Statisztikai adatgyűjtések Magyarországon a XVI–XIX. században I-II. *Statisztikai Szemle* 43 (5): 513–524, (6): 625–638.

Dávid 1965–1966

Dávid Zoltán: Adatok a mezőgazdasági termelés nagyságáról 1788–1789. *Történeti Statisztikai Évkönyv*, 99–135.

Dávid 1968

Dávid Zoltán: Az agrárstatisztika forrásai: a II. József-féle kataszteri felmérés. *Statisztikai Szemle*, 8–9. sz. 892–898. p.

Dávid 1996

Dávid Zoltán: A paraszti gazdálkodás mérlege (Bihar megyei adatok 1789-ből). In: Visi Lakatos Mária (szerk.): *Tanulmányok Dányi Dezső 75. születésnapjára*. KSH, Budapest. 27–61.

Demeter 2010

Demeter Gábor: Montenegró két arca: gazdasági sikerek és belpolitikai válságok (2005–2008). In: Demeter Gábor – Radics Zsolt (szerk.): *Kompországok, ahol a part szakad. Szemelvények Köztes-Európa integrációs törekvéseiből (1990–2008)*. Didakt Kiadó, Debrecen, 315–339.

Demeter 2013

Demeter Gábor: Migration and Assimilation: Some Social and Geographical Aspects of the Repopulation of Nógrád County after the Ottoman Era (1704–1785). In: Penka Peykovska – Gábor Demeter (eds.): *Regions, Borders, Identities in Central Europe in 17th–21st centuries*. Bulgarian–Hungarian Scholarly Forum 3. MTA BTK Történettudományi Intézete, Szófia–Budapest. 45–61.

Demeter 2014

Demeter Gábor: *A Balkán és az Oszmán Birodalom I. Társadalmi és gazdasági átalakulások a 18. század végétől a 20. század közepéig. Általános rész és Bulgária*. MTA Bölcsészettudományi Kutatóközpont, Budapest–Debrecen.

Demeter 2016a

Demeter Gábor: *A Balkán és az Oszmán Birodalom II. Társadalmi és gazdasági átalakulások a 18. század végétől a 20. század közepéig. (Az Oszmán Birodalom)*. MTA Bölcsészettudományi Kutatóközpont, Budapest–Debrecen.

Demeter 2016b

Demeter Gábor: *A Balkán és az Oszmán Birodalom III. Társadalmi és gazdasági átalakulások a 18. század végétől a 20. század közepéig. Szerbia, Macedónia, Bosznia*. Budapest–Debrecen.

Demeter 2017

Demeter, Gábor: Történeti kérdések földrajzi szemszögből: mi az, amit másképp lát egy földrajzos? (A Trianonhoz vezető út regionális aspektusai). *Történeti Földrajzi Közlemények* 5 (3–4): 22–36.

Demeter 2018a

Demeter Gábor: Bevezetés. In: Demeter Gábor – Szulovszky János (szerk.): *Területi egyenlőtlenségek nyomában a történeti Magyarországon: Módszerek és megközelítések*. MTA BTK – DE Társadalomföldrajzi és Területfejlesztési Tanszék – SzuloPress Bt., Budapest–Debrecen, 7–14.

Demeter 2018b

Demeter Gábor: Hasonlósági (formális) régiók és területi egyenlőtlenségek a történeti Magyarországon. In: Demeter Gábor – Szulovszky János (szerk.): *Területi egyenlőtlenségek nyomában a történeti Magyarországon: Módszerek és megközelítések*. MTA BTK – DE Társadalomföldrajzi és Területfejlesztési Tanszék – SzuloPress Bt., Budapest–Debrecen, 195–218.

Demeter 2018c

Demeter Gábor: Perifériák és fejlett régiók a történeti Magyarországon (1890–1910). In: Demeter Gábor – Szulovszky János (szerk.): *Területi egyenlőtlenségek nyomában a történeti Magyarországon. Módszerek és megközelítések*. MTA BTK – DE Társadalomföldrajzi és Területfejlesztési Tanszék – SzuloPress Bt. Budapest–Debrecen, 145–194.

Demeter 2019a

Demeter Gábor: A fejlettség területi mintázata a dualizmus kori Magyarországon: az agrárszférától az adóztatásig. In: Csikós Gábor – Hegedűs István – Horváth Gergely Krisztián – Ó. Kovács József (szerk.): *Területi-társadalmi törésvonalak és a boldogulás útjai*. MTA BTK, Budapest. 7–69.

Demeter 2019b

Demeter Gábor: A Trianonhoz vezető út regionális aspektusai. II. Az ipar és a mezőgazdaság szerepe a regionális egyenlőtlenségek alakulásában a dualizmus kori Magyarországon. *Történeti Földrajzi Közlemények* 7 (3–4): 97–115.

Demeter 2019c

Demeter Gábor: *Atlasz Magyarország történetének tanulmányozásához Magyarország a Habsburg Monarchiában 1850–1869. / Atlas for studying the history of Hungary. Hungary in the Habsburg Monarchy (1850–1869)*. BTK: Budapest, 2019. (Letöltés ideje: 2023. 12.05.) https://www.gistory.hu/docs/Atlas_HUN_Bach_era_k.pdf

Demeter 2019d

Demeter Gábor: Az 1938–1941 között visszatért területek fejlettsége és szerepe az anyaország és az utódállamok gazdaságában a különféle történeti narratívák tükrében. *Pro Minoritate* 2019/3: 35–68.

Demeter 2019e

Demeter Gábor: A történelem nyomai a mai térszerkezetben – belső törésvonalak az európai posztszovjet térségben. *Tér és Társadalom* 32 (4): 7–30.

Demeter 2020a

Demeter, Gábor: Estimating Regional Inequalities in the Carpathian Basin – Historical Origins and Recent Outcomes (1880–2010). *Regional Statistics* 10 (1): 23–59.

Demeter 2020b

Demeter, Gábor: Trends in regional inequalities between 1910 and 1930 in Hungary and the successor states. *Wschodnioznawstwo* 14: 95–115.

Demeter 2021a

Demeter, Gábor: Territorial Disparities and Uneven Development in Hungary During the Time of Dualism. In: Gábor Gyáni (ed.): *The Creation of the Austro-Hungarian Monarchy: A Hungarian Perspective*. Routledge Taylor & Francis Group, New York. 291–325.

Demeter 2021b

Demeter Gábor: Gondolatok a Bach-korszak adóterheinek regionális különbségeiről. *Történeti Földrajzi Közlemények* 9 (1–2): 133–148.

Demeter 2023

Demeter Gábor: „Számok és történelem” – a rurális Magyarország térképeken (1767–1867) / *Stats on Maps – Rural Hungary, 1767–1867*. Bölcsészettudományi Kutatóközpont Történettudományi Intézet, University of Prešov, Budapest–Prešov.

Demeter – Bagdi 2016

Demeter Gábor – Bagdi Róbert: *A társadalom differenciáltságának és térbeli szerveződésének vizsgálata Sátoraljaújhelyen 1870-ben*. Kapitális, Budapest – Debrecen.

Demeter – Eszik 2023

Demeter Gábor – Eszik Veronika: A táj nemzetiesítése a 19. századi országleírásokban. In: Kőszegi Margit – Dancs Réka Rebeka: *Dimenziók VI. TTK. Tér – Táj – Kép*. Budapest: Martin Opitz Kiadó, 39–56.

Demeter et al. 2020 / Kísatlasz 2020

Demeter Gábor – Németh Gábor – Szulovszky János – Bottlik Zsolt – Frisnyák Zsuzsa – Nagy Béla – Beluszky Pál – Radics Zsolt – Nagy Mariann – Konkoly-Gyuró Éva – Balázs Pál – Jakobi Ákos: *Kísatlasz a dualizmus kori Magyarország regionális társadalmi-gazdasági folyamatainak tanulmányozásához (1869–1910)*. Kapitális Kft., Budapest–Debrecen.

Demeter–Horbulák 2021

Demeter, Gábor – Horbulák, Zsolt: Regional socio-economic inequalities before and after the collapse of the Hungarian Kingdom: modernization, “magyarization” and economic exploitation from a different perspective. *Historicky časopis* 69 (5): 889–919.

Demeter–Horváth 2023

Demeter Gábor – Horváth Gergely Krisztián: Sopron vármegye az ország gazdaságában és társadalmában az 1728. évi országos adóösszeírás tükrében. Szempontok egy összehasonlító vizsgálathoz. *Soproni Szemle* 77 (2): 155–179.

Demeter–Jankó 2023

Demeter Gábor – Jankó Ferenc: Burgenland előtörténete írásban és térképekben. *Soproni Szemle* 77 (3): 321–342.

Demeter–Koloh 2020

Demeter Gábor – Koloh Gábor: Birtokstruktúra és jövedelmezőség az Ormánságban és környékén. A siklósi és szentlőrinci járás gazdálkodása (1893–1935). *Agrártörténeti Szemle* 61 (1–4): 25–76.

Demeter – Kónya 2023

Demeter Gábor – Kónya Péter: A munkácsi görögkatolikus püspökség 1806-os összeírásának történeti statisztikai atlasza / A Historical Statistical Atlas of the Greek Catholic Bishopric of Munkács based on the conscription of 1806. *GIS Historical Studies* 6. Bölcsészettudományi Kutatóközpont Történettudományi Intézet, University of Prešov, Budapest–Prešov.

Demeter–Mikle 2022

Demeter Gábor – Mikle György: Regionális különbségek Erdélyben az 1750-es összeírás alapján. *Erdélyi Múzeum* 84 (1): 101–120.

Demeter – Magyarosi – Bagdi 2021

Demeter Gábor – Magyarosi Ádám – Bagdi Róbert: *Beteg társadalom. Higiéniai, egészségi és lakhatási viszonyok Debrecenben a két világháború között* (Neuber Ede vizsgálatai alapján). Bölcsészettudományi Kutatóközpont Történettudományi Intézet. Budapest.

Demeter–Pénzes 2022

Demeter Gábor – Pénzes János: Életminőség és jövedelem: társadalmi–gazdasági–demográfiai viszonyok a nagybirtokon és a kisbirtokon 1900–1940 között, és kapcsolatuk a 2000 utáni periferezációs folyamatokkal. In: Demeter Gábor (szerk.): *Holdfogyatkozás. Agrár- és társadalomtörténeti tanulmányok*. (Történeti Térinformatikai Tanulmányok 12.) Budapest–Debrecen. 126–147.

Demeter–Pénzes–Papp 2023

Demeter Gábor – Pénzes János – Papp István: A területi egyenlőtlenségek változása az elmúlt 100 évben a Dunamédszece területén - kitekintés a magyarok lakta határon túli régiók gazdasági fejlettségének változásaira (1910–2010). In: Kovács, Kiss Gyöngy (szerk.): *A magyar kisebbségek 100 éve*. Komp-Press, Kolozsvár, 25–42.

Demeter–Pénzes–Papp–F. Romhányi 2023

Demeter Gábor – Pénzes János – Papp István – F. Romhányi Beatrix: Területi egyenlőtlenségek településszintű, hosszú távú vizsgálata a történeti Magyarország és utódállamainak területén, 1330–2010 (I–II). *Területi Statisztika* 63 (3) 271–299 / 300–335.

Demeter – Radics 2015

Demeter Gábor – Radics Zsolt: A gazdasági fejlettség regionális különbségeinek vizsgálata az Osztrák–Magyar Monarchia utódállamaiban járásszintű adatok alapján. *Történeti Földrajzi Közlemények* 6 (2): 233–246.

Demeter – Radics – Pénzes 2018

Demeter Gábor – Radics Zsolt – Pénzes János: Fejlettségi és formális (hasonlósági) régiók és törésvonalak Köztes-Európában 1910–1930 között. In: Demeter Gábor – Szulovszky János (szerk.): *Területi egyenlőtlenségek nyomában a történeti Magyarországon: Módszerek és megközelítések*. MTA BTK – DE Társadalomföldrajzi és Területfejlesztési Tanszék – SzuloPress Bt., Budapest–Debrecen 219–254.

Demeter–Szilágyi–Túri 2021

Demeter Gábor – Szilágyi Adrienn – Túri Zoltán: Földminőség, nemesi érdekérvényesítés, jövedelmezőség a Tiszántúl déli részén a 18–19. században. *Századok* 155 (2): 285–316.

Demeter–Szilágyi–Pinke 2022

Demeter Gábor – Szilágyi Zsolt – Pinke Zsolt: Sártenger és búzatenger. Mérlegen az alföldi gabonakonjunktúra és a vízszabályozások regionális következményei (1720–2020). *Századok* 156 (6): 963–999.

Demeter–Szulovszky 2018

Demeter Gábor – Szulovszky János (szerk.): *Területi egyenlőtlenségek nyomában a történeti Magyarországon: Módszerek és megközelítések*. MTA BTK – DE Társadalomföldrajzi és Területfejlesztési Tanszék – SzuloPress Bt., Budapest–Debrecen.

Demeter–Túri 2022

Demeter Gábor – Túri Zoltán: A mezőgazdasági termelés és a társadalmi–gazdasági jellemzők kapcsolata a természetföldrajzi adottságokkal, 1786–1910. In: Demeter Gábor (szerk.): *Holdfogyatkozás. Agrár- és társadalomtörténeti tanulmányok*. (Történeti Térinformatikai Tanulmányok 12.) Budapest–Debrecen. 148–160.

Demian 1806–1807

Demian, Johann Andreas: *Statistische Beschreibung der Militär–Grenze I–II*. Wien.

Díez–Minguela–Martínez–Galarraga–Tirado 2018.

Díez–Minguela, Alfonso – Martínez–Galarraga, Julio – Tirado–Fabregat, Daniel A.: *Regional inequality in Spain, 1860–2010*. Palgrave–Macmillan.

Di Matteo 2012

Di Matteo, Livio: Land and inequality in Canada 1870–1930. *Scandinavian Economic History Review*, 60 (3): 309–334.

Dobány 2010

Dobány Zoltán: *A Cserehát történeti földrajza (18–20. század)*. ANP Füzetek VIII. Aggteleki Nemzeti Park Igazgatósága, Jósvafő.

Dormard 2004

Dormard, Serge: Economic development and regional disparities in France. In: Karl, Helmut – Rollet, Philippe (ed.): *Employment and regional development policy: Market efficiency versus policy intervention*. Verlag der ARL – Akademie für Raumforschung und Landesplanung, Hannover, 50–67.

Dusek 2004

Dusek Tamás: *A területi elemzések alapjai*. (Regionális Tudományi Tanulmányok, 10.) ELTE Regionális Földrajzi Tanszék – MTA-ELTE Regionális Tudományi Kutatócsoport, Budapest.

Dusek – Kiss 2008

Dusek Tamás – Kiss János Péter 2008: A regionális GDP értelmezésének és használatának problémái. *Területi Statisztika* 48 (3): 264–280.

Eckhart 1922

Eckhart Ferenc: *A bécsi udvar gazdasági politikája Magyarországon Mária Terézia korában*. Budavári Tudományos Társaság, Budapest.

Eddie 1996

Eddie, Scott M.: *Ami „köztudott”, az igaz is? Bevezetés a kliometrikus történetírás gondolkodásmódjába*. Csokonai, Debrecen.

Egri 2022

Egri Zoltán: *Perzisztencia és mobilitás a települési fejlettségben 1960 és 2011 között*. A Magyar Regionális Tudományi Társaság XX. Vándorgyűlése. 2022. október 6–7.

Egri 2023

Egri Zoltán: Mobilitás és perzisztencia a hazai települési szintű jövedelemegyenlőtlenségi folyamatokban, 2012–2019. *Területi Statisztika* 63 (1): 3–37.

Egri–Kőszegi 2020

Egri Zoltán – Kőszegi Irén: A közúti elérhetőség szerepe a kelet-magyarországi gazdasági teljesítményben és gazdaságfejlesztésben. *Területi Statisztika* 60 (6): 653–687.

Egri – Molnárné Krajcsovicz 2020

Egri Zoltán–Molnárné Krajcsovicz Magdolna: A települési szintű fejlettségi térszerkezet változása hazánkban 1960 és 2011 között. A Magyar Regionális Tudományi Társaság XVIII. Vándorgyűlése. Magtérsegek és perifériák – lehetőségek és fenntartható jövő. 2020. október 27–30.

Egyed 1981

Egyed Ákos: *Falu, város, civilizáció. Tanulmányok a jobbágyfelszabadítás és a kapitalizmus történetéből Erdélyben*. Kriterion, Bukarest.

Endrődy-Kovács– Tankovsky 2022

Endrődy-Kovács, Viktória – Tankovsky, Oleg: A composite indicator for economic integration maturity: the case of Western Balkan countries. *Eastern Journal Of European Studies* 13 (1): 148–166.

Endrődy-Kovács–Tankovsky 2023

Endrődy-Kovács, Viktória – Tankovsky, Oleg: A composite indicator to evaluate EU membership: The case of Central and Eastern European member states, 2004–2021. *Regional Statistics* 13 (5): 899–924.

Enflo et al. 2018

Enflo, Kerstin – Alvarez-Palau, Eduard – Marti-Henneberg, Jordi: Transportation and regional inequality: the impact of railways in the Nordic countries, 1860–1960. *Journal of Historical Geography* 62: 51–70.

Enflo – Missiaia 2018

Enflo, Kerstin – Missiaia, Anna: Regional GDP estimates for Sweden, 1571–1850. *Historical Methods* 51 (2): 115–137.

Enflo – Missiaia 2019.

Enflo, Kerstin – Missiaia, Anna: Regional GDP before GDP: A methodological survey of historical regional accounts. In: *Regional Economic Development and History*. Routledge, 82–97.

Engel 2003

Engel Pál: A középkori Dunántúl, mint történeti táj. In: uő: *Honor, vár, ispánság. Válogatott tanulmányok*. Válogatta, szerkesztette, a jegyzeteket gondozta Csukovits Enikő. Osiris, Budapest. 433–450.

Everitt 1979

Everitt, Alan: Country, county and town: patterns of regional revolution in England. *Transactions of the Royal Historical Society* 29, 79–108.

Faluvégi 2014

Faluvégi Albert: *Település-fejlettség mérése különböző módszerekkel. Hazai és nemzetközi szakirodalom*. Kézirat.

Felhő 1970

Felhő Ibolya (szerk.): *Az úrbéres birtokviszonyok Magyarországon Mária Terézia korában*. Budapest, 1970.

Faragó 1984

Faragó Tamás: Településtörténet, történeti táj, történeti térbeliség. *Történeti Statisztikai Tanulmányok* 5, 1–34.

Faragó 1996

Faragó Tamás: Gondolatok az 1715–20. évi országos adóösszeírás népesség- és társadalomtörténeti célú felhasználásáról. In: Visi Lakatos Mária (szerk.): *Tanulmányok Dányi Dezső 75. születésnapjára*. KSH Könyvtár és Dokumentációs Szolgálat, Budapest. 100–123.

Faragó 1997

Faragó Tamás: Család és háztartás Magyarországon a 18. században. In: *Magyarország történeti demográfiája (896-1995)*. Szerk.: Kovacsics József. KSH, Budapest, 217–240.

Faragó 2005

Faragó Tamás: Csecsemőhalandóság Magyarországon a XVIII–XX. században. In: Faragó Tamás (szerk.): *Bölcsőtől a koporsóig. Szöveggyűjtemény a történeti demográfia tanulmányozásához*. ÜMK, Budapest. 171–184.

Faragó Tamás – Őri Péter (összeáll.) *Az 1784 – 1787 évi népszámlálás II. Az Alföld, a Délvidék és a Dunántúl népességi adatai*. Budapest, 2008.

Faragó 2008a

Faragó Tamás: Az első magyarországi népszámlálás fennmaradt forrásanyaga. (Forráskritikai elemzés). In: Faragó Tamás – Őri Péter (összeáll.): *Az 1784 – 1787 évi népszámlálás II. Az Alföld, a Délvidék és a Dunántúl népességi adatai*. Budapest.

Faragó 2008b

Faragó Tamás: Városi halandóság Magyarországon a 18-20. században. In: Faragó Tamás: *A múlt és a számok. Pest-Buda környéke népessége és társadalma a 18-20. században*. BFL, Budapest.

Faragó 2011

Faragó Tamás 2011: *Bevezetés a történeti demográfiába*. Budapest: Budapesti Corvinus Egyetem.

Faragó 2012

Faragó Tamás: Háború és népesség (1787–1789). Borsod megye újoncállítása II. József török háborúja időszakában. In: Tóth Arnold (szerk.): *Néprajz – muzeológia. Tanulmányok a múzeumi tudományok köréből a 60 éves Viga Gyula tiszteletére*. Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Múzeumi Igazgatóság – Miskolci Egyetem BTK, Történettudományi Intézet, Miskolc. 65–76.

Feifalik 1918

Feifalik, Arthur: Új javaslat a boszniai agrárkérdés megoldására. *A Magyar–Bosnyák és Keleti Gazdasági Központ Közleményei* 1918/1–3.

Fellner 1916

Fellner, Friedrich: Das Volkseinkommen Österreichs und Ungarns. *Statistische Monatschrift* 42, 485–625.

Fényes 1836–1843

Fényes Elek: *Magyar országnak, 's a' hozzá kapcsolt tartományoknak mostani állapotja statistikai és geographiai tekintetben 1-6. köt.* Trattner K., Pest.

Fényes 1851

Fényes Elek: *Magyarország geographiai szótára, mellyben minden város, falu és pusztá, betürendben körülményesen leiratik I-II.* Kozma V. 1851.

Fényes 1859

Fényes Elek: Az adó története Magyarországon. In: Török János (szerk.): *Egyetemes magyar encyclopaedia I.* Emich G., Pest. 587–650.

Fogel 1970

Fogel, Robert: *Railroads and American Economic Growth: Essays in Econometric History*. Johns Hopkins Press, Baltimore.

Földvári 2008

Földvári Péter: A magyarországi demográfiai átmenet nemlineáris időszerelemzése. *Demográfia* 51 (2–3): 244–258.

Foreman-Peck – Lains 2000

Foreman-Peck, James – Pedro Lains: European economic development. The core and the southern periphery, 1870-1910. In *The Mediterranean response to globalization before 1950*, eds. J. G. Williamson, and S. Pamuk, 76–106. New York: Routledge.

Fourie – von Fintel 2011

Fourie, J., – D. von Fintel: A History with Evidence: Income Inequality in the Dutch Cape Colony *Economic History of Developing Regions* 26 (1): 16–48.

Frisnyák S. 2003

Frisnyák Sándor: *Magyarország történeti földrajza*. Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest.

Frisnyák Zs. 2003

Frisnyák Zsuzsa: A magyarországi vasútállomások áruforgalmi jellemzői a 19. század végén. *Közlekedési Múzeum Évkönyve* 13: 305–320.

Frisnyák 2022

Frisnyák Zsuzsa: *Áruforgalom, áruszállítás és a magyarországi vasutak (1895). Vasút – ember – térkapcsolatok*. Budapest–Nyíregyháza.

Für 1965

Für Lajos: Jobbágyföld – parasztföld. In: *A parasztság Magyarországon a kapitalizmus korában*. Szerk.: Szabó István. A Magyar Tudományos Akadémia Agrártörténeti Bizottságának kiadványai, Budapest, 33–139.

Für 1969

Für Lajos: *A csákvári uradalom a tőkés gazdálkodás útján, 1870-1914*. Budapest, Mezőgazdasági Múzeum.

Gál 2008a

Gál, Zoltán: The Golden Age of Local Banking: The Hungarian Banking Network in the Early 20th Century from Unit Banking to Branch Banking – A Financial Geographical View. Elérhető: http://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=1334081. (Letöltés ideje: 2023. március 29.)

Gál 2008b

Gál, Zoltán: Pénzüintézetek szolgáltatásai, kerekedeleme. In: Beluszky Pál (szerk.): *Magyarország történeti földrajza II*. Dialóg Campus, Budapest–Pécs, 17–50.

Galgóczi 1855

Galgóczi Károly: *Magyarország-, a Szerbvajdaság s Temesi Bánság mezőgazdasági statiszticája*. Emich Gusztáv, Pest.

Galli et al. 2023

Galli, Stefania – Theodoridis, Dimitrios – Rönnbäck, Klas: Economic inequality in Latin America and Africa, 1650 to 1950: Can a comparison of historical trajectories help to understand underdevelopment? *Economic History of Developing Regions* 28 (1): 41–64.

Galor – Weil 2000

Galor, Oded – Weil, David N.: Population, Technology, and Growth: From Malthusian Stagnation to the Demographic Transition and beyond. *The American Economic Review* 90 (4): 806–828.

Garda 1999

Garda Dezső: *Főnépek, lófők, gyalogkatonák Csikban és Gyergyóban. Csik és Gyergyó gazdasági fejlődése és népességének alakulása 1750-ig*. Státus Kiadó, Csíkszereda.

Gerő 1988

Gerő András: *Az elsöprő kisebbség*. Gondolat, Budapest.

Giddens 1985

Giddens, Anthony: Time, space and regionalization. In: Gregory, Derek – Urry, J. (eds.): *Social relations and spatial structures*. Palgrave Macmillan, London, 265–295.

Gilbert 1988

Gilbert, Anne: The new regional geography. *Progress in Human Geography* 12 (2): 208–228.

Glatz 2013

Glatz, Jakob: *Egy magyar ember őszinte megjegyzései hazájáról, néhány magyar vidéken tett utazása során*. Balassi Kiadó, Budapest.

Gidó 2017–2018

Gidó Csaba: A székely rabonbán és a székely gőzös. Ugron Gábor és a Héjjasfalva-Székelyudvarhely helyi érdekű vasútvonala. *Magyar Gazdaságtörténeti Évkönyv 2*, 2017–2018. 267–283.

Glósz 2009a

Glósz József: Területi hiány és felesleg Magyarország gabonatermelésében a 19. század első felében. *Korall* 10 (36): 119–140.

Glósz 2009b

Glósz József: A gabonakereskedelem feltételrendszere Magyarországon a 19. század első felében: A hiány és felesleg területi mérlege. *Aetas* 24 (4): 16–31.

Glósz 2010

Glósz József: A birtokviszonyok hatása Magyarország gabonamérlegére a 19. század első felében. In: Háda Béla et al. (szerk.): *Eszmék, forradalmak, háborúk. Vadász Sándor 80 éves*. ELTE, Budapest, 199–214.

Good 1997

Good, David, F.: Proxy Data and Income Estimates: Reply to Pammer. *The Journal of Economic History* 57 (2): 456–463.

Good 1998

Good, David, F.: *Revised estimates of GDP per capita in Central and Eastern Europe, 1870–1910. Technical notes and tables*. Unpublished manuscript.

Good–Ma 1999

Good, David, F. – Ma, Tongshu: The Economic Growth of Central and Eastern Europe, 1870–1989. *European Review of Economic History* 3 (2): 103–138.

Gorun-Kovács 2005

Gorun-Kovács György: Az 1749-1751. évi dél-bihari parasztmozgalmak. In: Ifj. Barta János – Papp Klára (szerk.): *Bihar vármegye az úrbérrendezés korában*. Debrecen, 183–206.

Graulich 1818

Graulich, Andreas: Moson vármegye leírása (1818). In: Horváth Gergely Krisztián: *Bécs vonzásában. Az agrárpiacosodás feltételrendszere Moson vármegyében a 19. század első felében*. Balassi Kiadó, Budapest, 573–607.

Gregory 1988

Gregory, Derek: The production of regions in England's industrial revolution. *Journal of Historical Geography* 14 (1): 50–58.

Gregory 1990 (1999)

Gregory, Derek: Az iparosodás és a térgazdaság integrációja. In: Timár Lajos (szerk.): *A Brit gazdaság és társadalom a XVIII–XIX. században*. Kossuth Egyetemi Kiadó, Debrecen, 79–90.

Gyáni 1993

Gyáni Gábor: Az asszimiláció fogalma a magyar társadalomtörténetben. *Valóság*, 1993/4. 18–28.

Gyáni 2018

Gyáni Gábor: A statisztika mint konstruált és/vagy objektív történeti adat. *Statisztikai Szemle* 96 (3): 245–254.

Gyáni 2019

Gyáni Gábor: Régiótörténet, mint régi-új paradigma. In: Gál Máté – Péterffy Gergely (szerk.): *Régióink története I. 1918: Kezdet és vég*. Eszterházy Károly Egyetem, Eger, 9–20.

Gyimesi 1975

Gyimesi Sándor: *A városok a feudalizmusból a kapitalizmusba való átmenet időszakában*. Akadémiai Kiadó, Budapest.

Gyimesi 1999

Gyimesi Sándor: *Utunk Európába. A magyar és az európai gazdaság viszonya a honfoglalástól a 20. század elejéig*. Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest.

Gyimesi 2023a

Gyimesi, Réka 2023a: *Bonyhád 19. század második feléből származó forrásainak összekapcsolása és komplex elemzése a történeti demográfia módszereivel*. PhD-értekezés, PTE, Pécs.

Gyimesi 2023b

Gyimesi, Réka 2023b: *A bonyhádi lakosság a 19. század második felében az első polgári népszámlálások tükrében*. In: Csikós, Gábor; Ö., Kovács József; Horváth, Gergely Krisztián (szerk.) *Demográfia & Politika : Kihívások, korlátok, alkalmazkodási módok*. Budapest, Bölcsészettudományi Kutatóközpont, 7–34.

Győri 2003

Győri Róbert: Kérdések és válaszok a XIX. századi magyarországi modernizáció regionális különbségeiről. In: K. Horváth Zsolt – Lugosi A. – Sohajda F. (szerk.): *Léptékváltó társadalomtörténet. (Tanulmányok a 60 éves Benda Gyula tiszteletére)*. Hermész Kör – Osiris, Budapest, 329–344.

Győri 2005

Győri Róbert: *A történeti régió fogalma*. In: Nemes Nagy J. (szerk.): *Régiók távolról és közelről*. ELTE Regionális Földrajzi Tanszék – MTA-ELTE Regionális Tudományi Kutatócsoport, Budapest. 2005. http://geogr.elte.hu/REF/REF_Kiadvanyok/REF_RTT_12/_RTT_12_kotet.htm

Győri 2006

Győri Róbert: Bécs kapujában. Területi fejlettségi különbségek a Kisalföld déli részén a 20. század elején. *Korall* 7 (24–25): 231–250.

Győri 2007

Győri Róbert: Dunántúl – valóság vagy fikció? A történeti földrajz bizonyítékai. *Limes* 20 (3): 7–22.

Győri–Mikle 2017

Győri Róbert – Mikle György: A fejlettség területi különbségeinek változása Magyarországon, 1910–2011. *Tér és társadalom* 31 (3): 144–164.

Gyuris 2014

Gyuris, Ferenc: *The Political Discourse of Spatial Disparities: Geographical Inequalities Between Science and Propaganda*. Springer, Cham.

Hajdú 1987

Hajdú Zoltán: Vonzáskörzet-kutatás a felszabadulás előtti magyar földrajztudományban. *Tér és Társadalom* 1 (1): 87–95.

Hajdú 2005

Hajdú Zoltán: *Magyarország közigazgatási földrajza*. Dialóg Campus, Pécs.

Hanák (szerk.) 1978

Magyarország története 1890–1918. II. kötet. Főszerk. Hanák Péter. Budapest, 1978, Akadémiai Kiadó.

Harcza 2015a

Harcza István: A területi fejlettség és egyenlőtlenségek lehetséges értelmezései — kritikai értékelés és kutatási eredmények I. *Statistikai Szemle* 93 (5): 460–486.

Harcza 2015b

Harcza István: A területi fejlettség és egyenlőtlenségek lehetséges értelmezései — kritikai értékelés és kutatási eredmények II. *Statistikai Szemle* 93 (6): 521–551.

Hippe – Baten 2012

Hippe, Ralph – Baten, Jörg: Regional inequality in human capital formation in Europe, 1790–1880. *Scandinavian Economic History Review*, 60 (3): 254–289.

Hirschhausen et al. 2015

Hirschhausen, Béatrice von – Grandits, Hannes – Kraft, Claudia – Müller, Dietmar – Serrier, Thomas: *Phantomgrenzen: Räume und Akteure in der Zeit neu denken*. Wallstein Verlag, Göttingen. (Phantomgrenzen in Östlichen Europa Bd. 1.)

Hirschhausen 2017a

Hirschhausen, Béatrice von: The lessons of phantom borders: The vestiges of the past come (also) from the future. *L'Espace géographique* 2, 106–125.

Hirschhausen 2017b

Hirschhausen, Béatrice von: The heuristic interest of the concept of “phantom borders” in the understanding of cultural regionalization. *L'Espace géographique* 2, 126–142.

Holubec–Tomka 2023

Holubec Stanislav – Tomka Béla: Human Development Index: Changes in East Central Europe, 1913–2010. *Politická ekonomie* 2023, Volume 71, Issue 2 <https://doi.org/10.18267/j.polek.1378->

Horváth 2003

Horváth Gergely Krisztián: „Béts tárháza”. Moson vármegye paraszti gazdasága az alsó-ausztriai piacon a rendi korszak végén. *Korall* 4 (14): 29–53.

Horváth 2005

Horváth Gergely Krisztián 2005: Társadalmi és gazdasági hierarchia a dikális adórendszerben. Moson vármegye adókulcs-tervezete (1838). *Korall* 6 (19–20): 160–187.

Horváth 2013

Horváth Gergely Krisztián: *Bécs vonzásában*. Az agrárpiacosodás feltételrendszere Moson vármegyében a 19. század első felében. Balassi, Budapest.

Horváth 2016

Horváth Gergely Krisztián: Vidék egy agrártársadalomban? *A rurális társadalomtörténet lehetőségei*. In: Pap József – Tóth Árpád (szerk.): *Vidéki élet és vidéki társadalom Magyarországon*. Budapest. [Rendi Társadalom – Polgári Társadalom, 28.] 55–72.

Horváth 2022

Horváth Gergely Krisztián: *Wiens Anziehung. Die Bedingungsgefüge der Agrarkommerzialisierung im Komitat Wieselburg in der ersten Hälfte der 19. Jahrhunderts*. (Publikationen der Ungarischen Geschichtsforschung in Wien. XVIII.) Institut für Ungarische Geschichtsforschung in Wien – Collegium Hungaricum, Wien – Ungarische Archivdelegation beim Haus-, Hof- und Staatsarchiv, Wien.

Illés 2022

Illés Tamás: *A térbeliség és felekezeti hovatartozás differenciáló szerepe a 19–20. századi Székelyföld termékenységi mintázataiban*. PhD-értekezés, ELTE, Budapest.

Ivanov 2006

Ivanov, Martin: Long-Run Bulgarian Economic Development 1892–1945: GNP Estimates, Methods and Data Sources. In: Avramov, R.–Pamuk, Ş. (eds.): *Monetary and Fiscal Policies in South-East Europe*. Bul. National Bank, 187–196.

Ivanov–Tooze 2007

Ivanov, Martin – Tooze, Adam: Convergence or Decline on Europe's Southeastern Periphery? Agriculture, Population, and GNP in Bulgaria, 1892–1945. *The Journal of Economic History* 67 (3): 672–703.

Ivanov–Kopsidis 2015

Ivanov, Martin – Kopsidis, Michael: Was Gerschenkron Right? Bulgarian Agricultural Growth during the Interwar Period in the Light of Modern Development Economics. *Südost-Forschungen* 74 (1): 44–72.

Jakobi 2015

Jakobi Ákos: A grid: aggregált és dezaggregált rácsmodellek a területi egyenlőtlenségek vizsgálatában. *Területi Statisztika* 55 (4): 322–338.

Jakobi 2018

Jakobi Ákos: A térbeli elhelyezkedés differenciáló szerepe a 20. század eleji Magyarországon. In: Demeter Gábor – Szulovszky János (szerk.): *Területi egyenlőtlenségek nyomában a történeti Magyarországon. Módszerek és megközelítések*. MTA BTK – DE Társadalomföldrajzi és Területfejlesztési Tanszék – SzuloPress Bt. Budapest–Debrecen. 117–144.

Jańczak 2015

Jańczak, Jarosław: Phantom borders and electoral behavior in Poland. Historical legacies, political culture and their influence on contemporary politics. *Erdkunde* 69 (2): 125–137.

Jankó–Bottlik–Győri 2022

Jankó Ferenc – Bottlik Zsolt – Győri Róbert: Vienna's south-eastern hinterlands: regional development in the Austrian–Hungarian border area, 1910–2011. *European Countryside* 14 (2): 232–257.

Jankó 2021

Jankó Ferenc: *Burgenland földrajzi felfedezése. Tudomány, geopolitika és identitás a két világháború között*. (Magyar Történelmi Emlékek, Értekezések, A vidék vonzásában 2.) Bölcsészettudományi Kutatóközpont TTI, Budapest.

Jócsik 1943

Jócsik Lajos: *A magyarság a cseh és szlovák néprajzi térképeken*. A Kir. Magyar Pázmány Péter Tudományegyetem Kisebbségjogi Intézetének Kiadványai 6.

Juhász

Juhász István: *Kemény adóemelést hozott a szabadságharc bukása*. www.ado.hu/rovatok/ado/ke_meny_adoemelest-hozott-a-szabadsagharcbukasa

Kaarsen, N., 2015.

Kaarsen, Nicolai: Trade, Soil Quality and Pre-Industrial Agglomeration - Evidence from 18th Century Denmark. *SSRN Electron. J.* <https://doi.org/10.2139/ssrn.2650557>

Kaposi 2000

Kaposi Zoltán: *Uradalmi gazdaság és társadalom a 18–19. században*. Dialóg Campus, Budapest–Pécs.

Kaposi 2002

Kaposi Zoltán: *Magyarország gazdaságtörténete 1700–2000*. Dialóg Campus, Budapest–Pécs.

Karácsonyi 2006

Karácsonyi Dávid: *A területi tagoltság és a régiók eredete, arculata Ukrajnában*. *Földrajzi Értesítő* 55 (3–4): 375–391.

Karácsonyi 2009

Karácsonyi, Dávid: *Ein Versuch der Typologie der ländlichen Räume in der Ukraine*. *Europa Regional*, 17 (1): 34–50.

Karácsonyi et al. 2014

Karácsonyi Dávid, Kocsis Károly, Kovály Katalin, Molnár József, Póti L.: *East–West dichotomy and political conflict in Ukraine – Was Huntington right?* *Hungarian Geographical Bulletin* 63 (2): 99–134.

Karácsonyi–Bottlik 2018

Karácsonyi Dávid, Bottlik Zsolt: *Ukrajna kétarcúságának etnikai földrajzi háttere*. In: Bottlik Zs. (szerk.): *Etnikai földrajzi kutatások Köztes-Európában*. ELTE, Budapest, 43–61.

Karaman–Pamuk 2010

Karaman, Kivanç, K. – Pamuk, Şevket: Ottoman State Finances in European Perspective, 1500–1914. *The Journal of Economic History* 70 (3): 593–630.

Katona 2002

Katona Csaba: Füred vonzásában. (Intézmények és vendégek Balatonfüreden 1834–1865 között.) *Új Balaton* 1 (2): 56–61.

Katus 1966

Katus, László: Über die wirtschaftlichen und gesellschaftlichen Grundlagen der Nationalitätenfrage in Ungarn vor dem ersten Weltkrieg. In: Péter Hanák (Hrsg.): *Die nationale Frage in der Österreichisch-Ungarischen Monarchie, 1900–1918*. Budapest, 149–216.

Katus 1970

Katus, László: Economic growth in Hungary during the age of dualism (1867–1913): a quantitative analysis. In E. Pamlényi (ed.): *Social-Economic Researches on the History of East-Central Europe / Sozial-ökonomische Forschungen zur Geschichte von Ost-Mitteuropa*. *Studia Historica* 62. Akadémiai Kiadó, Budapest, 35–127.

Katus 1980

Katus László: A demográfiai átmenet kérdései Magyarországon a 19. században. *Történelmi Szemle* 23 (2): 270–288.

Katus 1983

Katus László: Public Finance and Economic Growth in Hungary During the Age of Dualism (1867–1913). *Acta Historica Academiae Scientiarum Hungaricae* 29 (2/4): 257–263.

Katus 2012 (2021, 4. kiadás)

Katus László. *A modern Magyarország születése. Magyarország története 1711–1914*. Kronosz, Pécs.

Kautz 1868

Kautz Gyula: *A nemzetgazdasági eszmék fejlődési története és befolyása a közviszonyokra Magyarországon*. Heckenast, Pest.

Keleti 1868

Keleti Károly: *A telekadó és kataster. Közgazdasági és statisztikai szempontból*. Pest.

Keleti 1869

Keleti Károly: *A mezőgazdasági termelés*. Ráth M., Pest.

Kerék 1939

Kerék Mihály: *A magyar földkérdés*. Budapest, MEFHOSZ Kiadó

Kern 2010

Kern Zoltán: *Éghajlati és környezeti változások rekonstrukciója faévgyűrűk és barlangi jég vizsgálata alapján*. Doktori (PhD) értekezés. ELTE, Budapest.

Kiss 1937

Kiss Géza: *Ormánység*. Sylvester, Budapest.

Kiss 1965

Kiss Albert: *Mezőgazdasági termelésünk területi differenciálódásának történeti fejlődése és a tervszerű specializálódás összefüggései*. Gödöllő– Budapest

Klein – Schulze – Vonyó 2017

Klein, Alexander – Schulze, Max-Stephan – Vonyó, Tamás: How peripheral was the periphery? Industrialization in East Central Europe since 1870. In: O'Rourke, K. H. – Williamson, J. G. (eds.): *The spread of modern industry to the periphery since 1871*, Oxford University Press, 63–90.

Kocsis – Tátrai 2015

Kocsis Károly – Tátrai Patrik: *A Kárpát-Pannon térség változó etnikai arculata*. MTA CSFK Földrajztudományi Intézet, Budapest.

Kosáry 1954

Kosáry Domokos: *Bevezetés a magyar történelem forrásaiba és irodalmába II*. Művelt Nép, Budapest.

Kosáry 1987 (1966)

Kosáry Domokos: A tétényi tumultus. In: Uő. *A történelem veszedelmei. Írások Európáról és Magyarországról*. Magvető Könyvkiadó, Budapest, 87–126.

Korunić 2019

Korunić Petar: *Naselja i stanovništvo Hrvatskih Pokrajina 1828/1830. godine*. FF Press, Zagreb.

Knibbe 2011

Knibbe, Merjin: Agricultural productivity in the coastal and inland area of Friesland, 1700–1850. In: Mats Olsson – Patrick Svensson (eds.): *Growth and Stagnation in European Historical Perspective*. (Rural History in Europe 6.) Brepols, Turnhout, 83–117.

Kókai 1999

Kókai Sándor: *Az alföld vonzásközpontjai és -körzetei a XIX. század közepén*. (Észak- és Kelet-Magyarországi Földrajzi Évkönyv 7.) Nyíregyháza.

Kókai 2010

Kókai Sándor: *A Bánság történeti földrajza (1718–1918). A Bánság helye és szerepe a Kárpát-medence földrajzi munkamegosztásában*. Nyíregyházi Főiskola Turizmus és Földrajztudományi Intézete, Nyíregyháza.

Kókai 2022

Kókai Sándor: *Bánság: természet, társadalom, gazdaság (1718–2011)*. Tóth Könyvkereskedés és Kiadó Kft., Nyíregyháza – Kiszombor, 2022.

Koloh 2021

Koloh Gábor: *„Szántani lehet, de vetni nem muszáj”: Az ormánsági egykésés történetei (1790–1941)*. Bölcsészettudományi Kutatóközpont Történettudományi Intézet, Budapest.

Kolossa–Puskás 1978

Kolossa Tibor – Puskás Julianna: Magyarország 100 kh-on felüli birtokterületének struktúrája tulajdonostípusok és bérleti rendszer szerint 1911-ben. *Agrártörténeti Szemle* 20 (3–4): 444–480.

Komlos 1990 (1983)

Komlos, John: *Az Osztrák-Magyar Monarchia, mint közös piac*. Maecenas, Budapest.

Konersmann 2011

Konersmann, Frank: Land and labour intensification in the agricultural modernization of Southwest Germany, 1760–1860. In: Mats Olsson – Patrick Svensson (eds.): *Growth and Stagnation in European Historical Perspective*. (Rural History in Europe 6.) Brepols, 141–167.

Koós – Nagy 2014

Koós Bálint – Nagy Gábor: *A jól-lét jelentősége és mérhetőségének módszertana, az objektív jól-lét modellezés és első eredményei Magyarországon*.

<https://www.kodolanyi.hu/jol-let/images/tartalom/File/tanulmanyok/Magyarorszagi-index-jol-lot-modell-1.pdf>

Korys–Tyminski 2022

Korys, Pjotr – Tyminski, Maciej: Economic growth on the periphery: Estimates of GDP per capita of the Congress Kingdom of Poland (for years 1870–1912). *European Review of Economic History* 26 (2): 284–302.

Kósa 1998

Kósa László: *Paraszti polgárosulás és a népi kultúra táji megoszlása Magyarországon (1880–1920)*. (Harmadik, bővített kiadás.) Planétás Kiadó, Budapest.

Kóti 2020

Kóti Tibor: A munkanélküliség és a közfoglalkoztatás területi különbségei, összefüggései Magyarországon. *Területi Statisztika* 60 (5): 517–547.

Kovács 2011a

Kovács I. Gábor: Sáros megye nyelvi viszonyai 1880–1910 (Előtanulmány a sárosi tanítókat bemutató 1895-ös szociológiai felmérés elemzéséhez.) In: uő: *Elitek és iskolák, felekezetek és etnikumok. Társadalom- és kultúratörténeti tanulmányok*. L'Harmattan, Budapest, 321–359.

Kovács 2011b

Kovács I. Gábor 2011: Ellenreformáció – természetes szaporulat – vándormozgalmak (Észrevételek Faragó Tamásnak a Dunántúl 18. századi felekezeti szerkezetváltozásaira vonatkozó számításaihoz.) In: uő: *Elitek és iskolák, felekezetek és etnikumok. Társadalom- és kultúratörténeti tanulmányok*. L'Harmattan, Budapest, 211–251.

Kovács–Koós 2018

Kovács Katalin – Koós Bálint: A település-állomány jólléti pozíciójának mintázatai és azok változása 1990–2016. *Észak-magyarországi stratégiai füzetek* 15 (3): 13–30.

Kovács 1990

Kovács Zoltán: A határ menti területek központhálózatának átalakulása az első világháború utántól napjainkig. *Földrajzi Közlemények* 114 (38) (1–2): 3–16.

Kovacsics 1997

Kovacsics József: Magyarország népessége 1787-től 1870-ig. In: *Magyarország történeti demográfiája (896–1995)*. Szerk.: Kovacsics József. KSH, Budapest, 249–270.

Kövér 2002

Kövér György: Centripetális és centrifugális gazdasági erők az Osztrák–Magyar Monarchiában. In: Uő. A felhalmozás íve: társadalom- és gazdaságtörténeti tanulmányok. Új Mandátum, Budapest, 254–261.

Kövér 2003

Kövér György: Magyarország társadalomtörténete a reformkortól az első világháborúig. In: Gyáni Gábor–Kövér György: *Magyarország társadalomtörténete a reformkortól a második világháborúig*. Második, javított kiadás. Osiris Kiadó, Budapest, 9–186. (Osiris Tankönyvek)

Kövér 2016

Kövér György: „Statisztikai asszimiláció” Magyarországon 1880–1910. *Századok* 150 (5): 1221–1258.

Kövér 2018

Kövér György: Éhínségtől a tőzsdekrachig. In: Uő. *A növekedés terhe*. Osiris, Budapest, 70–87.

Kršev 2007

Kršev, Boris: *Finansijska politika Jugoslavije 1918–1941*. Prometej, Novi Sad.

Krugell 2014

Krugell, Waldo: The Spatial Persistence of Population and Wealth During Apartheid: Comparing the 1911 and 2011 Censuses *Economic History of Developing Regions* 29 (2): 336–352.

Krugman 1980.

Krugman P.: Scale Economies, Product Differentiation, and the Pattern of Trade. *Am. Econ. Rev.* 70, 950–959.

Krugman 1991.

Krugman, P.: Increasing Returns and Economic Geography. *J. Polit. Econ.* 99, 483–499.

Labrousse 1948

Labrousse, C. Ernest: *La mouvement ouvrier et les idées sociales en France de 1815 a la fin du XIXe siècle*. Centre de Documentation Universitaires, Paris, 1948.

Langton 1984 (1999)

Langton, John: The industrial revolution and the regional geography of England. *Trans. Inst. Br. Geography, New series* 9: 145–167. / Az ipari forradalom és a regionális földrajz. In: Timár Lajos (szerk.): A Brit gazdaság és társadalom a XVIII-XIX. században. Kossuth Egyetemi Kiadó, Debrecen, 51–78.

Langton 1988

Langton, John: The production of regions in England's industrial revolution: a response. *Journal of Historical Geography* 14 (2): 170–176.

Langton – Morris, R. J. (eds.) 1986

Langton, John – Morris, R. J. (eds.): *Atlas of Industrializing Britain*. Methuen, London – New York, 1986.

Lieskovský et al. 2018

Lieskovský, Juraj – Kaim, Dominik – Balázs, Pál – Boltižiar, Martin – Chmiel, Mateusz – Grabska, Ewa – Király, Géza – Konkoly-Gyuró, Éva – Kozak, Jacek – Antalová, Katarína – Radeloff, Volker C.: Historical land use dataset of the Carpathian region (1819–1980). *Journal of Maps* 14 (2): 644–651.

Löwis 2015

Löwis, Sabine von: *Phantom Borders in the Political Geography of East Central Europe: an Introduction*. *Erdkunde* (69) 2, 99–106.

Löwis 2017

Löwis, Sabine von: *Phantom Borders and Ambivalent Spaces of Identification in Ukraine*. *L'Espace géographique* 46 (2): 126–142.

Lupaş 1992

Lupaş, Ioan: *The Hungarian Policy of Magyarization*. Romanian Cultural Foundation, 1992.

Maddison, 1995.

Maddison, Angus: *Monitoring the World Economy, 1820–1992*. OECD, Paris.

Maddison 2001

Maddison, Angus: *The World Economy. A Millennial Perspective*. OECD, Paris.

Maddison 2007

Maddison, Angus: *Contours of World Economy, 1–2030 AD. Essays in Macro-Economic History*. Oxford Univ. Press, 2007

Maddison 2010

Maddison, Angus: *The World Economy. A Millennial Perspective*. OECD, Paris.

Magda 1819

Magda Pál: *Magyar országnak és a határ őrző katonaság vidékének legújabb statistikai és geográfiai leírása*. Trattner János Kiadása, Budapest, 1819.

Magyarok... 1989

Magyarok a Kárpát-medencében. História Könyvek. Szerk.: Glatz Ferenc. Pallas Lap- és Könyvkiadó Váll., Budapest.

Magyary 1943

Magyary István: *Magyarország a szociális haladás útján*. Athenaeum, Budapest.

Majdán 2008

Majdán János: Magyarország közlekedése. In: Beluszky Pál (szerk.): *Magyarország történeti földrajza II*. Dialóg Campus, Budapest–Pécs, 72–110.

Makkai–Szász 1986

Makkai László – Szász Zoltán: *Erdély története II. (1606–1830-ig)*. Akadémiai, Budapest.

Marek 2015

Marek, V. M.: *Souvislosti rozmístění socioekonomických charakteristik obyvatelstva a hospodářství ve vztahu k železniční síti v Československu v letech 1921 a 1930*. Diploma thesis, Charles University, Praha.

Marsigli 1726

Marsigli, Luigi Ferdinando: *Danubius Pannonic-Mysicus, observationibus geographicis, astronomicis, hydrographicis, historicis, physicis perlustratus et in sex Tomos digestus*. Hagae–Amstelodami.

McElroy 2020

McElroy, Brendan J.: *Peasants and Parliaments: Agrarian Reform in Eighteenth Century Europe*. Doctoral dissertation, Harvard University Graduate School of Arts and Sciences.
<https://dash.harvard.edu/handle/1/37368940> (letöltve: 2023.11.20.)

Menyhért 2017

Menyhért, Bálint: *History as agent of Growth. Natural Experiments from Central Europe*. PhD-disszertáció, CEU, Budapest.

https://www.google.com/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=&ved=2ahUKewjR_KyM_IyDAxXahv0HHdkcAf0QFnoECBIAQ&url=https%3A%2F%2Fwww.etd.ceu.edu%2F2017%2Fmenyhert_balint.pdf&usg=AOvVaw0OBW4ZrX_ps4NADIV3oJLW&opi=89978449 (letöltve: 2023.11.20.)

T. Mérey 1965

T. Mérey Klára: *A somogyi parasztság útja a feudalizmusból a kapitalizmusba*. Bp.

Mezősi 1941

Mezősi Károly: *Bihar vármegye a török uralom megszűnése idejében (1692)*. Magyar Történettudományi Intézet, Budapest, 1941.

Miklóssy 1990

Miklóssy Endre: A területi elmaradottság társadalmi és gazdasági összetevői. *Magyar Tudomány* 97 (Új folyam 35) (8): 881–894.

Mikle–Demeter 2022

Mikle, György – Demeter, Gábor: Területi egyenlőtlenségek a történeti Magyarország területén a török kor után (1715–1720). *Magyar Gazdaságtörténeti Évkönyv* 6. ELKH Bölcsészettudományi Kutatóközpont – Hajnal István Alapítvány, Budapest, 85–126.

Mikle 2023

Mikle György: A települési lélekszám differenciáló szerepe: A hazai „települési lépcső” történeti vizsgálata, 1720–1910. *Területi Statisztika* 63 (3): 384–420.

Milanovic–Lindert–Williamson 2007

Milanovic, Branko – Peter H. Lindert – Jeffrey G. Williamson: *Measuring Ancient Inequality*. Working Paper 13550. Cambridge, MA, National Bureau of Economic Research, 2007. <http://www.nber.org/papers/w13550>. (Letöltés ideje: 2023. március 29.)

Milanovic – Lindert – Williamson 2010

Milanovic, Branko – Peter H. Lindert – Jeffrey G. Williamson: Pre-Industrial Inequality. *The Economic Journal* 121 (551): 255–272.

Mollov–Kondov 1932

Mollov, Yanaki – Kondov, Nikola: *Dohodnosztta na 44 zemedelszki sztopansztva v Balgariya za 1929–1930 godina*. Szófia.

Mollov–Kondov 1934

Mollov, Yanaki – Kondov, Nikola: *Dohodnosztta na 73 zemedelszki sztopansztva v Balgariya za 1930–1931 godina*. Szófia.

Mollov–Kondov 1936

Mollov, Yanaki – Kondov, Nikola: *Dohodnosztta na 66 zemedelszki sztopansztva v Balgariya za 1931–1932 stopanska godina*. Szófia.

Monmonier 2018 (1991)

Monmonier, Mark: *How to lie with maps*. Univ. of Chicago Press, 3. kiadás (első kiadás 1991)

Moraes et al. 2022

Moraes, Maria Inés – Riella, Rebeca – Vicario, Carolina – Marmissolle, Pablo: Wealth inequality in colonial Hispanic-America: Montevideo in the late eighteenth century *Economic History of Developing Regions* 37 (3): 288–314.

Morys 2006

Morys, Matthias: South-Eastern European Growth Experience in European Perspective, 19th and 20th Centuries. In: Avramov, R.–Pamuk, Ş. (eds.): *Monetary and Fiscal Policies in South-East Europe*. Bulgarian National Bank.

Móricz 1936

Móricz Miklós: Nagybirtok, népszaporodás, népsűrűség. *Magyar Statisztikai Szemle* (4) 293–309.

Musil–Müller 2008

Musil, Jirí – Müller, Ján: Vnitřní periferie v České republice jako mechanismus sociální exkluze. *Sociologický časopis/Czech Sociological Review* 44 (2): 321–348.

Nagy B. 2021

Nagy Botond: *Mercur a keleti végeken I–II. Határszéli gazdasági környezet és üzleti modellek a dualizmus kori Háromszéken (1867–1918)*. Erdélyi Múzeum Egyesület – Kriterion Kiadó, 2021.

Nagy M. 2003

Nagy Mariann: *A magyar mezőgazdaság regionális szerkezete a 20. század elején*. Osiris, Budapest.

Nagy M. 2008

Nagy Mariann: Nemzetiségi régiók, agrárregiók a 19/20. század fordulóján. *Közép-Európai Közlemények* 1 (1): 86–98.

Nagy M. 2017

Nagy, Mariann: *Regional Structure of the Hungarian Agriculture at the Beginning of the 20th Century*. L'Harmattan, Budapest.

Nagy – Heckenast 1870

Nagy Miklós – Heckenast Gusztáv: *Magyarország képekben. Honismertető album. A magyar Duna és melléke 4. rész. Kenessey Albert leírása a Duna-völgyről*. Pest, 261–281. (Reprint.) 1870.

Nemes Nagy 1987

Nemes Nagy József: *A regionális gazdasági fejlődés összehasonlító vizsgálata*. Akadémiai Kiadó, Budapest, 1987.

Nemes Nagy et al. 2001

Nemes Nagy József – Jakobi Ákos – Németh Nándor: A jövedelemegyenlőtlenségek térségi és településszerkezeti összetevői. *Statisztikai Szemle* 79 (10–11): 862–884.

Nemes Nagy 2003

Nemes Nagy József: Gazdasági–társadalmi súlypontok és mozgásuk az ezredvégi Magyarországon. *Területi statisztika* 43 (1): 3–14.

Nemes Nagy 2005

Nemes Nagy József: Fordulatra várva – a regionális egyenlőtlenségek hullámai. In: Dövényi Zoltán – Schweitzer Ferenc (szerk.): *A földrajz dimenziói*. MTA FKI, Budapest, 141–158.

Nemes Nagy 2009

Nemes Nagy József: *Terek, helyek, régiók. A regionális tudomány alapjai*. Akadémiai Kiadó, Budapest.

Németh 1989

Németh, Gy.: Magyarországi manufaktúrák és más ipari üzemek a II. József-korabeli manufaktúratáblákon. In: Németh, Gy. – Veres L. (Ed.) *Manufaktúrák Magyarországon* 1. Manufaktúratörténeti Konferencia Miskolc, 1989. október 16–17. Miskolc

Németh 2008

Németh Nándor: *Fejlődési tengelyek az új hazai térszerkezetben. Az autópálya-hálózat szerepe a regionális tagoltságban*. Doktori értekezés. Eötvös Loránd Tudományegyetem. Budapest, https://regionalis.elte.hu/mellekletek/phd_NN.pdf

Németh–Dövényi 2018

Németh Ádám – Dövényi Zoltán: „Kiművelt emberfők” a térben – A diplomások területi eloszlása valóban a kiegyenlítődés irányába mutat? *Területi Statisztika* 58 (2): 129–150.

Németh – Vercse – Dövényi 2014

Németh Ádám – Vercse T. – Dövényi Zoltán: A fejlettség térbeni egyenlőtlenségei Magyarországon az európai uniós csatlakozás után. Egy külföldi módszer adaptálása. *Területi Statisztika* 17 (54) (6): 308–333.

Netrdová – Nosek – Hurbánek 2020

Netrdová, P., N. Nosek, and P. Hurbánek: Using Areal Interpolation to Deal with Differing Regional Structures in International Research. *International Journal of Geo-Information* 9 (2) 126: 1–14. doi: 10.3390/ijgi9020126.

Neuber 1933

Neuber Ede: A debreceni I. oszt. elemi iskolás tanulók átvizsgálása egészségügyi szempontból. *Orvosi Hetilap* (77) 18. 373–378.

Neuber 1937

Neuber Ede 1937: A hajdúvármegyei vitézek gyermekeinek egészségügyi átvizsgálása az 1936–1937. évben. *Orvosi Hetilap* 50. (különlenyomatként: 1–48.).

Novák 2002

Novák Attila: *Theodor Herzl*. Vince Kiadó, Budapest.

Nyárády 1987

Nyárády R. Károly: *Erdély népességének etnikai és vallási tagolódása a magyar államalapítástól a dualizmus koráig*. (A Központi Statisztikai Hivatal Népeségtudományi Kutató Intézetének történeti demográfiai füzetek 3.) Budapest. 7–55. / *Erdélyi Múzeum* 59 (1–2): 1–39.

O’Flanagan 1985

O’Flanagan, Patrick: Markets and fairs in Ireland, 1600–1800: index of economic development and regional growth. *Journal of Historical Geography* 11 (4): 364–378.

Olsson–Svensson 2011a

Olsson, Mats –Svensson, Patrick: Agricultural production in southern Sweden, 1702–1864. In: Mats Olsson – Patrick Svensson (eds.): *Growth and Stagnation in European Historical Perspective*. (Rural History in Europe 6.) Brepols, Turnhout, 117–141.

Olsson–Svensson 2011b

Olsson, Mats – Patrick Svensson: Measuring and explaining agricultural growth. In: Mats Olsson – Patrick Svensson (eds.): *Growth and Stagnation in European Historical Perspective*. (Rural History in Europe 6.) Brepols, 15–35.

Oros 1997

Oros Iván: A földterület mezőgazdasági hasznosítása Magyarországon. *Statisztikai Szemle* 75 (4–5): 401–415.

Oross 2021

Oross András: *Udvari kamarai tanácsosok jelentései a Magyar Királyság törököktől visszafoglalt területeiről*. SZTE BTK, Szeged.

Orosz 2010

Orosz István: *A jobbágyvilág megszűnése Magyarországon*. Speculum Historiae Debreceniense, 5. Debreceni Egyetem Történelmi Intézete, Debrecen.

Őri 2002

Őri Péter: Hatalom és demográfia: II. József népszámlálása Magyarországon, I. In: Faragó Tamás – Őri Péter (szerk.): *Történelmi demográfiai évkönyv 2002*. KSH Népeségtudományi Kutatóintézet, Budapest, 39–73.

Őri 2003

Őri Péter: *A demográfiai viselkedés mintái a 18. században. Lélekösszeírások Pest megyében, 1774–1783*. (Központi Statisztikai Hivatal NKI Kutatási Jelentések 75.) KSH NKI, Budapest.

O'Rourke–Williamson 1999

O'Rourke, Kevin H. – Williamson, Jeffrey G.: *Globalization and History: The Evolution of a Nineteenth-Century Atlantic Economy*. The MIT Press, Michigan.

Pakot 2013

Pakot Levente: *Nemek és nemzedékek. Demográfiai reprodukció a 19–20. századi Székelyföldön*. Központi Statisztikai Hivatal Népeségtudományi Kutatóintézet. Központi Statisztikai Hivatal Népeségtudományi Kutatóintézetének kutatási jelentései 95, Budapest.

Palugyay 1853

Palugyay Imre: *Magyarország történelmi, földirati s állami legújabb leírása. Hivatalos úton nyert adatokból. III. Jász-kún kerületek s külső Szolnok vármegye leírása*. Buda.

Pammer 1997

Pammer, Michael: Proxy data and income estimates: the economic lag of central and eastern Europe. *Journal of Economic History* 57 (2): 448–455.

Pamuk 2007

Pamuk, Şevket: *Estimating GDP per capita for the Ottoman Empire in a European Comparative Framework, 1500–1820*. Paper presented at the Seventh Conference of the European Historical Economics Society, Lund.

Pap 2014

Pap József: *Tanulmányok a dualizmus kori magyar parlamentarizmus történetéből*. Eszterházy Károly Egyetem. Budapest–Eger.

Pap 2016

Pap József: Vallás és politikum a dualizmus korában. A felekezeti kérdés és a népképviselés az Osztrák-Magyar Monarchia Magyarországon. In: *Rekatolizáció és a magyar társadalom a XVII–XVIII. században*. Szerk.: Kónya Péter. Eperjes, 337–366.

Papp 1998

Papp Klára: *Biharország jobbágynépe*. Debrecen

Papp 2005a

Papp Klára: Paraszti társadalom az úrbérrendezés idején. In: Ifj. Barta János – Papp Klára (szerk.): *Bihar vármegye az úrbérrendezés korában*. Debrecen, 151–182.

Papp 2005b

Papp Klára: Jobbágyi szolgáltatások az úrbérrendezés idején. In: Ifj. Barta János – Papp Klára (szerk.): *Bihar vármegye az úrbérrendezés korában*. Debrecen, 207–252.

Papp–Pénzes–Demeter 2021

Papp István – Pénzes János – Demeter Gábor: A közlekedési hálózatok és a komplex területi fejlettség időbeli összehasonlító vizsgálatának nehézségei és egy megoldási lehetősége a történelmi Magyarország példáján. *Területi Statisztika* 61 (4): 445–465.

Papp–Pénzes–F. Romhányi–Demeter 2022

Papp István – Péntes János – F. Romhányi Beatrix – Demeter Gábor: A fejlettség regionális mintázatának változása 1330–2010 között a Kárpát-medencében. *Magyar Gazdaságtörténeti Évkönyv* 6. Bölcsészettudományi Kutatóközpont – Hajnal István Alapítvány, Budapest. 229–262.

Pascu 1983

Pascu, Ștefan: *Ce este Transilvania? Civilizația transilvană în cadrul civilizației românești*. Dacia, Cluj-Napoca. 1983; magyarul: *Mit jelent Erdély? Az erdélyi civilizáció a román civilizáció keretében*. (Ford. András János.) Kriterion, Bukarest.

Pascu 1984

Pascu, Ștefan: *Revoluția populară de sub conducerea lui Horea*. Editura Militară, București.

Péntes 2014a

Péntes János: Periferikus térségek lehatárolása Magyarországon – módszertani és területi sajátosságok. In: Nagy Erika – Nagy Gábor (szerk.): *Polarizáció–Függőség–Krisis. Eltérő térbeli válaszok*. MTA KRTK RKI, Békéscsaba. 163–175.

Péntes 2014b

Péntes János: *Periférikus térségek lehatárolása – dilemmák és lehetőségek*. Didakt Kiadó, Debrecen.

Péntes 2015

Péntes János: A kedvezményezett térségek lehatárolásának aktuális kérdései. *Területi Statisztika* 55 (3): 206–232.

Péntes 2018

Péntes János: Fejlettségi különbségek és centrum–periféria viszonyok a történelmi Magyarországon. Összehasonlító módszertani vizsgálat. In: Demeter Gábor – Szulovszky János (szerk.): *Területi egyenlőtlenségek nyomában a történelmi Magyarországon: Módszerek és megközelítések*. MTA BTK – DE Társadalomföldrajzi és Területfejlesztési Tanszék – SzuloPress Bt., Budapest–Debrecen. 85–116.

Péntes 2020

Péntes János: The impact of the Trianon Peace Treaty on the border zones – an attempt to analyse the historic territorial development pattern and its changes in Hungary. *Regional Statistics* 10 (1): 60–81.

Péntes et al. 2018

Péntes J. – Kiss János Péter – Deák Attila – Apáti Norbert: Térségi sokszínűség és stabilitás: az iskolázottság települési szintű egyenlőtlenségeinek változása Magyarországon 1990–2011 között. *Területi Statisztika* 58 (6): 567–594.

Péntes–Demeter 2021

Péntes, János – Demeter, Gábor: Peripheral areas and their distinctive characteristics: The case of Hungary. *Moravian Geographical Reports* 29 (3): 217–230.

Perjés 1968

Perjés Géza: A statisztikai szemlélet elemei a XVIII. század eleji adóösszeírásokban. *Statisztikai Szemle* 46 (10): 1037–1045.

Perjés 1974

Perjés Géza: Az 1728. évi adóösszeírás adatainak feldolgozása. *Statisztikai Szemle* 52 (11–12): 1068–1100.

Perjés 1978

Perjés Géza: Jelentés az 1728. évi összeírás gépi feldolgozásáról. *Agrártörténeti Szemle* 20 (1–2): 11–80.

Perjés 1979

Perjés Géza: Bihar megye 1728. évi adóösszeírásának gépi feldolgozása. *A Hajdú-Bihar Megyei Levéltár Évkönyve* 6. Hajdú-Bihar Megyei Levéltár, Debrecen. 33–109.

Piketty 2015

Piketty, Thomas: *The Economics of Inequality*. Belknap Press.

Pinke 2014

Pinke Zsolt: Modernization and decline: an eco-historical perspective on regulation of the Tisza Valley, Hungary. *Journal of historical geography* (45): 92–105.

Pósfai–Nagy 2017

Pósfai, Zsuzsanna – Nagy, Gábor: Crisis and the Reproduction of Core-Periphery Relations on the Hungarian Housing Market. *European Spatial Research and Policy* 24 (2): 17–38.

Pozsgai 2007

Pozsgai, Péter: Görög és római katolikus nemzetiségek házasságainak jellemzői Torna megyében a 19. század közepén. *Korall: Társadalomtörténeti Folyóirat* 8 : 45–93.

Pozsgai 2008

Pozsgai Péter: Robot és vállalkozói magatartás: A jobbágyság földesúri terhei és jövedelemszerzési lehetőségei Torna megyében a 18. század végén. In: Czoch Gábor – Horváth Gergely Krisztián – Pozsgai, Péter (szerk.): *Parasztok és polgárok: tanulmányok Tóth Zoltán 65. születésnapjára*. Korall Társadalomtörténeti Egyesület, Budapest, (2008) 471–507.

Pozsgai 2009

Pozsgai, Péter: Uradalmi regulák és paraszti stratégiák: Jobbágyság és zsellérek Torna megyében a 18. század végén. In: Halmos Károly – Klement Judit – Pogány Ágnes – Tomka Béla (szerk.): *A felhalmozás míve: Történeti tanulmányok Kövér György tiszteletére*. Századvég Kiadó, Budapest, 125–140.

Prados de la Escosura 2005

Prados de la Escosura, Leandro: *Improving the Human Development Index. New Estimates for Europe and its Offshoots, 1850–1990*. Manuscript.

http://www.aehe.es/wp-content/uploads/2005/10/a1_prados_de_la_escosura.pdf (letöltve: 2023.08.30.)

Prados de la Escosura 2015

Prados de la Escosura, Leandro: World Human Development: 1870–2007. *Review of Income and Wealth* 61 (2): 220–227.

Price 1983 (2018)

Price, Roger: *The Modernization of Rural France. Communications Networks and Agricultural Market Structures in Nineteenth-Century France*. Routledge Library Editions: Rural History 13. Hutchinson and Co.

Rácz 1938

Rácz Jenő: A visszacsatolt északi terület. Külkereskedelmi forgalom. *Magyar Statisztikai Szemle* 16 (11–12): 1083–1099.

Rácz 1999

Rácz, Lajos: *Climate History of Hungary Since 16th Century: Past, Present and Future*. Discussion papers 28, Pécs, <https://discussionpapers.rkk.hu/index.php/DP/article/view/2152>

Rácz 2021

Rácz Lajos: A kis jégkorszak éghajlati változásainak hatása az őszi búza terméseredményeire a Kárpát-medencében a reformkor idején. *Magyar Gazdaságtörténeti Évkönyv* 5. Bölcsészettudományi Kutatóközpont, Hajnal István Alapítvány, Budapest. 161–196.

Reesch 1842–1843

Reesch de Leewald, Aloysius: *Universalis schematismus ecclesiasticus venerabilis cleri romano-et graeco-catholici saecularis et regularis regni Hungariae partiumque eidem adnexarum, nec non magni principatus Transilvaniae*. Typis regiae scientiarum univ. hungar. Buda.

Reesch 1846–1847

Reesch de Leewald, Aloysius: *Universalis schematismus ecclesiasticus venerabilis cleri orientalis ecclesiae graeci non uniti ritus regni Hungariae partiumque eidem adnexarum, nec non magni principatus Transilvaniae*. Typis regiae scientiarum univ. hungar. Buda.

Reis 2017

Reis, Eustáquio: Historical Perspectives on Regional Income Inequality in Brazil, 1872–2000. In: Bértola, L. – Williamson, J. (eds.): *Has Latin American Inequality Changed Direction?* Springer, Cham. 143–170.

Roikonen 2022

Roikonen, Petri: Income inequality in Finland, 1865–2019. *Scandinavian Economic History Review* 70 (3): 234–251.

F. Romhányi 2019

F. Romhányi Beatrix: A középkori magyar plébániák és a 14. századi pápai tizedjegyzék. *Történelmi Szemle* 61 (3): 339–360.

F. Romhányi 2021

F. Romhányi Beatrix: Az Alföld Árpád-kori népesedési és birtokviszonyai a tatárjárás előtt. *Történelmi Szemle* 63 (2): 161–191

F. Romhányi 2022

F. Romhányi Beatrix: Plébániák és adóporták – A Magyar Királyság változásai a 13–14. század fordulóján. *Századok* 156 (5): 909–942.

F. Romhányi 2024

F. Romhányi Beatrix: *A középkori Magyar Királyság regionális különbségei és változásai* (10–16. század). Martin Opitz, Budapest (megjelenés alatt)

F. Romhányi–Laszlovszky 2021

F. Romhányi Beatrix – Laszlovszky József: A tatárjárás pusztítása és a magyarországi templomhálózat. *Századok* 155 (3): 601–630.

F. Romhányi–Szilágyi–Demeter 2022

F. Romhányi Beatrix – Szilágyi Zsolt – Demeter Gábor: A Magyar Királyság regionális különbségei a pápai tizedjegyzék készülése idején. *Magyar Gazdaságtörténelmi Évkönyv* 6 (2022). Bölcsészettudományi Kutatóközpont, Hajnal István Alapítvány, Budapest. 17–52.

Romsics 2010

Romsics, Ignác. *Magyarország története a huszadik században*. Budapest, Osiris, 2010. 4. kiadás. https://tortenelem.unideb.hu/sites/default/files/upload_documents/romsics_magyarország_tortenele.pdf

Rónai 1945

Rónai András: *Közép-Európa atlasz*. Budapest–Balatonfüred.

Rostow 1985

Rostow, Walt Whitman: A gazdasági növekedés szakaszai. In: Csató Tamás (szerk.): *Bevezetés a gazdaságtörténet irodalmába*. Budapest, 1985.

Rozinskaya et al. 2021

Rozinskaya, Natalia – Sorokin, Alexander – Artamonov, Dmitry: Peasants' inequality and stratification: evidence from pre-revolutionary Russia. *Scandinavian Economic History Review* 69 (3): 253–277.

Rózsa 2020

Rózsa, Sándor: Evaluation of the Floodplain Farming of the Settlements of Nagykunság Based on the First Cadastral Survey. *Hungarian Historical Review* 9 (2): 213–240.

Rózsa 2021

Rózsa Sándor: Az ártéri gazdálkodás mérlege. A nagykunsági települések gazdasági kondíciója az első kataszteri felmérés alapján. In: Demeter Gábor – Kern Zoltán – Pinke Zsolt – F. Romhányi Beatrix – Vadas András – Bíró László (szerk.): *Környezettörténet 3*. MTA BTK, Budapest, 39–64.

Rózsa 2022

Rózsa Sándor: *Kényszer vagy lehetőség? A nagykunsági települések ártéri gazdálkodásának vizsgálata a 18. századi újratelepüléstől az átfogó folyószabályozások megindulásáig*. Doktori értekezés, Eszterházy Károly Katolikus Egyetem, Eger.

Sajtos–Mitev 2007

Sajtos László – Mitev, Ariel: *SPSS kutatási és adatelemzési kézikönyv*. Alinea, Budapest 2007.

Sándor 1951

S. Sándor Pál: *Parasztágunk a Habsburg önkényuralom korszakában 1849–1867*. Közoktatásügyi Kiadóvállalat, Budapest.

Sándor 1964

Sándor Pál: A XIX. századi parasztbirtok vizsgálatának történeti-statisztikai forrásai, módszerei és újabb eredményei. *Agrártörténeti Szemle* 6 (1–2): 36–81.

Sándor 1968

Sándor Pál: A XIX. századi parasztbirtok vizsgálatának problémái és újabb eredményei a felszabadulás utáni irodalom tükrében. *Agrártörténeti Szemle* 10 (1–2): 94–117.

Sándor 1973

Sándor Pál: *Birtokrendezési periratok*. (Értekezések a történeti tudományok köréből. Új sorozat 69.) Budapest

Savić 1923

Savić, Milivoje M.: *Naša industrija i zanati*. Bd. 3. Sarajevo.

Schneider 2014

Schneider, Ute: Inquiries or statistics? Agricultural surveys and methodological considerations in the nineteenth century. In: Nadine Vivier (ed.): *Golden Age of the State Enquiries. Rural Enquiries in the Nineteenth Century*. (Rural History in Europe 14.) Brepols, 43–59.

Scargill 1991

Scargill, Ian: Regional Inequality in France: Persistence and Change. *Geography* 76 (4): 343–357.

Schulze 2000

Schulze, Max-Stephan: Patterns of growth and stagnation in the late nineteenth century Habsburg economy. *European Review of Economic History* 4 (3): 311–340.

Schulze 2007

Schulze, Max-Stephan: *Regional Income Dispersion and Market Potential in the Late Nineteenth Century Habsburg Empire*. Department of Economic History, London School of Economics, London. (LSE Working Papers no. 106/07 - <https://eprints.lse.ac.uk/22311/1/WP106schulze.pdf> (Letöltés: 2023.12.05.))

Seetzen 2020

Seetzen, Ulrich Jasper: *Unterwegs auf der Donau in Ungarn 1802*. Balassi – Georg Olms Verlag, Hildesheim–Zürich–New York.

Segyevy 2021

Segyevy Dániel: *Térképművek Trianon árnyékában – Magyarország néprajzi térképe (1918)*. Iskola Alapítvány, Kolozsvár.

Sen 1998

Sen, Amartya: Mortality as an Indicator of Economic Success and Failure. *The Economic Journal* 108 (1): 1–25.

Da Silva 2017

Da Silva, Simone Affonso: Regional Inequalities in Brazil: Divergent Readings on Their Origin and Public Policy Design. *EchoGéo* 41. <https://doi.org/10.4000/echogeo.15060>. (Letöltés ideje: 2023. március 29.)

Simon 2019

Simon Attila (szerk.): *Csehszlovák iratok a magyar–szlovák államhatár kijelöléséhez (1918–1920)*. (Trianon-dokumentumok és -tanulmányok 3.) Bölcsészettudományi Kutatóközpont, Budapest.

Soltow 1979

Soltow, Lee: Wealth distribution in Denmark in 1789. *Scandinavian Economic History Review* 27 (2): 121–138.

Soós 1941

Soós Imre: *Az úrbéri birtokrendezések eredményei Sopron megyében*. Székely és Tsa., Sopron.

Söderberg 1984

Söderberg, Johan: A long-term perspective on regional economic development in Sweden, ca. 1550–1914. *Scandinavian Economic History Review* 32 (1): 1–16.

Süli-Zakar 1992

Süli-Zakar István: A study of state borders as factors blocking socio-economic progress in North-Eastern Hungary. *Földrajzi Értesítő (International Edition)* 40: 53–64.

Süli-Zakar–Csüllög 2003

Süli-Zakar István – Csüllög Gábor: A regionalizmus történelmi előzményei Magyarországon. In: *A terület- és településfejlesztés alapjai*. Szerk.: Süli-Zakar István. Budapest–Pécs.

Stiglitz – Sen – Fitoussi 2010

Stiglitz, J. E. – Sen, A. – Fitoussi, J. P.: A Bizottság jelentése a gazdasági teljesítmény és a társadalmi fejlődés méréséről. *Statisztikai Szemle* 88 (3): 305–320.

Szabó 1941

Szabó István: A nemzetiségek térnyerése és a magyarság. In: Domanovszky Sándor (szerk.): *Magyar művelődéstörténet: IV. Barokk és felvilágosodás*. Magyar Történelmi Társulat, Budapest, 2. fejezet.

Szalkai 2019

Szalkai Gábor: Forgalm számlálások és közúti forgalom a kiegyezés utáni Magyarországon. In: Csikós Gábor – Hegedűs István – Horváth Gergely Krisztián – Ö. Kovács József (szerk.): *Területi–társadalmi törésvonalak és a boldogulás útjai*. MTA BTK, Budapest. 69–95.

Szalkai – Bottlik 2014

Szalkai Gábor – Bottlik Zsolt: The Aftermath of Border Changes – Accessibility Study in the Former Banat of Temes (1910 – 2014). *Cross-Border Review: Yearbook*. Central European Service for Cross-Border Initiatives, Budapest, 37–48. https://budapest.cesci-net.eu/wp-content/uploads/_publications/CBR/CBR_Y2014_HU.pdf

Szántay 1998

Szántay, Antal: The Abolition of Labour Services in 18th Century Hungary. In: Galassi, Francesco – Kauffman, Kyle – Liebowitz, Jonathan (eds.): *Land, labour and tenure: the institutional arrangements of conflict and cooperation in comparative perspective*. (Proceedings of the B2 session at the Twelfth International Economic History Congress, Madrid, August 1998.) Sevilla, 65–74.

Szántay 2005

Szántay, Antal: The “Robot-Abolition” in Hungary under Joseph II. In: Szabo, Franz A. J. – Szántay, Antal – Tóth, István György (eds.): *Politics and Culture in the Age of Joseph II*. Budapest. 95–107.

Szántay 2014a

Szántay, Antal: Serfdom in 18th Century Hungary. In: Simonetta Cavaciocchi (ed.): *Serfdom and Slavery in the European Economy, 11th–18th Centuries*. Atti della “Quarantacinquesima Settimana di Studi” 14–18 aprile 2013. Florence Univ. Press, Florence. 263–281.

Szántay 2014b

Szántay Antal: Magyarország felmérése és leírása II. József korában. *Catastrum* 1 (3): 2–18.

Szántay 2015

Szántay, Antal: Rural Commons in eighteenth century Hungary. *Jahrbuch für Geschichte des ländlichen Raumes* 12: 91–102.

Szántay 2016

Szántay Antal: „életünket és vérünket, de zabot nem”. Habsburg állami pénzügyek és Magyarország a 18. században. *Magyar Gazdaságtörténeti Évkönyv* 1. MTA Bölcsészettudományi Kutatóközpont – Hajnal István Alapítvány, Budapest, 113–130.

Szántay 2018

Szántay Antal: Árak a 18. századi Magyarországon. *Magyar Gazdaságtörténeti Évkönyv* 2, MTA Bölcsészettudományi Kutatóközpont – Hajnal István Alapítvány, Budapest, 135–160.

Szántay 2021

Szántay, Antal: Cameralism in the Habsburg Monarchy and Hungary. *History of Political Economy* 53 (3): 551–569.

Szarvas 1931

Szarvas András: A meteorológiai-, lakás-, és talaj-viszonyok és a tbc az Alföldön. *Orvosi Hetilap* (75) 52. (1931. december 31.): 1222–1224.

Szél 1930

Szél Tivadar: *Egészségügyi statisztika orvosok és orvostanhallgatók számára*. Budapest: Magyar Orvosi Könyvkiadó Társulat.

Szél 1942

Szél Tivadar 1942: A bejelentésre kötelezett fertőző betegségek nemzetközi összehasonlítása (1919–1923). *Magyar Statisztikai Szemle* 20 (1–2): 16–32.

Seton-Watson 1934

Seton-Watson, Robert, W: *A history of the Roumanians*. Cambridge University Press.

Szigeti 1938

Szigeti Gyula: A községek és a városok háztartási mérlege és vagyoni helyzete. *Magyar Statisztikai Szemle* 16 (11–12): 1115–1126.

Szigeti–Gidófalvy (szerk.) 1943

Szigeti Gyula – Gidófalvy Elemér (szerk.): *Magyarország községeinek háztartási viszonyai az 1940. évi községi költségirányzatok szerint*. (Magyar statisztikai közlemények. Új Sorozat, 115. köt.) Magyar Királyi Központi Statisztikai Hivatal, Budapest.

Szilágyi A. 2018

Szilágyi Adrienn: *Az uradalom elvesztése*. MTA BTK, Budapest.

Szilágyi–Gerse 2015

Szilágyi Dániel – Gerse József: Fokról-fokra a települési lépcsőn. Társadalmi–gazdasági különbségek a településhierarchia-szintek között Magyarországon. *Területi Statisztika* 55 (2): 180–198.

Szilágyi 2017

Szilágyi Zsolt: *Föld és hatalom. Mezővárosi elit Kecskeméten 1920-1939*. L'Harmattan, Budapest.

Szilágyi 2018a

Szilágyi Zsolt: Az életminőség területi különbségeinek változása Magyarországon a 20. század első harmadában. In: Demeter Gábor – Szulovszky János (szerk.): *Területi egyenlőtlenségek nyomában a történeti Magyarországon. Módszerek és megközelítések*. MTA BTK – DE Társadalomföldrajzi és Területfejlesztési Tanszék – SzuloPress Bt., Budapest–Debrecen, 255–334.

Szilágyi 2018b

Szilágyi Zsolt: A Kárpát-medence fejlettségi membránja (1910). A fogalomalkotás és a vizualizálás egy lehetséges módszertani megoldása, az eredmények kontextualizálási kísérlete. In: Demeter Gábor – Szulovszky János (szerk.): *Területi egyenlőtlenségek nyomában a történeti Magyarországon. Módszerek és megközelítések*. MTA BTK – DE Társadalomföldrajzi és Területfejlesztési Tanszék – SzuloPress Bt. Budapest–Debrecen. 47–84.

Szilágyi 2019

Szilágyi, Zsolt: Regional Differences in Development and Quality of Life in Hungary during the First Third of the Twentieth Century. *Hungarian Historical Review* 8 (1): 121–152.

Szilágyi 2022a

Szilágyi Zsolt: *Az ismeretlen Alföld. A táj területi egyenlőtlenségei a 20. század elején*. BTK TTI, Budapest.

Szilágyi 2022b

Szilágyi Zsolt: A Kárpát-medencei fejlettség domborzati adatvizualizációja. *Magyar Gazdaságtörténeti Évkönyv* 6. Bölcsészettudományi Kutatóközpont, Hajnal István Alapítvány, Budapest, 189–198.

Szilágyi 2024

Szilágyi Zsolt: *Változás és alkalmazkodás a Kárpát-medencében. A történeti és a trianoni Magyarország regionális gazdasági-társadalmi különbségei, területi egyenlőtlenségei 1870–1941 között*. Kézirat, az MTA BTK Lendület „Tíz Generáció” kutatócsoport Területi egyenlőtlenségek zárókötetébe.

Szulovszky 2001

Szulovszky János: A borbély- és fodrázmesterség iránti igény területi eltérései: Magyarország és Horvát-Szlavónország a 19. század utolsó harmadában. In: Bali János – Jávorka Kata (szerk.): *Merítés. Néprajzi tanulmányok Szilágyi Miklós tiszteletére*. MTA Néprajzi Kutatóintézet–ELTE BTK Tárgyi Néprajzi Tanszék, Budapest, 337–358.

Szulovszky 2010a

Szulovszky, János: Die Dienstleistungsgesellschaft in Ungarn. In: Helmut Rumpler – Peter Urbanitsch (Hrsg.): *Soziale Strukturen. I. Teilband. Von der feudal-agrarischen zur bürgerlich-industriellen Gesellschaft. Teilband 1/1. Lebens- und Arbeitswelten in der industriellen Revolution*. Verlag der Österreichischen Akademie der Wissenschaften, Wien. 467–491. (*Die Habsburgermonarchie 1848–1918. Band IX.*)

Szulovszky 2010b

Szulovszky, János: Die gewerblich-industrielle Arbeitswelt in Ungarn. In: Helmut Rumpler – Peter Urbanitsch (Hrsg.): *Soziale Strukturen. I. Teilband. Von der feudal-agrarischen zur bürgerlich-industriellen Gesellschaft. Teilband 1/1. Lebens- und Arbeitswelten in der industriellen Revolution*. Verlag der Österreichischen Akademie der Wissenschaften, Wien. 379–422. (*Die Habsburgermonarchie 1848–1918. Band IX.*)

Szulovszky 2021a

Szulovszky János: A csizmadia mesterség térbeli elterjedtsége és társadalmi beágyazottsága Magyarországon a 19. század végén. *Ethnographia* 132 (4): 708–733.

Szulovszky 2021b

Szulovszky János: A magyarországi városok életvilága a foglalkozások tükrében 1892-ben. *Századok* 155 (2): 317–352.

Szulovszky 2021c

Szulovszky János: A nemes- és színesfém-művesség mesterei Magyarországon 1892-ben. In: Cseh Fruzsina – Kiss Viktória – Szulovszky János (szerk.): *A nemes- és színesfémek régészete, története és néprajza a Kárpát-medencében. Készítéstechnikai, archeometriai és társadalomtörténeti megközelítések*. MTA Bölcsészettudományi Kutatóközpont, Budapest, 187–200.

Szulovszky–Tuza 2022

Szulovszky János – Tuza Csilla: Az iparosok megoszlásának területi egyenlőtlenségei Magyarországon 1730 táján. *Magyar Gazdaságtörténeti Évkönyv* 6 (2022). Bölcsészettudományi Kutatóközpont – Hajnal István Alapítvány, Budapest, 127–142.

Tagai et al. 2018

Tagai, Gergely – Bernard, Josef – Šimon, Martin – Koós, Bálint: Two Faces of Peripherality: Labour Markets, Poverty, and Population Dynamics in Hungary and Czechia. *Regional Statistics* 8 (2): 19–45.

Telbisz et al. 2014

Telbisz Tamás, Imecs Zoltán, Mari László, Bottlik Zsolt: Földrajzi posszibilizmus vizsgálata az Erdélyi-szigethegység példáján. *Karsztfelődés* 19: 23–40.

Terlouw 1996

Terlouw, Kees: A general perspective on the regional development of Europe from 1300 to 1850. *Journal of Historical Geography* 22 (2): 129–146.

Terlouw 2009

Terlouw, Kees: Transnational regional development in the Netherlands and Northwest Germany, 1500–2000. *Journal of Historical Geography* 35 (1): 26–43.

Thirring 1938

Thirring Gusztáv: *Magyarország népessége II. Józsefkorában*. MTA, Budapest.

Thünen 1826

Thünen, Johann Heinrich von: *Der isolierte Staat. in Beziehung auf Landwirthschaft und Nationalökonomie*. Hamburg.

Tilcsik 2011

Tilcsik György: Kunits Mihály 1820-ban készült leírása hat Vas vármegyei uradalomról. 1. rész. *Vasi Honismereti és Helytörténeti Közlemények* 2011/2: 15–21.

Tilcsik 2012

Tilcsik György: Kunits Mihály 1820-ban készült leírása hat Vas vármegyei uradalomról. 2. rész. *Vasi Honismereti és Helytörténeti Közlemények* 2012/1: 37–44.

Tilcsik 2013

Tilcsik György: Kunits Mihály 1820-ban készült leírása hat Vas vármegyei uradalomról. 4. rész. *Vasi Honismereti és Helytörténeti Közlemények* 40 (2013) 1: 27–40.

Timár 1991

Timár Lajos: Regionális gazdaság- és társadalomtörténet vagy történeti földrajz? In: Mazsu János (szerk.): *Iparosodás és modernizáció* (Tanulmányok Ránki György emlékének). KLTE. 9–25.

Timár 1992

Timár Lajos: Regional Economic and Social History or Historical Geography? *Journal of European Economic History* 21 (4): 391–406.

Timár 1999

Timár Lajos (szerk.): *A Brit gazdaság és társadalom a XVIII-XIX. században*. Kossuth Egyetemi Kiadó, Debrecen.

Tirado – Díez-Minguela – Martínez-Galarraga 2016

Tirado, Daniel, A. – Díez-Minguela, Alfonso – Martínez-Galarraga, Julio: Regional inequality and economic development in Spain, 1860–2010. *Journal of Historical Geography* 54 (Oct.): 87–98.

Tisza 1897

Tisza István: *Magyar agrár-politika. A mezőgazdasági termények árhanyatlásának okai és orvosszerei*. Athenaeum, Budapest.

T. Mérey 1965

T. Mérey Klára: *A somogyi parasztság útja a feudalizmusból a kapitalizmusba*. Akadémiai, Budapest.

Tobler 1970

Tobler, Waldo R.: A Computer Model Simulating Urban Growth in the Detroit Region. *Economic Geography* 46 (2): 234–240.

Tohai 1999

Tohai László: Optimális mérőskálák meghatározása településfejlettségi vizsgálatokhoz. *Területi Statisztika* 2 (39) (6): 483–508.

Tomka 2011

Tomka Béla: *Gazdasági növekedés, fogyasztás és életminőség. Magyarország nemzetközi összehasonlításban az első világháborútól napjainkig.* Akadémiai Kiadó, Budapest.

Tomka 2020.

Tomka Béla: *Európa társadalomtörténete a 20. században.* Osiris, Budapest.

Tomka 2023 (2010)

Tomka Béla: Életminőség és történelem. In: Uő.: *Korszakok és korszakhatárok.* Osiris, Budapest, 62–74.

Tompa 2019

Tompa László: Vagyongyarapítás és közösségi szerep mint családi stratégia. Egy bicskei jobbágycsalád gazdálkodási struktúrája a 18. században. In: Csikós Gábor – Hegedűs István – Horváth Gergely Krisztián – Ö. Kovács József (szerk.): *Területi-társadalmi törésvonalak és a boldogulás útjai.* Budapest, 159–180.

Tompa 2021

Tompa László: A szerződéses jobbágyság rendszerének regionális mintázatai. Hat vármegye gyakorlatának összehasonlítása. *Századok* 155 (2): 263–283.

Tompa 2022

Tompa László: *Az újszerű Batthyány-birtokok regenerációja a XVIII. században.* PhD disszertáció, ELTE BTK, Budapest.

Tonidandel, - LeBreton, 2011

Tonidandel, S., LeBreton, J.M.: Relative Importance Analysis: A Useful Supplement to Regression Analysis. *J. Bus. Psychol.* 26, 1–9. <https://doi.org/10.1007/s10869-010-9204-3>

Tonidandel, LeBreton, Johnson 2009

Tonidandel, S., LeBreton, J.M., Johnson, J.W.: Determining the statistical significance of relative weights. *Psychol. Methods* 14, 387–399. <https://doi.org/10.1037/a0017735>

Tóth 1980

Tóth Tibor: A történeti tájak kérdéséhez. In: *Tanulmányok a területi kutatások módszertanából.* Szerk.: Tóth Tibor. MTA DTI Közlemények 27, Pécs, 229–244.

Tóth 1983

Tóth Tibor: *A Dunántúli kisüzemek termelése és gazdálkodása az 1930-as években. Kísérlet néhány matematikai-statisztikai eljárás alkalmazására.* Akadémiai Kiadó, Budapest.

Tóth 2015

Tóth Zoltán: *Társadalomfogalmak az osztrák és magyar társadalomstatistikában.* Balassi, Budapest.

Trócsányi 1957

Trócsányi Zsolt: *Erdélyi összeírások.* In: Kovacsics József (szerk.): *A történeti statisztika forrásai.* Közgazdasági és Jogi Kiadó, Budapest, 273–308.

Trócsányi 1966

Trócsányi Zsolt: *Az északi Partium 1820-ban. (A Conscriptio Czirakyana adatai).* (Történeti Statisztikai Kötetek.) KSH, Budapest.

Townson 1797

Townson, Robert: *Travels in Hungary; with a short account of Vienna in the year 1793.* G.G. and J. Robinson, London.

Udvari 1990

Udvari István: *A munkácsi görögkatolikus püspökség lelkészsegeinek 1806. évi összeírása.* (Vasvári Pál Társaság Füzetei 3.) Nyíregyháza.

Varga 1967

Varga János: *A jobbágyi földbirtoklás típusai és problémái 1767–1849.* Akadémiai, Budapest.

Varga 1986

Varga J. János: *A fogyó félhold árnyékában*. Gondolat, Budapest.

Venyige 2022

Venyige, Robert: *The Road From Serfdom: Essays in Economic Development and Property Rights*. University of Michigan.

Veres 1936

Veres Péter: *Az Alföld parasztsága*. Oravetz István Könyvkiadóvállalat, Budapest.

Výbošťok 2020

Výbošťok, Ján: *Priestorová divergencia a prehlbovanie nerovností v regiónoch Slovenska*. Dissertation Thesis. Bratislava (Comenius University).

Vivier 2014

Vivier, Nadine: The Age of monumental investigations. In: Nadine Vivier (ed.): *Golden Age of the State Enquiries. Rural Enquiries in the Nineteenth Century*. (Rural History in Europe 14.) Brepols, 11–42.

Wallerstein 1983

Wallerstein, Immanuel: *A modern világgazdasági rendszer kialakulása*. Gondolat, Budapest.

Varga 1938

Varga István: Az északi terület visszacsatolásával kapcsolatos strukturális jellegű változások. *Magyar Statisztikai Szemle* 16 (11–12): 1143–1153.

Wellmann 1979

Wellmann Imre: *A magyar mezőgazdaság a XVIII. században*. (Agrártörténeti Tanulmányok 6.), Akadémiai Kiadó, Budapest.

Wellmann 1989

Wellmann Imre: Magyarország népességének fejlődése a 18. században. In: *Magyarország története IV/1*. Akadémiai Kiadó, Budapest. 25–81.

Wilhelm 2011

Wilhelm, Zoltán: The survey of spatial disparity in India with the application of the SENTIENT Index. *Hungarian Geographical Bulletin* 60 (1): 45–65.

Williamson 1965

Williamson, J.G.: Regional Inequality and the Process of National Development: A Description of the Patterns. *Econ. Dev. Cult. Change* 13, 1–84. <https://doi.org/10.1086/450136>

Wilson 2011

Wilson, Francis: Historical Roots of Inequality in South Africa. *Economic History of Developing Regions* 26 (1): 1–15.

Wimmer 1840

Wimmer, Gottlieb August: *Das Ödenburger Komitat im Königreich Ungarn, Kreis jenseits der Donau*. Müller, Wien.

Wrigley 1985

Wrigley, Anthony, E.: Urban Growth and Agricultural Change: England and the Continent in the Early Modern Period. *The Journal of Interdisciplinary History* 15 (4): 683–728.

Wroński 2023

Wroński, Marcin: Wealth inequality in interwar Poland. *Economic History of Developing Regions* 38 (1): 1–40.

Zagorov, Slavcho, D. – Bilimovich, Andrei, D. – Vegh, Jenő 1955: *The Agricultural Economy of the Danubian Countries, 1933–45*. Stanford Univ. Press.

Zanden 1991

Zanden, Jan Luiten van: The First Green Revolution: The Growth of Production and Productivity in European Agriculture, 1870–1914. *The Economic History Review*, 44 (2): 215–239.

Zanden et al. 2014

Zanden, Jan Luiten van – Baten, Jörg – Földvári, Péter – Leeuwen, Bas van: The Changing Shape of Global Inequality 1820–2000; Exploring a New Dataset. *Review of Income and Wealth* 60 (2): 279–297.

Zarycki 2015

Zarycki, Tomasz: The electoral geography of Poland: between stable spatial structures and their changing interpretations. *Erdkunde*, 69 (2): 107–124.

Zimányi 1997

Zimányi Vera: Magyarország 16–17. századi demográfiatörténeti vizsgálatának problémái. In: *Magyarország történeti demográfiája (896–1995)*. Szerk.: Kovacsics József. KSH, Budapest, 193–198.